

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN ROTTERDAM

J A A R V E R S L A G 2 0 0 7

INHOUD

PERSONALIA	5
UITBESTEDING	7
VOORWOORD	8
INDEXERING	10
KERNCIJFERS	11
BESTUUR	16
Doelstelling en beleid	16
Eigen beheer	16
Organisatie	17
Bevoegdheden	18
Algemeen bestuur (AB)	19
Deskundigheid	19
Frontoffice	20
Beroepspensioenvereniging	20
Toezicht en verantwoording	20
Klachten- en geschillenprocedure	20
Gedragscode	21
Beleggingsbeleid	21
Extern toezicht	21
ONTWIKKELINGEN	22
Invoering FTK en resultaat BPL	22
Resultaat op dekkingsgraad 2007	22
Beleggingen	23
Bestuurssamenstelling	23
Indexatie	23
Premie	24
Nieuwe overlevingstafels	24
Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)	24
Het nieuwe fiscale kader voor beroepspensioenfondsen	24
Deskundigheidsbevordering	24
Communicatie	25
Uitvoering principes van goed pensioenbestuur	25
Uitvoering klachten- en geschillenregeling	26
Agenda 2008/2009	26
FINANCIEEL BELEID	27
Risico's onderkennen en beheersen	27

INHOUD

Ontwikkeling dekkingsgraad in 2007	27
Langlevenrisico; nieuwe overlevingstafels	27
Risico's m.b.t. premie, dekkingsgraad en indexatie over 15 jaar	27
Beleggingsrisico	28
Risicobeheersing	28
DEELNEMERS- EN PENSIOENBELEID	30
Nieuwe Statuten en Pensioenstatuten 1988 en 2004	30
Toevoeging keuzeoptie tijdelijke flexioenuitkering met dekking nabestaandenpensioen	30
Uniform pensioenoverzicht 2008 (UPO)	30
Resultaat invoering lifecycleservice premie(flexioen)regeling	31
Extra inkoop- en waardeoverdracht	31
Premie	32
Communicatie	32
BELEGGINGSBELEID	33
Beoogde beleggingsportefeuille en tactische bandbreedte	33
Algemeen	33
RESULTAAT BELEGGINGEN 2007	35
Terugblik	35
Performance totale portefeuille	36
Performance zakelijke waarden	36
Gevoerd beleid zakelijk waarden per fonds	37
Performance obligaties	42
Gevoerd belegginsbeleid obligaties	42
Gevoerd beleggingsbeleid asset mix	45
Vooruitzichten	46
UNIE VAN BEROEPSPENSIOENFONDSEN (UVB)	48
Algemeen	48
Externe belangenbehartiging	48
Service aan Leden	52
Profiel van de UVB en haar leden	53
JAARREKENING 2007	55
Balans per 31 december	55
Rekening van baten en lasten	56
Kasstroomoverzicht	57

INHOUD

Toelichting op het kasstroomoverzicht	57
Analyse resultaat	58
Toelichting op de balans	59
Toelichting op de staat van baten en lasten	67
OVERIGE GEGEVENS	73
FTK-toets	73
Actuariële verklaring certificerend actuaris	78
Accountantsverklaring	79
Gebeurtenissen na balansdatum	80
BIJLAGEN	81
1. Enige begrippen	82
2. Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2008	84
3. Leeftijdsverdeling BPL, eind 2007	85
4. Premie(flexioen)regeling	86
5. Inkooptabel 2008	89
6. Voorbeelden van pensioenuitkeringen pensioenstatuten 1988 en 2004	90
7. Bestuursbesluiten ex artikel 13 van de Statuten van BPL	91
Nevenfuncties AB-leden	95
8. Klachten- en geschillenprocedure BPL	96
9. Rapportage van het intern toezichtsorgaan Pension Fund Governance 2007	97
10. Reactie bestuur op rapportage intern toezichtsorgaan PFG 2007	105
11. Oordeel verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2007	106
12. Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2007	107
13. Communicatieplan	108
14. Voor als het onverhoopt nodig is...	109
CONTACT	113

PERSONALIA

DAGELIJKS BESTUUR

VOORZITTER

A.G. Nauta ¹
Kerkhoflaan 40
4371 CC Koudekerke
Telefoon: 0118 55 26 06
Fax: 0118 55 39 36
nauta@zeelandnet.nl

VICE-VOORZITTER

J.W. Duyzer ²
Molenkamp 16
5306 GM Brakel
Telefoon: 0418 67 70 75
jwduyzer@.nl

SECRETARIS/PENNINGMEESTER

P.J.J. van den Berg
Noordlaarderweg 11
9475 TE Midlaren
Telefoon: 050 409 08 92
pijvandenber@planet.nl

BESTUURSLEDEN

N.R. Halfweeg
H. Idzerdapad 69
2553 TJ Den Haag
Telefoon: 070 404 03 43
Fax: 070 404 03 44
halfweeg@hccnet.nl

Mr. Drs. Th.M. Handstede
President Wilsonweg 38
3069 AP Rotterdam
Telefoon: 010 420 76 21 (Fax)
theohandstede@12move.nl

E.P.R. Heugen
A.van Dalsumlaan 24
4384 JV Vlissingen
Telefoon: 0118 49 04 41
heugen@zeelandnet.nl

J.H. Heldoorn
Schelgeest 13
1901 HB Castricum
Telefoon: 0251 65 37 07
jan@janheldoorn.demon.nl

MANAGER PENSIOENEN

Th.A. Wittkampf
Oostvlietstraat 40
2271 RK Voorburg
Telefoon: 070 387 33 98
t.wittkampf@loodswezen.nl

ASPIRANT LEDEN

P.G. van der Horst
Lorentzdröef 22
3146 BK Maassluis
Tel.: 010 5916639
horst.loods@box.nl

H.B.W. Broers
W.A. Plantsoen 188
2991 NJ Barendrecht
Tel.: 0180 626084
habroers@xs4all.nl

R. de Jonge,
Dorpstraat 411
1566 BG Assendelft
Tel.: 075 6874510
Robert3005@yahoo.com

¹ Is ALS VOORZITTER AFGETREDEN OP 24 MEI 2008.

² Is OP 24 MEI 2008 BENOEMD TOT VOORZITTER.

VOLGENS ROOSTER ZIJN OP 24 MEI 2008 DE BESTUURSLEDEN MR. DRs. TH.M. HANDSTEDe, N.R. HALFWEEG EN J.H. HELDOORN AFGETREDEN EN OPGEVOLGD DOOR DE ASPIRANT-BESTUURSLEDEN.

v.l.n.r. zittend: J.W. Duyzer, A.G. Nauta, Th.A. Wittkampf.

v.l.n.r. staand: P.J.J. van den Berg, P.M. Wouda (actuaris), N.R. Halfweeg, Th.M. Handstede, E.P.R. Heugen, J.H. Heldoorn.

PERSONALIA

INTERN TOEZICHTSORGAAN

VOORZITTER

H. Spit

SECRETARIS

R. Bastian

R. Harkema

M. Muntinga

VERANTWOORDINGSORGaan

VOORZITTER

C. Hofland
Rondo 56
2925 AE Krimpen a/d IJssel
keeshof@xs4all.nl

E.M. van Dijk
Dokter van Dongenkade 2
3261 CK Oud-Beijerland
E.vandijk@loodswezen.nl

G. van Rooij
Hogedijk 1
4511 RL Breskens
g.vanrooij@loodswezen.nl

E.M. Visser
Walstro 4
1964 MG Heemskerk
ekkevisser@kpnplanet.nl

J.Y. van der Laan
Elisabeth Boddaertstraat 18
1902 NZ Castricum
johan@jyvanderlaan.demon.nl

M. van Twuijver
Asserstraat 1 J
9451 AA Rolde
marckvantwuijver@home.nl

UITBESTEDING

PARTIJEN WAARAAN BPL WERKZAAMHEDEN HEEFT UITBESTEED

ACCOUNTANT

Pricewaterhousecoopers Accountants
Amsterdam

ADVISEREND ACTUARIS

P.M. Wouda
Hewitt Associates B.V.
Amsterdam

CERTIFICEREND ACTUARIS

R. Sprenkels
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

VERMOGENSBEHEERDERS

Robeco Institutional Asset Management B.V. (RIAM)
Rotterdam

HERVERZEKERAAR

Zwitserleven
Amstelveen

ADMINISTRATEUR

Nederlands Loodswezen B.V.
Rotterdam

VOORWOORD

INVOERING FTK EN RESULTAAT BPL

Voor u ligt het eerste jaarverslag onder het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK). De opzet is aangepast om consequenter in de communicatie te zijn en om beter aan te geven welke risico's het fonds loopt en hoe die worden beheerst.

Het FTK schrijft voor dat vanaf 1 januari 2007 de pensioenverplichtingen dienen te worden gewaardeerd op marktrente. Als gevolg daarvan wordt de dekkingsgraad volatieler. De verplichtingen nemen af als de marktrente stijgt, de dekkingsgraad neemt dan toe. Als de marktrente daalt nemen de verplichtingen toe en daalt de dekkingsgraad. Tot 1 januari 2007 hadden wijzigingen in de rente voor de verplichtingen van pensioenfondsen geen gevolgen, aangezien bij het vaststellen van de verplichtingen nog met een vaste rekenrente van 4 procent werd gerekend.

Het risico van een dalende marktrente is thans voor 65 procent van de verplichtingen afgedekt. Daarvoor wordt een deel van de obligatieportefeuille gebruikt. Het afgelopen jaar heeft deze afdekking rendement gekost, omdat de marktrente is gestegen. Fondsen die niet het marktrenterisico hebben afgedekt en met een vergelijkbare portefeuille, zullen een beter rendement hebben behaald (zij hebben daarentegen wel het risico gelopen).

Het rendement van een fonds dat het marktrenterisico niet heeft afgedekt, vergelijken met een rendement van een fonds die dat wel heeft gedaan, is daarom appels met peren vergelijken. Hoe kan het resultaat van BPL in vergelijking met andere fondsen nu het beste worden beoordeeld? Het rendement van een fonds is nog wel belangrijk, maar voor de beoordeling van het resultaat van het fonds is het beter om te kijken naar de ontwikkeling van de dekkingsgraad. In de dekkingsgraad is immers het rendement op het vermogen als ook het resultaat op de verplichtingen verwerkt. Bovendien is de dekkingsgraad einde boekjaar voor deelnemers en gepensioneerden het belangrijkste cijfer omdat mede aan de hand daarvan het bestuur jaarlijks beslist of geïndexeerd kan worden en zo ja, in welke mate (zie voor een verdere toelichting blz. 22).

RESULTAAT OP DEKKINGSGRAAD 2007

De dekkingsgraad bedraagt eind 2007 123,2 procent (vergelijk eind 2006: 118,3 procent¹). De financiële positie van het fonds is t.o.v. eind 2006 derhalve met 4,9 procent verbeterd. De wettelijke vereiste dekkingsgraad bedraagt eind 2007 116,5 procent. BPL zit daarmee eind 2007 6,7 procent (123,2 procent - 116,5 procent) boven de dekkingsgraad die volgt uit de buffereis (16,5 procent).

INDEXATIE

Indexatie of toeslagverlening is de verhoging van uw opgebouwde pensioen in verband met de gestegen prijzen. Uw pensioen is op 1-1-2008 verhoogd met 1,3 procent en met 3 procent in verband met het onvoorwaardelijk worden van de voorheen voorwaardelijke toeslag van 3 procent. Uw pensioengrondslag is met dezelfde percentages gestegen. Door het verlenen van toeslagen behoudt uw pensioen zijn waarde.

HET NIEUWE FISCALE KADER VOOR BEROEPSPENSIOENFONDSEN

Eind 2005 is het overleg gestart tussen de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) en het Ministerie van Financiën over het nieuwe fiscale kader van Beroepspensioenfondsen. Ondergetekende maakt deel uit van de delegatie van de UvB. In 2007 heeft de UvB op verzoek schriftelijk nadere informatie verstrekt aan het Ministerie. Bij het schrijven van dit voorwoord is het overleg nog niet afgerond. Na afronding zal in overleg met de NLC (in de hoedanigheid van met een beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling) worden gezien welke wijzigingen in het Pensioenstatuut 2004 dienen te worden aangebracht. Daarbij zullen ook eventuele wensen voor verbetering van dit Pensioenstatuut in ogenschouw worden genomen.

1. De FTK-dekkingsgraad op basis van de rentetermijnstructuur.

VOORWOORD

BESTUURSSAMENSTELLING

In 2007 waren er geen wijzigingen in de bestuurssamenstelling. Heden 24 mei 2008 treedt ondergetekende af als voorzitter en wordt opgevolgd door J.W. Duyzer, tot heden vice- voorzitter. Volgens het daarvoor geldende rooster treden heden af de bestuursleden Mr. Drs. Th.M. Handstede, N.R. Halfweg en J.H. Heldoorn. Zij worden opgevolgd door respectievelijk P.G. van der Horst, H.B.W. Broers en R. de Jonge.

GOED PENSIOENFONDS BESTUUR, GOED TOEZICHT

Het aantal (toezichthoudende) organen, hierna genoemd, waarmee het bestuur te maken heeft, is in 2007 toegenomen:

- De met een Beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling, in ons geval de NLC
- De Nederlandsche Bank (DNB), prudentieel en materieel toezicht
- De Autoriteit Financiële Markten (AFM), gedragstoezicht (nieuw)
- De compliance officer
- De externe accountant
- De certificerend actuaris
- Het intern toezichtsorgaan (nieuw)
- Het verantwoordingsorgaan (nieuw)

KAPITAALDEKKING

Een kapitaalgedekt pensioen geeft de grootst mogelijke zekerheid omdat er een onvervreemdbare aanspraak op pensioen ontstaat. Dit staat in schril contrast met op het omslagstelsel gebaseerde aanspraken, die met vrijwel een pennestreek ongedaan kunnen worden gemaakt.

Ons eigen Loodswezen heeft dan ook mede daarom besloten om met een extra versnelling de nog op omslag gefinancierde FLP voor actieve loodsen kapitaalgedekt te maken.

WIE RISICO DRAAGT, BEPAALT

Een vraag die zich regelmatig voordoet (buiten ons fonds) is, wie is eigenaar van de pensioengelden of zuiverder gesteld wie is de eigenaar van het overschot of tekort bij het pensioenfonds.

Prof. dr. Eduard Ponds heeft in zijn oratie op 11 april j.l. gesteld dat dit zijn inziens gebaseerd kan worden op 'Wie risico draagt, bepaalt'. Het aandeel van de belanghebbenden in het risicodraagvlak kan worden bepaald door het pensioenfonds te zien als een aggregaat van embedded options. De som van de embedded options is gelijk aan de waarde van het vermogen van het pensioenfonds. Het eigendomsrecht van elk der belanghebbende is nu bepaald door de relatieve grootte van deze options. De claim op een overschot of tekort zal daardoor groter zijn naarmate de betrokkene meer risico draagt.

Geachten, gelukkig hebben wij voornoemde methodiek, mede door de brede samenstelling van ons bestuur en een altijd evenwichtige afweging van de belangen van alle categorieën binnen het fonds, de afgelopen 20 jaar niet gemist.

Wij danken U voor het in ons gestelde vertrouwen.

Rotterdam, 24 mei 2008

Ane G. Nauta, voorzitter

INDEXERING

indexering 1988 tot 2008

CPI = consumenten prijs index

KERNCIJFERS

KERNCIJFERS 1998 - 2007

CONSUMENTEN PRIJS INDEX (CPI)

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
2,1	1,5	1,6	3,1	3,2	3,2	2	1,3	1,8	1,1

IN PROCENTEN

TOESLAGEN

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
3,6	2,8	6,6	3,1	3,2	0	0	0	0,8	1,1

IN PROCENTEN

Extra toeslagen boven CPI: per 31-12-1996 een extra toeslag van 2 procent; per 31-12-1997 een extra toeslag van 2 procent; per 31-12-1998 een extra toeslag van 1,5 procent; per 31-12-1999 een extra toeslag van 1,3 procent; per 01-01-2000 een extra verhoging van 5 procent.

Voorwaardelijke toeslagen: per 01-01-2003 een voorwaardelijke toeslag van 2 procent, vervallen per 31-12-2003; per 01-01-2004 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2004; per 01-01-2005 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2005; per 01-01-2006 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent, vervallen per 31-12-2006 per 01-01-2007 een voorwaardelijke toeslag van 3 procent.

NETTO RENDEMENT

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
14,1	17,8	1	-4,7	-11,3	4,6	7,1	14	9,5	0,8

IN PROCENTEN

PREMIEVERHOOGING

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
2,1	1,6	1,4	3,1	3,3	12,9	3	8	1,8	1

IN PROCENTEN

KERNCIJFERS

SOLVABILITEIT ((VANAF 2007 IS (VEREISTE) DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN FTK)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
VEREISTE DEKKINGSGRAAD									119,8	116,5
DEKKINGSGRAAD	126,9	130,4	124	112,3	95	98,2	100,1	108,6	118	123,2

IN PROCENTEN

RESULTAAT

	2007
RESULTAAT OP HET AFDEKKEN VAN RENTERISICO	-14,4
RESULTAAT OP RENDEMENTGEVEND VERMOGEN	15,8
RESULTAAT OP VERPLICHTINGEN DOOR WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	28,5
OVERIG RESULTAAT OP VERPLICHTINGEN	-13,7
TOTAAL (X 1.000.000 EURO)	16,2

PREMIE PER JAAR BPL 1988

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
BASISREGELING	21.312	21.648	21.960	22.632	10.608	11.976	12.336	13.080	13.320	13.464
PREMIEREGELING	5.340	5.400	5.520	5.700	2.664	3.000	3.096	3.288	3.360	3.384
FLP-GERECHTIGDEN	10.656	10.824	10.980	11.316	5.304	5.988	6.168	6.540	6.660	6.732
	NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PREMIE PER JAAR BPL 2004

2004	2005	2006	2007
24.720	26.700	27.180	27.480

IN EURO'S

KERNCIJFERS

PREMIE PER JAAR REGLEMENT ASPIRANT-LOODSEN

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
6.120	6.240	6.360	6.420	3.000	3.360	3.456	3.672	3.732	3.768
NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PREMIE PER JAAR TOTAAL

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
AKTIEVEN	12.361	12.528	11.987	11.027	4.737	5.185	9.187	11.390	11.758	12.217
FLP-GERECHTIGDEN	2.954	2.825	2.828	3.232	1.649	1.982	2.025	1.901	1.758	1.616
ASPIRANTEN	130	9	0	39	109	100	111	102	135	128
TOTAAL FEITELIJKE PREMIE ¹	15.445	15.362	14.815	14.298	6.495	7.267	11.323	13.393	13.651	13.961
KOSTENDEKKENDE PREMIE										14.264
GEDEMPTE PREMIE										13.860
BEDRAGEN X 1000	NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

Zie voor toelichting op verschillen tussen feitelijke, kostendeekkende en gedempte premie op blz. 24.

BPL 1988, PENSIOENGRONDSLAG/ MAX. PENSIOEN BIJ 30 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
PENSIOENGRONDSLAG	142.256	146.556	158.378	163.288	74.648	77.997	78.762	78.762	79.392	80.265
OUDERDOMSPENSIOEN, M.I.V. 65 (EXCL. AOW)	64.015	65.950	71.270	73.480	34.411	35.099	35.443	35.443	35.726	36.119
WEDUWENPENSIOEN	44.811	46.165	49.889	51.436	24.088	24.569	24.810	24.810	25.008	25.283
INVALIDITEITSPENSIOEN	106.692	109.917	118.784	122.466	57.351	58.498	59.072	59.072	59.544	60.199
	NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

1. Exclusief flexioenpremie.

KERNCIJFERS

BPL 2004, PENSIOENGRONDSLAG/ PENSIOEN BIJ 25 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	2004	2005	2006	2007
PENSIOENGRONDSLAG	109.968	109.968	110.848	112.067
OUDERDOMSPENSIOEN, M.I.V. 60 (EXCL. AOW)	54.984	54.984	55.424	56.034
OVERBRUGGINGS-PENSIOEN 6065	19.244	19.244	19.398	19.612
PARTNERPENSIOEN	24.743	24.743	24.941	25.215
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	59.072	59.072	59.858	60.516

(IN EURO'S)

FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN (FLP)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
FLP 55-60 INGEGAAN VOOR 1-5-2004	118.068	121.728	125.256	129.012	61.589	63.745	65.275	65.993	66.528	67.800
FLP 60-65 INGEGAAN VOOR 1-5-2004	105.072	108.336	111.480	114.816	54.812	56.730	58.092	58.731	59.208	60.336
FLP 55-60 INGEGAAN NA 1-5-2004							59.107	59.453	59.868	61.068
FLP 60-65 INGEGAAN NA 1-5-2004							51.924	52.191	52.548	53.604
	NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PENSIOEN/PENSIOENGRONDSLAG ASPIRANT-LOODSEN

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
LEERVERGOEDING/ PENSIOEN-GRONDSLAG VOOR AFTREK FRANCHISE	62.208	64.476	64.800	66.000	30.875	31.946	32.789	33.178	33.774	34.146
FRANCHISE								12.100	12.160	12.452
PARTNERPENSIOEN	14.930	15.474	15.552	15.845	7.410	9.725	10.138	10.299	10.591	10.630
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	3.110	3.224	3.239	3.300	1.544	9.584	32.789	33.178	33.774	34.146
	NLG	NLG	NLG	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

KERNCIJFERS

AANTALLEN

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
DEELNEMERS:										
BPL 1988/2004	861	822	791	765	754	759	739	701	685	676
GEWEZEN DEELNEMERS	1	1	1	1	2	2	2	3	2	4
ASPIRANT-LOODSEN	12	0	0	29	38	33	21	26	40	38
PENSIOENGERECHTIGDEN:										
OUDERDOMSPENSIOEN 1988/2004	6	52	77	99	124	153	211	271	306	345
RIJPINGSGRAAD (%)	0,7	6,3	9,7	12,9	16,5	20,2	28,6	38,7	45	51
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	8	9	12	12	12	12	10	6	6	6
PARTNERPENSIOEN	13	17	20	23	29	33	40	49	52	55
WEZENPENSIOEN	5	7	9	11	11	12	12	10	13	11

B E S T U U R

DOELSTELLING EN BELEID

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvrb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (aspirant-) registerloods, gewezen registerloods en hun nagelaten betrekkingen.

Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten.

Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- Het vormen van fondsen
- Het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven
- Al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds.

EIGEN BEHEER

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan uitgebreid beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn), welke op de website staat vermeld. Onder "Financieel beleid" beginnend op blz. 27 wordt hierop nader in gegaan.

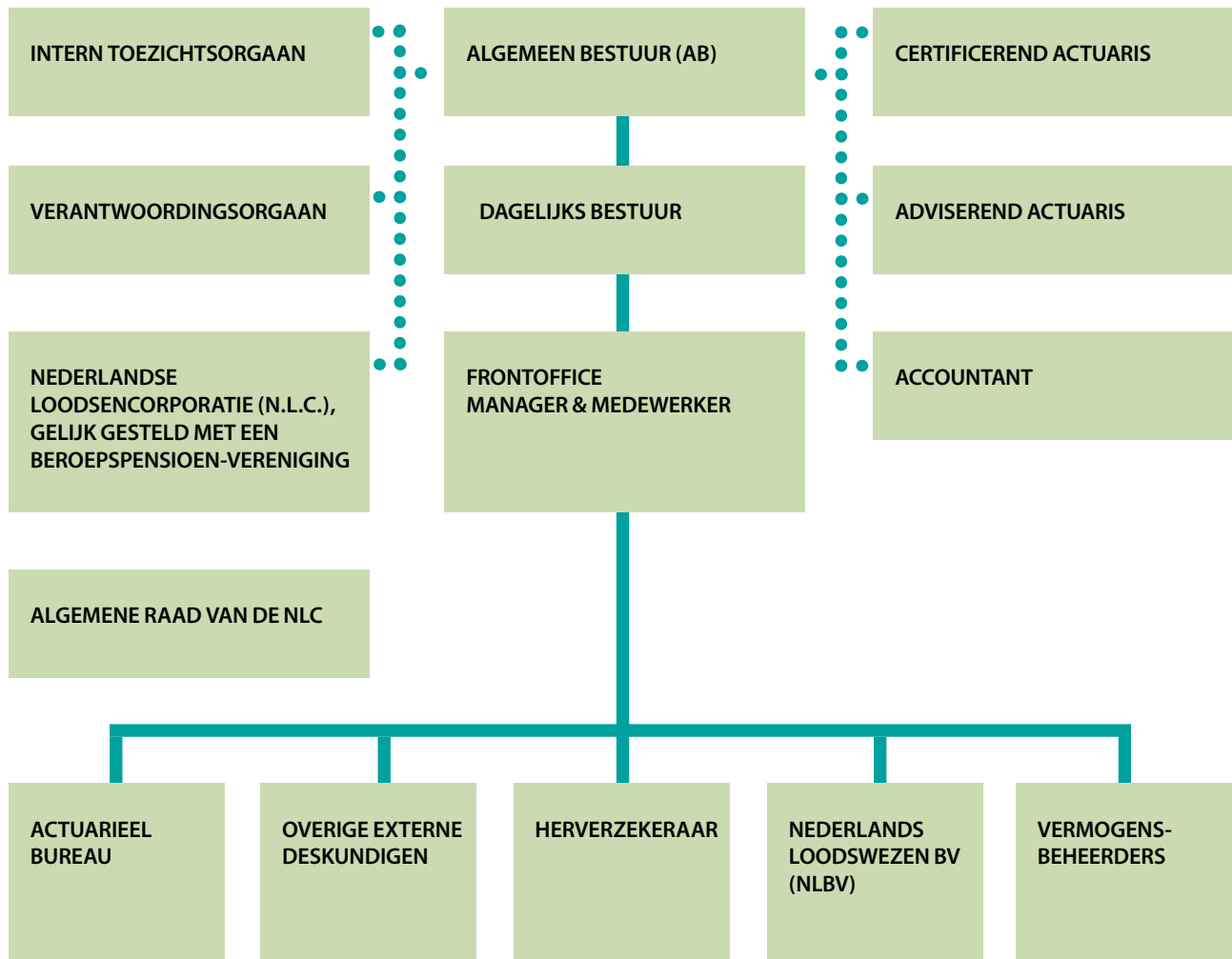
Het actuariële, pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed. Dit geldt ook voor de betalingen van de pensioenen en de financiële administratie.

BESTUUR

ORGANISATIE

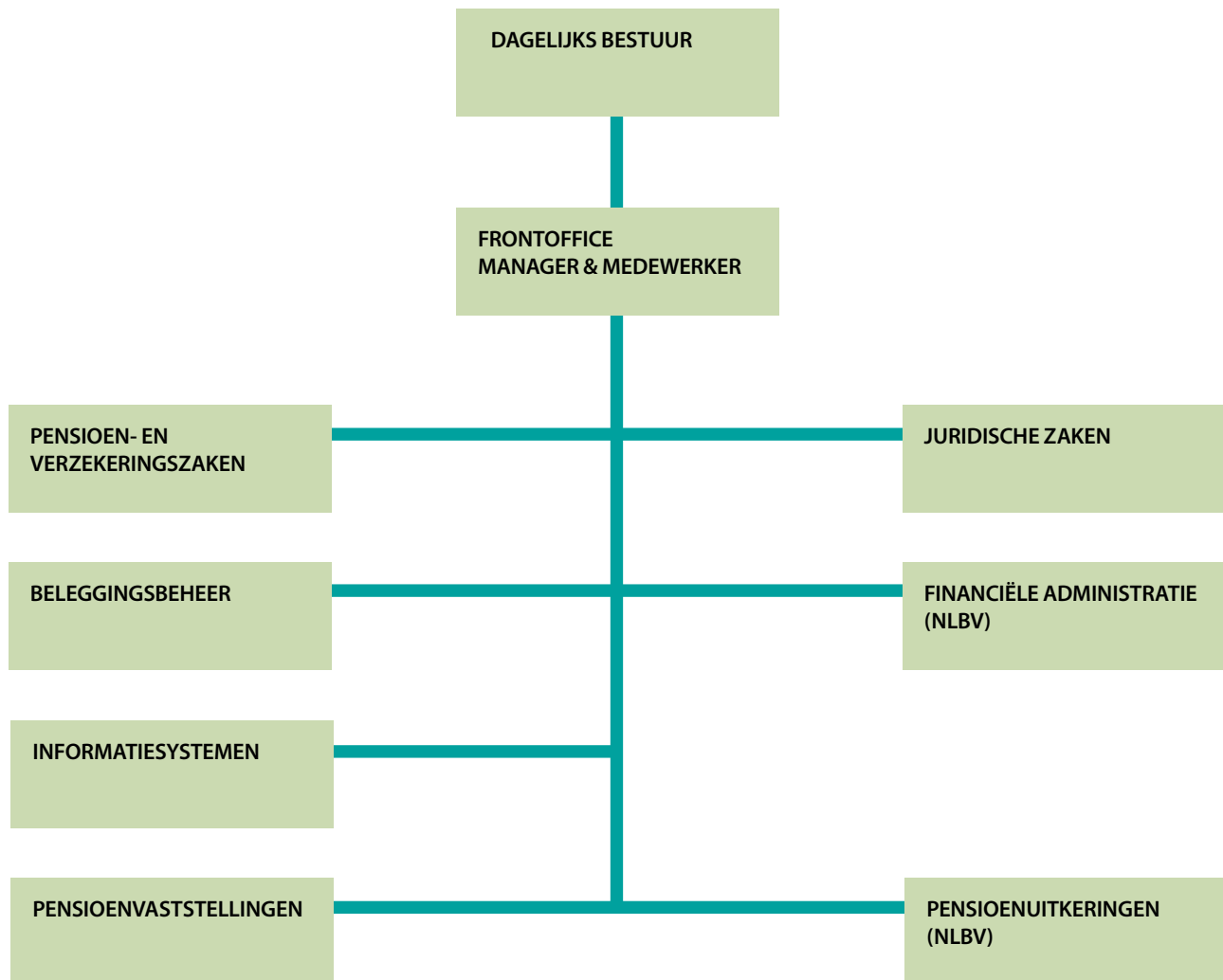
Organigram van het bestuur

BESTUUR

Organigram van het uitvoeringsorgaan

BEVOEGDHEDEN

In de statuten van het BPL is bepaald dat de voorzitter en de secretaris tezamen belast zijn met de uitvoering van besluiten van het bestuur. Zij vervullen derhalve de functie van dagelijks bestuur. Omdat besluiten van het bestuur na elke bestuursvergadering worden vastgelegd in een aparte besluitenlijst, leidt deze opzet er toe dat alle taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur in principe uit die besluitenlijsten blijken. Bovendien is in de statuten vastgelegd dat het dagelijks bestuur de stichting in en buiten rechte vertegenwoordigt. Deze administratieve organisatie impliceert derhalve dat alle belangrijke contracten en betalingen in principe getekend dienen te worden door het dagelijks bestuur. De feitelijke uitvoering van alle werkzaamheden is door het dagelijks bestuur gedelegeerd aan de Manager Pensioenen.

BESTUUR

ALGEMEEN BESTUUR (AB)

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. Deze bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en statuten van BPL vastgelegde regels. Het bestuur vergadert tenminste vijf tot zes maal per jaar en de in deze vergaderingen genomen besluiten worden vastgelegd in aparte besluitenlijsten. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door de Manager Pensioenen en/of de adviserend actuaire, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken. Het dagelijks bestuur en de Manager Pensioenen komen tenminste 18 keer per jaar bijeen. In de loop van 2007 zijn drie aspirant-bestuursleden gaan meelopen in het AB.

Vergaderingen Algemeen Bestuur 2007

AB-LEDEN	X = AANWEZIG 0 = AFWEZIG						
	9-3	25-4	2-6	10-8	12-9 ¹	2-11	17-12
A.G. NAUTA, VOORZITTER	X	X	X	X	X	X	X
J.W. DUYZER, VICE-VOORZITTER	X	X	X	X	X	X	X
P.J.J. VAN DEN BERG, SECRETARIS/PENNINGMEESTER	X	X	X	X	X	X	X
TH.M. HANDSTEDE	X	X	X	X	X	X	X
N.R. HALFWEEG	X	0	X	X	X	X	X
J.H. HELDOORN	X	X	X	X	X	X	X
E.P.R. HEUGEN	X	0	X	X	X	X	X
P.G. VAN DER HORST ²					X	0	X
R.DE JONGE ²						X	X
H.B.W. BROERS ²						X	X

1. Studiedag

2. Aspirant-bestuursleden

B E S T U U R

DESKUNDIGHEID

Het opzetten en actualiseren van een pensioenregeling vereist veel specifieke kennis. Het op peil houden van deze kennis is dus van groot belang. Elk nieuw bestuurslid volgt een speciaal door de UVB opgezette tweedaagse basiscursus voor bestuurders van beroepspensioenfondsen. Deze cursus wordt regelmatig geactualiseerd en bestuursleden gaan dan 'op herhaling'.

De UvB organiseert daarnaast een verdiepingsdag, waarbij wordt ingegaan op de laatste ontwikkelingen.

Een keer per jaar organiseert het BPL-bestuur een studiedag. Daarin komen actuele ontwikkelingen aan de orde en de specifieke gevolgen daarvan voor BPL.

De bestuursleden kunnen hun kennis op peil houden door het volgen van seminars.

Op grond van artikel 5 van de 'Beleidsregels beleidsbepaling en toetsing pensioenfondsen' van DNB dient het bestuur inzicht te verschaffen in het deskundigheidsniveau van het bestuur. Indien daarbij leemtes worden geconstateerd, dient te worden aangegeven wat het bestuur daaraan gaat doen. Het bestuur heeft daarvoor een deskundigheidsplan opgesteld. Uit dit plan volgt dat er geen tekortkomingen zijn. DNB heeft met dit plan ingestemd. Voor meer specialistische kennis laat het bestuur zich bijstaan door externe adviseurs, zoals de actuaris (pensioendeskundige) en de accountant.

FRONTOFFICE

Om alle taken goed te verrichten wordt het bestuur bijgestaan door het frontoffice, welke uit twee personen bestaat (manager en een parttime medewerker). Dit bureau zorgt voor de pensioentoekenningen, het bijhouden van de pensioenadministratie en het geven van voorlichting aan de deelnemers.

Daarnaast zorgt de manager pensioenen voor de voorbereiding en uitvoering van bestuursbesluiten.

Hij ziet er tevens op toe dat de werkzaamheden die zijn uitbesteed conform de afgesloten overeenkomsten worden verricht.

BEROEPSPENSIOENVERENIGING

De Nederlandse Loodsencorporatie (N.L.C.) is bij besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 3 februari 2006 gelijk gesteld met een beroepspensioenvereniging.

TOEZICHT & VERANTWOORDING

Het dagelijks bestuur legt tijdens elke bestuursvergadering verantwoording af aan het voltallige bestuur. Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af door middel van het jaarverslag dat op de website, www.bplloodsen.nl, wordt geplaatst en op verzoek aan (gewezen) deelnemers en gepensioneerden wordt toegezonden.

Het bestuur hanteert met ingang van 2007 de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, zoals geformuleerd door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005. Hieruit vloeit voort de instelling van een intern toezichtsorgaan en een verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds.

In 2007 heeft voor het eerst intern toezicht plaatsgevonden. Het verantwoordingsorgaan heeft aan de hand van het rapport van het intern toezichtsorgaan, dat zeer positief was, en het conceptjaarverslag over 2007, het door het bestuur gevoerde beleid beoordeeld. Zie voor het rapport van het intern toezichtsorgaan, de reactie daarop van het AB en het oordeel van het verantwoordingsorgaan bijlage 10 en 11.

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

BPL kent een klachten- en geschillenprocedure (zie bijlage 8). Lees meer over de afhandeling van klachten in 2007 op blz. 26.

B E S T U U R

GEDRAGSCODE

Het bestuur hanteert een gedragscode, welke op de website staat vermeld. De gedragscode wordt één keer per jaar voor naleving getekend door de AB-leden en de manager pensioenen. Ook de directie van de NLBV heeft, gelet op hun betrokkenheid bij de uitvoering van de pensioenregelingen, deze verklaring in 2007 ondertekend. Deze gedragscode is februari in 2008 aangepast aan de nieuwe wettelijke voorschriften.

Op de naleving van de gedragscode wordt toezicht gehouden door de compliance officer. Hij ontving in het afgelopen boekjaar twee meldingen, waartegen hij geen bezwaar heeft gemaakt.

BELEGGINGSBELEID

Het bestuur heeft het beleggingsbeleid omschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Het hier geformuleerde beleid is vastgelegd in een overeenkomst met de vermogensbeheerder. Aan de hand van (kwartaal)rapportages wordt de uitvoering van het beleid gevolgd en indien nodig wordt het mandaat van de vermogensbeheerder gewijzigd.

EXTERN TOEZICHT

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB of AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie is zodanig dat er geen lange- of kortetermijnherstelplan van toepassing is.

ONTWIKKELINGEN

INVOERING FTK EN RESULTAAT BPL

Voor u ligt het eerste jaarverslag onder het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK). Het FTK schrijft voor dat de pensioenverplichtingen dienen te worden gewaardeerd op marktrente. De verplichtingen nemen af als de marktrente stijgt. De dekkingsgraad neemt dan toe. Als de marktrente daalt nemen de verplichtingen toe en daalt de dekkingsgraad. Het fonds loopt daardoor een extra renterisico.

Een deel van de beleggingen in vastrentende waarden wordt gebruikt om het risico van een dalende marktrente af te dekken. Eind 2007 bedroeg het daarmee gemoeide bedrag € 127.345.000. Bij een rentestijging, zoals afgelopen jaar is voorgekomen, wordt op dit deel van de beleggingen een negatief rendement behaald. Dit negatieve resultaat wordt echter volledig gecompenseerd door daling van de verplichtingen.

Als de marktrente zou zijn gedaald zou op het met afdekking van het renterisico gemoeide deel van de beleggingen een positief rendement zijn behaald, maar dit positieve resultaat zou dan meer dan volledig te niet gedaan zijn gedaan door de stijging van de verplichtingen.

Het resterende deel van het belegd vermogen, eind 2007 € 332.129.000, wordt aangewend om rendement te genereren. Op dit rendementgevend vermogen is in 2007 een rendement behaald van 6,3 procent.

RESULTAAT OP BELEGGINGEN EN VERPLICHTINGEN OVER 2007	x € 1.000.000
HET RESULTAAT OP HET AFDEKKEN VAN HET RENTERISICO	-/- 14.4
HET RESULTAAT OP HET RENDEMENTGEVEND VERMOGEN	15.8
HET RESULTAAT OP VERPLICHTINGEN DOOR RENTESTIJGING	28.5
OVERIG RESULTAAT OP VERPLICHTINGEN	-/- 13.7
TOTAAL RESULTAAT BPL	16.2

RESULTAAT OP DEKKINGSGRAAD 2007

Het resultaat van het fonds laat zich het beste weergeven door de (ontwikkeling van de) dekkingsgraad. In de dekkingsgraad is immers het rendement op het vermogen als ook het resultaat op de verplichtingen verwerkt. De dekkingsgraad einde boekjaar is voor deelnemers en gepensioneerden het belangrijkste cijfer omdat mede aan de hand daarvan het bestuur jaarlijks beslist of geïndexeerd kan worden en zo ja, in welke mate¹.

De dekkingsgraad bedraagt eind 2007 123,2 procent (vergelijk eind 2006: 118,3 procent²). De financiële positie van het fonds is t.o.v. eind 2006 derhalve met 4,9 procent verbeterd. De wettelijke vereiste dekkingsgraad bedraagt eind 2007 116,5 procent. BPL zit daarmee eind 2007 6,7 procent (123,2 procent-116,5 procent) boven de dekkingsgraad die volgt uit de buffereis (16,5 procent).

Zie voor de ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2008 'Gebeurtenissen ná balansdatum' op blz. 80.

1. BPL probeert de ontwikkeling van de consumenten prijsindex (cpi) te volgen. Het bestuur hanteert daarvoor een beleidsstaffel. Op grond daarvan wordt bij een dekkingsgraad van 116% of meer een indexatie verleend van 100% van de stijging van de cpi. Bij een dekkingsgraad tussen 105% en 116% wordt naar rato geïndexeerd en bij een dekkingsgraad van minder dan 105% wordt niet geïndexeerd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat het gaat om een beleidsstaffel, waarvan door het bestuur kan worden afgeweken.
2. De FTK-dekkingsgraad op basis van de rentetermijnstructuur.

ONTWIKKELINGEN

BELEGGINGEN

In het verslagjaar is bezien of de wijze van afdekking van het renterisico wijziging behoeft. Op basis van deze evaluatie is besloten om de afspraken met de vermogensbeheerder over de huidige afdekking (65 procent van de verplichtingen) te continueren. De continue aandacht voor verbetering van het risico-rendement profiel leidde tot een opdracht aan een externe partij voor een totale screening van de aandelenportefeuille. De rapportage ter zake leidde niet tot wijzigingen in de gekozen beleggingsfondsen.

Met de uitzending van Zembla in maart 2007 is ook bij BPL het vraagstuk van maatschappelijk verantwoord beleggen op het bord van het bestuur komen te liggen. In april 2007 hebben de Nederlandse Pensioenfondsen, vertegenwoordigd in de koepelorganisaties, besloten tot het instellen van een praktische commissie. Deze commissie kreeg als opdracht een raamwerk te ontwikkelen dat pensioenfondsen ondersteunt bij het operationaliseren en uitvoeren van verantwoord beleggen.

Het resultaat van deze commissie is vastgelegd in het rapport 'De gearriveerde toekomst, Nederlandse pensioenfondsen en de praktijk van verantwoord beleggen'. Na ampel beraad is het AB gekomen tot de volgende besluitvorming: 'Het AB onderschrijft de normen en waarden die geformuleerd zijn in de Global Compact van de Verenigde Naties. Het verbindt zich inhoudelijk te streven naar het implementeren van deze principes in zijn relatie met de vermogensbeheerder'. In 2008 is het AB begonnen met implementatie van dit besluit.

BESTUURSSAMENSTELLING

In 2007 waren er geen wijzigingen in de bestuurssamenstelling. A.G. Nauta is op 24 mei 2008 afgetreden als voorzitter en als zodanig opgevolgd door J.W. Duyzer. Volgens het daarvoor geldende rooster zijn op 24 mei 2008 afgetreden de bestuursleden Th.M. Handstede, N.R. Halfweg en J.H. Heldoorn. Zij zijn opgevolgd door respectievelijk P.G. van der Horst, H.B.W. Broers en R. de Jonge.

INDEXATIE

Bij de communicatie over de verwachten indexatie volgt BPL de geldende tekst van Beleidsregel indexatiematrix van De Nederlandsche bank:

Indexatie of toeslagverlening is de verhoging van uw opgebouwde pensioen in verband met de gestegen prijzen. Uw pensioen is op 1-1-2008 verhoogd met 1,3 procent en met 3 procent in verband met het onvoorwaardelijk worden van de voorheen voorwaardelijke toeslag van 3 procent. Uw pensioengrondslag is met dezelfde percentages gestegen. Door het verlenen van toeslagen behoudt uw pensioen zijn waarde.

Uw pensioenfonds probeert elk jaar uw opgebouwde pensioen te verhogen met de stijging van de consumenten prijsindex (cpi), zoals vastgesteld door het CBS. De verhoging van dit jaar is een groot deel van de cpi. Uw pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd of een extra premie gevraagd om uw opgebouwde pensioen in de toekomst te verhogen. U mag verwachten dat de verhoging van uw opgebouwde pensioen de komende jaren meer dan de helft van de cpi zal zijn.

De verhoging kan per jaar verschillen. U ontvangt bijna altijd 40 procent van de cpi ¹.

U kunt geen rechten ontlenen aan de verhoging van dit jaar en de verwachting voor de komende jaren. In de afgelopen drie jaar (2005, 2006 en 2007) is uw opgebouwde pensioen met respectievelijk 0 procent, 0,8 procent en 1,1 procent verhoogd.

Bovenstaande verwachtingen over de toekomst zijn gebaseerd op een continuïteitsanalyse, waarin het beleid van het fonds is doorgerekend over 15 jaar. Lees meer hierover onder 'Financieel beleid' op blz. 27.

De invoering van de zogenoemde indexatielabel (illustraties die de verwachte indexatie helder moeten maken) is door de wetgever doorgeschoven naar 2009.

1. Toelichting: Over de komende jaren mag u verwachten dat in 95 procent van de gevallen uw pensioen/opgebouwd pensioen met gemiddeld tenminste 40 procent van de cpi wordt verhoogd.

ONTWIKKELINGEN

PREMIE (BEDRAGEN X € 1.000)

Over 2007 bedraagt de totale feitelijk premie 13.961 (exclusief flexioenpremie), de kostendekkende premie 14.264 en de gedempte premie 13.860. De feitelijke premie dient minimaal gelijk te zijn aan de wettelijk voorgeschreven kostendekkende premie. De wettelijk voorgeschreven kostendekkende premie is gebaseerd op de rentetermijn-structuur en is daardoor gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor zou de premie van jaar tot jaar kunnen verschillen. Het beleid van het bestuur is echter gericht op een zo stabiel mogelijke premieontwikkeling.

Om te voorkomen dat de premie van jaar tot jaar fluctueert biedt de wet de mogelijkheid om premiedemping te bewerkstelligen. Het is daarbij toegestaan om af te wijken van de rentetermijnstructuur als rekenrente bij de vaststelling van de feitelijke premie. Het bestuur heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en hanteert voor de vaststelling van de gedempte premie een disconteringsvoet van 4,4 procent. Bij de vaststelling van deze disconteringsvoet is uitgegaan van het verwachte toekomstige beleggingsrendement.

De gedempte premie is lager dan de kostendekkende premie. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de (gehele) rentetermijnstructuur op 31 december 2006 lager was dan de gehanteerde gedempte disconteringsvoet van 4,4 procent.

Volgens de geldende Pensioenstatuten wordt de premie jaarlijks op 1 januari verhoogd met de ontwikkeling van de cpi, tenzij de wettelijk voorgescreven kostendekkende premie hoger is. In dat geval wordt de premie op dit kostendekkende niveau vastgesteld.

De feitelijke premie is als gevolg van de ontwikkeling van de cpi op 1 januari 2007 verhoogd met 1,3 procent. Deze aldus verhoogde feitelijke premie was hoger dan de voor BPL geldende gedempte premie. Dit verklaart het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte premie.

NIEUWE OVERLEVINGSTAFELS

Met ingang van 2007 is de prognosetafel 2005-2050 ingevoerd. Het bestuur heeft besloten daarbij geen leeftijdsterugstelling te hanteren. Het BPL bestuur gaat er vanuit dat de levensverwachting voor oud-loodsen lager is dan voor andere werkenden en daarom leeftijdsterugstelling bij de nieuwe prognosetafels, die al rekening houden met de meest recente sterftetrend, niet nodig is. Hiervoor zijn twee redenen aan te geven: er geldt een standaardpensioenleeftijd van 55, wat jonger is dan gemiddeld en het feit dat werken in een continuïdient belastender is dan 'normale' diensten (aangetoond door TNO). De uiteindelijke vaststelling moet gebeuren op basis van ervaringscijfers van de BPL-populatie. Het BPL-bestuur is daarvoor een onderzoek gestart dat eind 2008 zal zijn afgerond. De certificerend actuaire kan er mee leven dat voor 2007 voorsnog geen leeftijdsterugstellingen worden gehanteerd, vanuit de aanname dat de overlevingskansen voor registerloodsen lager liggen dan gemiddeld en deze nieuwe tafels zeer prudent zijn. In de loop van 2008 zal het bestuur een onderzoek starten voor het verzamelen van gegevens ter onderbouwing van deze aanname. Het is nog onzeker of De Nederlandsche Bank dit zal accepteren. Als het beleid van het bestuur onverhoopt niet wordt geaccepteerd dan kan dit negatieve gevolgen hebben voor de dekkingsgraad en een extra verhoging van de premie tot gevolg hebben.

WET VERPLICHTE BEROEPSPENSIOENREGELING (WVB)

De reglementen 1988 en 2004 zijn in verband met wijziging van de genoemde wet gewijzigd in Pensioenstatuut 1988 en 2004. Tevens zijn de Statuten gewijzigd in verband met de invoering van Pension Fund Governance (PFG), waarbij twee nieuwe organen in het leven zijn geroepen, te weten het intern toezichtsorgaan en het verantwoordingsorgaan. Lees meer hierover in bijlagen 9, 10, 11 en 12.

HET NIEUWE FISCALE KADER VOOR BEROEPSPENSIOENFONDSEN

Eind 2005 is het overleg gestart tussen de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) en het Ministerie van Financiën over het nieuwe fiscale kader van Beroepspensioenfondsen.

ONTWIKKELINGEN

De voorzitter van BPL maakt deel uit van de delegatie van de UvB. In 2007 heeft de UvB op verzoek schriftelijk nadere informatie verstrekt aan het Ministerie. Bij het schrijven van het bestuursverslag was het overleg nog niet afgerond. De verwachting is dat dit jaar de partijen er uit zullen komen. Als dan zal in overleg met de NLC (in de hoedanigheid van met een beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling) het Pensioenstatuut 2004 worden gewijzigd. Daarbij zullen ook eventuele wensen voor verbetering van dit Pensioenstatuut in ogenschouw worden genomen.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

De koepels van pensioenfondsen hebben een plan van aanpak deskundigheidsbevordering opgesteld (16-4-2007), waarin wordt geformuleerd welke deskundigheid (eindtermen) mag worden verlangd van de leden van het bestuur (niveau 1) en het bestuur als collectief (niveau 2). Idem verantwoordingsorgaan. Het bestuur dient te toetsen of de deskundigheid voldoet aan de eindtermen.

Binnen de koepel van beroepspensioenfondsen, de UVB, wordt nagedacht over de wijze waarop deze toetsing het beste kan worden ingevuld. Het bestuur gaat hiermee aan de slag zodra de handleiding van de UVB beschikbaar is.

COMMUNICATIE

Er wordt voor communicatie steeds meer gebruik gemaakt van de website, waardoor de indeling van de site aan herziening toe is. De bedoeling is dat de aangepaste website eind 2008 de lucht in gaat.

UITVOERING PRINCIPES VAN GOED PENSIOENBESTUUR

BESTUURSBESLUITEN

Onderdeel van Pensionfund Governance is openheid over bestuursbesluiten. In bijlage 7 worden de besluiten weergegeven die met toepassing van artikel 13 van de Statuten door het bestuur zijn genomen, te weten:

- Rooster van aftreden conform artikel 6, lid 3 van de Statuten
- Besluit benoeming verkiezing compliance officer
- Besluit taken en bevoegdheden compliance officer
- Besluit verkiezingstermijnen functie voorzitter, secretaris/penningmeester, compliance officer
- Besluit vergoedingen en presentiegelden conform artikel 6, lid 5 van de Statuten.
- Besluit taakverdeling tussen DB/AB
- Besluit machtiging tekenbevoegdheid Manager Pensioenen

Deze besluiten staan ook op de website van BPL. Over alle andere belangrijke besluiten wordt schriftelijk en/of via de website gecommuniceerd.

COMMUNICATIE

BPL heeft een communicatieplan, waarin wordt aangegeven op welke wijze en met welke frequentie over de uiteenlopende onderwerpen naar de verschillende groepen van belanghebbenden wordt gecommuniceerd. Dit plan is opgenomen als bijlage 13.

NEVENFUNCTIES

BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. In bijlage 7 is een overzicht opgenomen van de (on)betaalde nevenfuncties van AB-leden.

ONTWIKKELINGEN

UITVOERING KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

In het verslagjaar zijn er zes klachten ontvangen. In vijf gevallen is de reactie op de klacht van de Manager Pensioenen door de belanghebbende geaccepteerd. In één geval is door belanghebbende de reactie van de Manager Pensioenen niet geaccepteerd en heeft betrokkene bezwaar aangetekend bij het bestuur. Het bestuur heeft dit bezwaar erkend en aan betrokkene en degenen die in een daarmee overeenkomende situatie verkeerden een extra nabestaandenpensioen toegekend uit op het moment van overlijden 'resterende flexioenkapitaal'.

AGENDA 2008/2009

- Eind 2008 wordt naar verwachting duidelijk hoe het nieuwe fiscale kader voor beroepspensioenfondsen er uit zal gaan zien. Zodra dit het geval is zal in overleg met de NLC het Pensioenstatuut 2004 worden gewijzigd.
- Kwestie leeftijdsterugstelling; discussie met De Nederlandsche Bank/certificerend actuaris.
- Invoering indexatielabel.
- Aanpassing website.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Deskundigheidsbevordering.

FINANCIËEL BELEID

RISICO'S ONDERKENNEN EN BEHEERSEN

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan uitgebreid beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn), welke op de website staat vermeld. Hieronder wordt aangegeven om welke risico's het gaat en hoe die worden beheerst.

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD IN 2007

Onze dekkingsgraad, berekend volgens het nieuwe Financiële Toetsingskader, is in 2007 gestegen. Dit is vooral te danken aan (de stijging van) de markrente. De dekkingsgraad bedraagt eind 2007 123,2 procent (vergelijk eind 2006: 118,3 procent). De financiële positie van het fonds is t.o.v. eind 2006 derhalve met 4,9 procent verbeterd.

De wettelijke vereiste dekkingsgraad bedraagt eind 2007 116,5 procent. BPL zit daarmee eind 2007 6,7 procent (123,2 procent - 116,5 procent) boven de dekkingsgraad die volgt uit de buffereis (16,5 procent). Bij de berekening van de dekkingsgraad is nog geen rekening gehouden met de indexatie van 1,3 procent en het omzetten van de voorwaardelijke toeslag van 3 procent in een onvoorwaardelijk recht per 1 januari 2008, die samen goed zijn voor een daling van de dekkingsgraad met 4,2 procent-punt. Maar ook na verwerking daarvan ligt de dekkingsgraad nog ruim boven de vereiste dekkingsgraad per 31 december 2007.

LANGLEVENRISICO; NIEUWE OVERLEVINGSTAFELS

Met ingang van 2008 is de prognosetafel 2005-2050 ingevoerd. Het bestuur heeft besloten daarbij geen leeftijdsterugstelling te hanteren, vanuit de aanname dat de overlevingskansen voor registerloodsen niet hoger liggen dan gemiddeld. In de loop van 2008 zal het bestuur een onderzoek starten voor het verzamelen van gegevens ter onderbouwing van deze aanname. Het is nog onzeker of De Nederlandsche Bank dit zal accepteren. Als het beleid van het bestuur onverhoopt niet wordt geaccepteerd dan kan dit negatieve gevolgen hebben voor de dekkingsgraad en een extra verhoging van de premie tot gevolg hebben.

RISICO'S M.B.T. PREMIE, DEKKINGSGRAAD EN INDEXATIE

Eind 2007 heeft het bestuur door de actuaris een continuïteitsanalyse laten verrichten. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van deze risico's over de komende 15 jaar. Uit de analyse, gebaseerd op de cijfers 2006, kunnende volgende verwachtingen worden ontleend:

- De gemiddelde dekkingsgraad stijgt naar circa 140 procent in 2021.
- In 2021 is de kans op dekkingstekort circa 5 procent.
- Gedurende de hele prognoseperiode naar verwachting geen reservetekort.
- De toeslagrealisatie bedraagt 79 procent. Dit houdt in dat naar verwachting 79 procent van de stijging van de consumentenprijsindex aan toeslag kan worden gerealiseerd. Over 15 jaar leidt dit naar verwachting tot een koopkrachtverlies van in totaal 4 procent.
- In geval van een niet te groot reservetekort is het bestaande beleid voldoende voor een acceptabele herstelperiode.
- Wanneer de feitelijk premie jaarlijks wordt verhoogd met de prijsindex is deze 7 van de 15 jaren kostendekkend.

Deze verwachtingen worden meegenomen in het te voeren financiële beleid.

FINANCIËEL BELEID

BELEGGINGSRISICO

Het beleggingsbeleid wordt gevoerd in overeenstemming met de prudent-person regel, conform hetgeen terzake bij of krachtens de wet is bepaald. Kort gezegd houdt dit in dat de gelden worden belegd in het belang van (gewezen) deelnemers.

Het beleggingsdoel van het BPL is om met een voor het pensioenfonds acceptabel beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement te behalen om de continuïteit van de pensioenregelingen zo goed mogelijk te garanderen. Daarbij wordt telkens gezien of risico's die naar verwachting geen of minder rendement opleveren geheel of gedeeltelijk kunnen worden uitgesloten.

In de statuten is bepaald dat de stichting dient te beschikken over een vereist eigen vermogen, te berekenen volgens de bij of krachtens de wet gegeven regels.

Beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Dat betekent dat de waardering afhankelijk is van bewegingen op de financiële markten. BPL loopt daardoor risico m.b.t. tot de prijs van zakelijke waarden, de valuta koersen, de rente en de liquiditeiten.

RISICOBEBEERSING

De eerste stap in de risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management (ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds.

Tevens wordt dan gezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken).

Vervolgens wordt er op basis van dat ALM model een benchmark vastgesteld, waarbij de onderdelen zakelijke- en vastrentende waarden specifiek worden ingevuld. Uitkomst is de strategische benchmark. Bij de keuze van de benchmark worden zaken als spreiding over regio's, sectoren en ratingklassen vastgelegd.

De volgende stap in het risicobeleid is het vaststellen van de bewegingsruimte van de vermogensbeheerder. In de richtlijnen die aan de vermogensbeheerder worden opgelegd, wordt op het niveau van de asset classes onder andere bepaald:

- Welke bewegingsruimte er toegestaan wordt (de tracking error) ten opzichte van de gekozen benchmark per asset klasse;
- Welke bandbreedtes er toegestaan worden t.o.v. de strategische mix.

Lees meer over de richtlijnen aan de vermogensbeheerder op bz. 33.

Op basis van de richtlijnen, zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. Tot slot dient de monitoring van de gehele portefeuille goed te zijn. BPL wordt hierover periodiek geïnformeerd. Dit gebeurt onder andere door de verslaglegging in de kwartaalrapportages van de vermogensbeheerder, alsmede de regelmatige ontmoetingen tussen AB en vermogensbeheerder.

De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar herhaald, waarbij alle risico's van de gehele portefeuille in kaart worden gebracht. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een Strategische Asset Allocatie module (SAA) waarmee onder andere inzichtelijk gemaakt wordt:

- Wat het totale risicobudget is (de mate waarin de dekkingsgraad in een jaar zal kunnen fluctueren);
- Wat de risico's per asset class zijn;
- Wat het risico van onderdekking is;
- Wat de vereiste dekkingsgraad is en wat de kans is daaronder te geraken.

FINANCIËEL BELEID

VALUTARISICO

De beleggingen van BPL waren eind 2007 voor 66,71 procent genoteerd in euro's, voor 18,15 procent in Amerikaanse Dollars en voor 11,97 procent in andere valuta. Tijdens het verslagjaar had BPL het risico van beweging van de koers van de Amerikaanse dollar t.o.v. de Euro voor 18,12 procent-punt afgedekt. BPL zal in de loop van 2008 de mogelijkheid van volledige afdekking van het valutarisico bezien.

RENTERISICO

De obligatieportefeuille is direct afhankelijk van renteveranderingen. Als de rente daalt neemt de waarde van de obligatieportefeuille toe. Hiermee wordt een gedeeltelijke bescherming tegen de tegenovergestelde ontwikkeling van pensioenverplichtingen bereikt. Echter de omvang van de pensioenverplichtingen is vele male groter dan de obligatieportefeuille, ook de duration van de pensioenverplichtingen ligt vele male hoger. Dit renterisico is voor 65 procent van de verplichtingen afgedekt doormiddel van Swaps via de LDF fondsen. BPL loopt nog een renterisico van 35 procent van de pensioenverplichtingen. Dit betekent dat elke 0,1 procent verandering in de rente een wijziging van de dekkingsgraad tot gevolg heeft van ongeveer 0,5 procent-punt. Bij stijging van de rente neemt de dekkingsgraad toe, bij daling van de rente neemt deze af. Het AB zal zich het komende jaar beraden over de vraag onder welke omstandigheden tot volledige afdekking zal worden overgegaan.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van (financiële) verliezen voor het fonds, die ontstaan zodra een partij, waarmee BPL zaken doet, niet meer aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te kijken naar de partijen met wie BPL zaken doet en de daaraan verbonden risico's in kaart te brengen. Zo kunnen wij, waar nodig, tijdig actie ondernemen.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat een pensioenfonds niet de mogelijkheid heeft om de financiële middelen te verkrijgen die nodig zijn op korte termijn aan bepaalde verplichtingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst door in de tactische uitvoering van het beleggingsbeleid voldoende ruimte te houden om in de cash-behoefte te voorzien. Dit wordt op maandbasis bezien aan de hand van een voortschrijdende liquiditeitsbegroting.

OPERATIONEEL RISICO

De operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de abtn, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

DEELNEMERS - EN PENSIOENBELEID

NIEUWE STATUTEN EN PENSIOENSTATUTEN 2004 EN 1988

Op 1 januari 2007 is de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) gewijzigd door de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet (Stbl. 706, 7-12-2006). Dit maakte een aantal wijzigingen in de statuten en reglementen 2004 en 1988 noodzakelijk, welke in de NLC-ledenvergadering op 15 mei 2007 zijn aanvaard. De belangrijkste wijziging van de statuten betrof de invoering van Pension Fund Governance. Daarmee werd de instelling van een intern toezichtsorgaan en een verantwoordingsorgaan een feit. Daarnaast zijn de reglementen 1988 en 2004 gewijzigd. De Wvb, zoals deze vanaf 1 januari 2007 luidt, maakt onderscheid tussen:

- De beroepspensioenregeling (door beroepsgenoten overeengekomen rechten en plichten ten aanzien van pensioen ten behoeve van (gewezen) beroepsgenoten),
- De uitvoeringsovereenkomst (de overeenkomst tussen de beroepspensioenvereniging, in onze situatie de NLC als gelijkgestelde instelling, en de pensioenuitvoerder (BPL) over de uitvoering van de beroepspensioenregeling),
- Het pensioenreglement (de door de pensioenuitvoerder opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding pensioenuitvoerder en deelnemer, die uiteraard in overeenstemming moet zijn met de beroepspensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst).

Zonder nadere regels zou e.e.a. moeten leiden tot drie verschillende documenten, waarin de rechten en plichten van deelnemers en betrokken partijen zijn geregeld.

Daarnaast zijn er dan nog de Pensioenverordening en de statuten van BPL. Bij elkaar dus vijf documenten. De Wvb biedt echter de mogelijkheid om genoemde beroepspensioenregeling, uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement ineen te vlechten. Met de gewenste transparantie naar de deelnemers voor ogen is e.e.a. vastgelegd in één overeenkomst tussen de NLC en BPL, aan te duiden met Pensioenstatuut. De reglementen 2004 en 1988 zijn als gevolg daarvan vervangen door Pensioenstatuut 2004 en Pensioenstatuut 1988.

TOEVOEGING KEUZEOPTIE TIJDELIJKE FLEXIOENUITKERING MET DEKKING NABESTAANDENPENSIOEN

Met ingang van 1 januari 2007 is de flexioenregeling gewijzigd. Vanaf deze datum bestaat de mogelijkheid te kiezen voor een tijdelijke flexioenuitkering met nabestaandenpensioen. Het bestuur heeft tot deze uitbreiding besloten naar aanleiding van vele verzoeken van deelnemers. Deze dekking houdt in dat, ingeval de uitkeringsgerechtigde tijdens de uitkeringsperiode overlijdt, het ingebrachte flexioenkapitaal, verminderd met de reeds verstrekte uitkeringen, beschikbaar komt voor de inkoop van een aanvulling aan de nabestaande. De nabestaande kan dan kiezen voor een tijdelijke aanvulling tot haar/zijn 65^e of een levenslange aanvulling. Bij ontstentenis van een nabestaande komt het “resterende kapitaal” beschikbaar voor een uitkering aan eventuele wezenpensioengerechtigde kinderen. De optie met nabestaandenpensioen leidt echter wel tot een lagere uitkering van het tijdelijke ouderdomspensioen.

De keuze voor de optie zonder nabestaandenpensioen wordt, in het geval dat betrokkene een partner heeft, uitsluitend door BPL geaccepteerd, als deze in een notariële akte (conform model BPL) door deelnemer en zijn/haar partner wordt bevestigd. Dit om zeker te stellen dat beiden bewust afstand doen van het recht op nabestaandenpensioen. De kosten van de notariële akte zijn voor rekening van de deelnemer. Het vorenstaande geldt ook als de deelnemer, die een partner heeft, kiest voor uitruil van het partnerpensioen uit Pensioenstatuut 1988 of 2004 tegen een hoger ouderdomspensioen.

UNIFORM PENSIOENOVERZICHT 2008 (UPO)

Vanaf 1-1-2008 geldt het wettelijke verplichte Uniforme Pensioenoverzicht (UPO). Een model voor de UPO is ontwikkeld door de koepels van pensioenfondsen. Het was veel werk om onze BPL-regelingen goed naar de voorgeschreven UPO te vertalen. Degenen die nog flexioenpremie betalen krijgen (voor het eerst) ook een Uniform Pensioenoverzicht.

DEELNEMERS - EN PENSIOENBELEID

Bij de vormgeving van het cijferdeel van de UPO is al zoveel mogelijk rekening gehouden met het op te richten landelijke pensioenregister, dat iedere Nederlander via internet inzicht moet kunnen geven in de door hem/haar in Nederland opgebouwde pensioenen. Dit register moet er volgens de wet in 2010 zijn. In 2007 zijn de voorbereidingen getroffen voor implementatie van het uniform pensioenoverzicht 2008. De reacties op dit inmiddels verschenen overzicht zijn overwegend positief. De UPO bevat informatie over de te verwachte indexatie. Volgend jaar komen daar afbeeldingen bij (indexatielabel) die e.e.a. duidelijker moeten maken.

RESULTAAT INVOERING LIFECYCLESERVICE PREMIE(FLEXIOEN)REGELING

Per 31-12-2007 werd door de deelnemers als volgt belegd:

SERVICENIVEAU	AANTAL DEELNEMERS	%
VOLLEDIG BEHEER	241	84
GEDEELTELIJK BEHEER	2	1
EIGEN BEHEER	43	15
TOTAAL	286	100

ADVIESMIX	AANTAL DEELNEMERS	%
MIX 1	1	0
MIX 2	10	3
MIX 3	44	15
MIX 4	38	13
MIX 5	94	33
MIX 6	56	20
VRIJE MIX	43	16
TOTAAL	286	100

EXTRA INKOOP EN WAARDEOVERDRACHT

In 2007 zijn weer meer adviezen gegeven over de mogelijkheid van extra inkoop en waardeoverdracht. Er doen op dit terrein uiteenlopende verhalen de ronde. Met nadruk wordt erop gewezen dat extra inkoop bij BPL alleen mogelijk is als sprake is van ontbrekende deelnemersjaren/een pensioengat. Onder Pensioenstatuut 1988 kan men tot max. 30 deelnemersjaren inkopen. Onder Pensioenstatuut 2004 kan men de tijd dat men deelnemer was aan het reglement aspirant-registerloosden alsmede het verschil tussen de pensioenrechten die men elders heeft opgebouwd en de pensioenrechten die men in deze opbouwperiode bij BPL had kunnen opbouwen. E.e.a. met toepassing van het BPL-besluit vrijwillige inkoop extra pensioenaanspraken. Voor meer informatie kunnen deelnemers terecht bij het frontoffice.

DEELNEMERS - EN PENSIOENBELEID

PREMIE

Volgens de geldende Pensioenstatuten wordt de premie jaarlijks op 1 januari verhoogd met de ontwikkeling van de CPI, tenzij de wettelijk voorgescheven kostendekkende premie hoger is. In dat geval wordt de premie op dit kostendekkende niveau vastgesteld. De feitelijk premie is als gevolg van de ontwikkeling van de CPI op 1 januari 2007 verhoogd met 1,3 procent. Deze aldus verhoogde feitelijk premie was hoger dan de voor BPL geldende kostendekkende premie. Bij de berekening van deze kostdekkende premie is gebruik gemaakt van premiedemping, teneinde fluctuaties in de premie te voorkomen. Voor meer uitleg hierover zie blz. 24.

COMMUNICATIE

BPL heeft een communicatieplan, waarin gedetailleerd staat beschreven op welke wijze en in welke gevallen belanghebbenden worden geïnformeerd. Dit document staat op de website.

Voor aspirant-deelnemers wordt in elke regio eenmaal per jaar een voorlichtingsbijeenkomst gehouden over BPL en de inhoud van de pensioenregeling. In het kader van bovengenoemde nieuwe Statuten en Pensioenstatuten zijn in 2007 in iedere regio twee voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

De website wordt in toenemende mate gebruikt om op de hoogte te blijven. In 2008 zal de website worden geactualiseerd.

BELEGINGSBELEID

BEOOGDE BELEGGINGSPO RTEFEUILLE EN TACTISCHE BANDBREEDTE

In het beleggingsplan van het BPL is met betrekking tot het totaal aan beleggingen de verdeling van de benchmark als aangegeven in onderstaande tabel. In deze tabel wordt ook de bijbehorende bandbreedte vermeld.

ASSET (SUB-) CATEGORIE	STRATEGISCHE MIX	BANDBREEDTE	BENCHMARK
AANDELEN WERELDWIJD (INCLUSIEF PRIVATE EQUITY)	15%	+ EN -10%	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN CONSERVATIVE EQUITY	10%	+ EN - 5%	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN EMERGING MARKETS	5%	+ EN - 5%	S&P/IFC INVESTABLE COMPOSITE (NET RETURN)
AANDELEN PREMIUM EQUITY	5%	+ EN -2,5%	RUSSELL 3000 VALUE
HEDGEFUNDS	5%	+ EN -2,5%	EONIA + 3%
VASTRENTENDE WAARDEN LIABILITY DRIVEN	32%	+ EN -10%	GEWOGEN EN SAMENGESTELDE INDEX
VASTRENTENDE WAARDEN TRADITIONEEL	23%	+ EN -10%	LEHMAN EURO AGGREGATE INDEX
ONROEREND GOED	5%	+ EN - 5%	CITIGROUP GEI BMI REAL ESTATE WORLD INDEX
LIQUIDITEITEN	0%	-2% TOT -5%	NVT
TOTAAL	100%		

Alle beleggingen vinden plaats in beleggingsfondsen bij één of meer vermogensbeheerders. Het strategisch assetallocatiebeleid is opgedragen aan één van de vermogensbeheerders.

ALGEMEEN

Gestreefd wordt naar afdekking van het FTK-renterisico van vijftien procent van de pensioenverplichtingen. Deze afdekking geschiedt doormiddel van Swaps via bovengenoemde Liability Driven fondsen. Daarbij wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke geldmarktexposure voortvloeiende uit de beleggingen in deze LDF-fondsen. De procentuele verdeling tussen enerzijds de vastrentende waarden en zakelijke waarden anderzijds wordt niet gerebalanced en ontwikkelt zich in de tijd op open basis. Dit om de afdekking van het renterisico niet te doorkruisen. Tenminste eenmaal per jaar beziet het bestuur of aanpassingen nodig zijn. Het totaal van de zakelijke waarden mag niet meer zijn dan 55 procent (inclusief onroerend goed) van de totale beleggingsportefeuille. De basisvaluta van de beleggingen luidt in euro. De valuta exposure in US Dollar van alle beleggingen, niet zijnde Private Equity en Hedgefonds, wordt voor 100 procent gehedged naar de euro. Een afwijking met 0,5 procent is mogelijk. Bij overschrijding van deze grens dient de vermogensbeheerder binnen maximaal één week de afwijking binnen de toegestane norm te brengen. Het rechtstreekse gebruik van derivaten is alleen toegestaan voor zover - wanneer de exposure van deze derivaten wordt opgeteld bij de portefeuille - de hiervoor genoemde bandbreedtes in acht worden genomen. Het gebruik van derivaten binnen beleggingsfondsen is toegestaan. Gestreefd wordt naar een ex-ante tracking error op pensioenfondsniveau van maximaal 3,5 procent. Ten aanzien van de beleggingen in de genoemde categorieën gelden de volgende regels:

BELEGINGSBELEID

CATEGORIE AANDELEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor de portefeuille wereldwijde aandelen is een maximale ex-ante tracking error van 4 procent afgesproken. Voor aandelen Emerging Markets geldt een maximale ex-ante tracking error van 6 procent. Voor aandelen Premium Equity geldt een maximale ex-ante tracking error van 10 procent.

CATEGORIE PRIVATE EQUITY

In 2003 is besloten om voor 5 procent van het vermogen in Private Equity te beleggen. De opbouw van Private Equity kan enige tijd in beslag nemen en zal uit meerdere aankopen bestaan. Wanneer besloten wordt het aanwezige belang in Private Equity uit te breiden, zullen de gelden hiervoor onttrokken worden uit de belegging in wereldwijde aandelen zodanig dat het belegd vermogen in wereldwijde aandelen inclusief Private Equity op of om de norm van 15 procent uitkomt. Voor Private Equity geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE HEDGEFUNDS

In 2006 is de belegging in deze categorie teruggebracht van 10 procent naar 5 procent van het belegd vermogen. Ten aanzien van deze belegging geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE VASTRENTENDE WAARDEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor 23 procent van de portefeuille geldt een maximale ex-ante tracking error van 3 procent. Voor 32 procent van de portefeuille (beleggingen in LDF-fondsen) geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE ONROEREND GOED

Er kan worden belegd in vastgoedfondsen, al dan niet met een beursnotering, mits goed verhandelbaar. Voor de huidige beleggingen geldt een ex-ante tracking error limiet van 7 procent.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

TERUGBLIK

WEDEROM EEN JAAR MET SNELLE GROEI VAN DE WERELDECONOMIE

Het afgelopen jaar groeide de wereldeconomie evenals in de voorgaande jaren snel. De groei werd vooral gedragen door de opkomende economieën. Voor het eerst was de bijdrage van China aan de groei groter dan die van de VS. De Amerikaanse economie kreeg in de loop van het jaar steeds meer tegenwind. In het eurogebied zette het economische herstel krachtig door. Hetzelfde gebeurde in Japan, zij het minder krachtig. In het eerste deel van het jaar richtten veel centrale banken zich op het onder controle houden van de inflatievooruitzichten. De feitelijke inflatie was in veel gevallen gematigd. Later in het jaar liep de inflatie als gevolg van scherp hogere olie- en voedselprijzen bijna wereldwijd op.

DE AMERIKAANSE ECONOMIE

De correctie op de Amerikaanse huizenmarkt verscherpte het afgelopen jaar, maar vertaalde zich nog niet in een sterke vertraging van de economie als geheel. Hoewel de werkloosheid wel wat is opgelopen, bleef de consumptie het grootste deel van het jaar behoorlijk groeien. De groei in de rest van de wereld en de dalende koers van de dollar zorgden ook voor een snelle groei van de Amerikaanse export. In de tweede helft van het jaar zorgden de aanhoudende problemen op de huizenmarkt, de oplopende olie- en voedselprijzen en de haperende kredietmarkten wel voor een verslechtering van de economische vooruitzichten. Na eerst geleidelijk te zijn gedaald, liep de kerninflatie aan het einde van het jaar weer op. De Amerikaanse centrale bank (de Fed) heeft na het uitbreken van de problemen op de financiële markten de rente verlaagd van 5,25 procent tot 4,25 procent. De lange rente daalde per saldo met ongeveer 70 basispunten tot 4,0 procent.

JAPAN

Het Japanse economische herstel ging door, maar was niet spectaculair. De groei bleef hangen op ongeveer 1,5 procent en de trend van dalende prijzen kwam niet overtuigend ten einde. Aan het einde van het jaar was de inflatie amper positief. De Japanse centrale bank durfde het maar één keer aan om de rente met 25 basispunten op te trekken, tot 0,5 procent. De lange rente (10 jaar) lag aan het einde van het jaar net iets boven 1,5 procent en is daarmee per saldo met iets minder dan 20 basispunten gedaald.

HET EUROGEBIED

Het eurogebied kende in 2007 een groei van tussen 2,5 procent en 3 procent, wat wederom sterker was dan de trendgroei. De werkloosheid is gedaald tot het laagste niveau dat ooit is gemeten. De inflatie lag lang net onder 2 procent, maar begon daarna snel op te lopen, tot ruim 3 procent aan het einde van het jaar. De Europese Centrale Bank (ECB) had tot het uitbreken van de problemen op de kredietmarkten de rente in twee stappen verhoogd van 3,5 procent tot 4 procent. Daarna heeft ze vanwege de toegenomen onzekerheid de ontwikkelingen willen aanzien en de rente ongewijzigd gelaten. De lange rente is wat minder toegenomen dan de korte rente en steeg in 2007 van 3,9 procent naar 4,3 procent.

MEER VOLATILITEIT OP DE AANDELENMARKTEN

Aanvankelijk stegen de koersen op vele aandelenmarkten sterk, aangevoerd door de beurzen van de opkomende markten. Deze gunstige ontwikkeling werd veroorzaakt door de aanhoudend sterke groei van de opkomende economieën, de ruime financieringsmogelijkheden en de daarmee samenhangende fusie- en overnamegolf. Dat beeld veranderde na juli, toen bleek dat financiële instellingen grote verliezen moesten noteren op vermogenstitels die waren gerelateerd aan hypotheeklen op de Amerikaanse huizenmarkt. Dit leidde in de tweede jaarhelft tot meer volatiliteit op de aandelenmarkten en tot dalende koersen op wereldwijde aandelenbeurzen van ontwikkelde markten. Per saldo resulteerde voor het jaar 2007 een licht negatief rendement voor wereldwijde aandelen (MSCI Wereld Index -1,2 procent). Een belangrijke uitzondering daarop was Duitsland, waar de index over het gehele jaar met meer dan 20 procent steeg. De opkomende markten als geheel behaalden een uitstekend rendement van ruim 25 procent. De korting op aandelen uit opkomende markten ten opzichte van die uit ontwikkelde landen is verdwenen.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

RENTECONVERGENTIE TUSSEN DE VS EN HET EUROGEBIED

De Amerikaanse centrale bank (de Fed) en de Europese Centrale Bank (ECB) hebben een uiteenlopend rentebeleid gevoerd. In de VS ging de rente omlaag en in het eurogebied omhoog. Aan het einde van het jaar lag de beleidsrente in het eurogebied nog maar 25 basispunten onder die in de VS. Het verschil in de lange rente van bijna 100 basispunten ten voordele van de VS verdween en sloeg om in een klein verschil ten nadele van de VS. Al met al was het een minder goed jaar voor beleggingen in Europese staatsobligaties, terwijl Amerikaanse staatsobligaties het relatief goed deden in dollars, maar niet gemeten in euro's. De koers van de dollar daalde namelijk met ongeveer 10 procent ten opzichte van de euro. De Japanse lange rente daalde licht en bleef laag. Beleggen in Japanse staatsobligaties was niet aantrekkelijk.

EEN MAGER JAAR VOOR BEDRIJFSOBLIGATIES

Ondanks de gunstige macro-economische omgeving presteerden bedrijfsobligaties minder goed dan vergelijkbare staatsobligaties. Vooral in de tweede helft van het jaar, toen steeds duidelijker werd dat de problemen op de Amerikaanse huizenmarkt tot grote verliezen bij banken zouden leiden, stonden de koersen onder druk. Forse liquiditeitssteun van centrale banken kon niet voorkomen dat vooral financiële instellingen hun rentekosten zagen oplopen. De wens om op het jaareinde voldoende liquiditeit beschikbaar te hebben, zorgde in de laatste weken van het jaar voor een gespannen situatie op de geldmarkt.

PERFORMANCE TOTALE PORTEFEUILLE

In het jaar 2007 bedroeg het rendement op de totale portefeuille 0,8 procent terwijl de benchmark een rendement liet zien van min 1,72 procent.

PERFORMANCE ZAKELIJKE WAARDEN

2007	AANDELEN WERELDWIJD	AANDELEN CONSERVATIVE	EMERGING MARKETS	PREMIUM EQUITY	PROPERTY EQUITIES	OMNITREND PLUS
FONDS	0,15	0,16	28,04	0,77	-18,13	38,02
BENCHMARK	-1,18	-1,18	26,17	-2,14	-16,36	7,04
EXCESS RETURN	1,35	1,36	1,48	2,97	-2,12	28,94
IN PROCENTEN						

De beleggingen in Private Equity vonden plaats via drie fondsen. De benchmark voor de beleggingen in private equity is de MSCI Wereld index. Het rendement van deze index over 2007 was -1,18 procent. De rendementen van de drie fondsen over 2007 waren als in de tabel hieronder.

FONDS	RENDEMENT (IRR) IN PROCENTEN
ROBECO EUROPEAN PRIVATE EQUITY I	30,91
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND II	14,71
ROBECO CLEAN TECH PRIVATE EQUITY II	-20,90
TOTAAL	23,94

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

GEVOERD BELEID ZAKELIJKE WAARDEN PER FONDS

GEVOERD BELEGGINGSBELEID AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN

Er wordt belegd in twee fondsen. Een traditioneel actief beheerd wereldwijd aandelenfonds en een kwantitatief beheerd fonds: 'Conservative Equity'.

HET TRADITIONEEL ACTIEF BEHEERDE WERELDWIJDE AANDELENFONDS

De benchmark van het fonds is de MSCI Wereld Index. Het beleggingsbeleid is gericht op het wereldwijd kiezen van aandelen binnen sectoren en het bepalen van de weging van de sectoren zelf. De weging van regio's volgt grotendeels uit deze selectie. Het rendement op de portefeuille in 2007 was 0,15 procent tegen een benchmark rendement van -1,18 procent.

In de sectoren consument defensief, telecommunicatie, informatietechnologie en basismaterialen was de aandelenselectie uitstekend. Het resultaat van de aandelenselectie in cyclische consumptiegoederen en energie bleef achter bij het gemiddelde. Binnen de overige sectoren werd een gemiddeld resultaat behaald.

Energie

De olieprijs steeg gedurende het jaar vrijwel onophoudelijk van een niveau net onder de USD 60 tot bijna USD 100. De vraag uit opkomende markten naar ruwe olie nam gestaag toe. Het aanbod was beperkt doordat grote olieprojecten later werden opgeleverd en tegen hogere kosten. Deze hogere kosten maakten ondernemingen huiverig om grote risicovolle projecten te starten. De OPEC had de oliemarkt in een ijzeren greep. Binnen de sector is het belang in Valero Energy (Amerikaanse raffinaderijen) geheel verkocht. De economische vertraging zal tot gevolg hebben dat Amerikanen minder gebruik maken van auto of truck voor transport. De vraag naar benzine neemt af. Tegelijkertijd wordt de raffinagecapaciteit de komende jaren uitgebreid. Regelgeving zal ertoe leiden dat steeds meer ethanol wordt bijgemengd bij benzine, hetgeen een verlaging van de bezettingsgraad van de raffinagecapaciteit tot gevolg zal hebben. Kortom, de vraag zal dalen terwijl het aanbod toeneemt. Dat betekent lagere prijzen en dus lagere winst. De opbrengst van de verkoop van Valero Energy werd belegd in Devon Energy, een Amerikaanse olie- en gasproducent.

Ook Halliburton werd aan de portefeuille toegevoegd. De hoge olieprijs en de toenemende complexiteit van nieuwe olievelden zal de vraag naar diensten voor de olie- en gaswinning verder laten stijgen. Ook de portefeuillebelangen Weatherford en Schlumberger profiteren van deze trend.

Basismaterialen

Gedurende het jaar werd een onderweging in basismaterialen aangehouden. Het belang in metalen werd uitgebreid door de opname van Teck Cominco in de portefeuille. Teck Cominco produceert koper, zink en kolen. De waardering van het aandeel is achtergebleven bij die van andere mijnbouwondernemingen. Hier is dus nog een inhaalslag te maken. Het belang in International Paper werd verkocht. Binnen de papierindustrie werden fabrieken gesloten om de overcapaciteit te verminderen. Dit proces ging echter niet snel genoeg en de vraag naar papier viel tegen. De weging in Holcim werd verder verhoogd. In opkomende markten neemt de vraag naar cement sterk toe. Binnen deze sector worden ook belangen aangehouden in agrochemische bedrijven zoals Syngenta en Monsanto. De prijzen voor 'zachte' grondstoffen zoals graan, sojabonen en maïs stijgen vanwege toegenomen vraag uit Azië, maar ook vanwege het gebruik van deze grondstoffen als alternatieve energiebronnen. De producten van Syngenta en Monsanto helpen boeren hun land zo productief mogelijk te bewerken.

Industriële dienstverlening

De sector industrie en dienstverlening was gedurende het jaar overwogen. Veel van onze aandelen in deze sector behaalden goede rendementen. ABB is actief op het gebied van producten voor de transmissie van elektriciteit. De vraag naar deze producten was robuust in vrijwel alle delen van de wereld. Na een koersstijging van meer dan 50 procent in Amerikaanse dollars werd het belang in Parker Hannifin (een Amerikaans industrieel conglomeraat) verkocht.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

In het laatste kwartaal werd Siemens aangekocht. De marges van deze onderneming liggen lager dan het industrie-gemiddelde. De bedrijfsleiding streeft er naar de marges te verhogen. Het belang in Japanse aandelen binnen deze sector werd verminderd door verkoop van de belangen in Central Japan Railway en Kawasaki Heavy Industries.

Cyclische consumentengoederen

De sector consument cyclisch had gedurende het jaar een onderwogen positie in de portefeuille. De Amerikaanse consument heeft aan kracht ingeboet onder invloed van een verzwakkende huizenmarkt. De groei van de detailhandelsverkoop en de consumentenbestedingen is gedaald, maar de daling is eigenlijk opvallend mild geweest. Voor de aandelen in de retailsector in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk was dat echter niet het geval. Onze belangen in Debenhams, Coach en Lowe's hadden het zwaar te verduren. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door aandelen uit het Verre Oosten zoals Esprit Holdings (dat vooral actief is in Duitsland, Benelux en Frankrijk) en Yamada Denki (een Japanse elektronica-retailer). In de mediasector lag de nadruk op uitgevers van bedrijfs- en wetenschappelijke informatie, zoals Wolters Kluwer en Reed Elsevier die binnen deze sector de beste rendementen behaalden.

Defensieve consumentengoederen

Deze sector was overwogen gedurende het jaar. De belangen in diverse bierondernemingen hebben geen windeieren gelegd. Rendementen van aandelen als Molson Coors en Inbev logen er niet om. Bij Molson Coors kwam de verwachte herstructurering goed op gang. Ook aan Bunge werd veel verdiend. Bunge verwerkt sojabonen en verkoopt kunstmest. Het bedrijf helpt boeren door hen de mogelijkheid te bieden deze kunstmest te betalen uit hun toekomstige opbrengsten. De belangen in kunstmest zorgden voor een ware kaskraker bij Bunge. Aan het einde van het jaar was de koers zo hard opgelopen dat veel van de goede verwachtingen al in de koers verdisconteerd waren. Het aandeel is toen verkocht en daarmee is ook de weging van de sector verminderd.

Gezondheidszorg

De weging in deze sector is gedurende het jaar verminderd naar een neutrale weging. De sector bleef achter bij het gemiddelde. Ook in de tweede helft van 2007, toen de koersen daalden, vertoonde de sector weinig defensieve kenmerken. De Democraten liggen op de loer om het Witte Huis over te nemen en de nieuwe president heet misschien wel Hillary Clinton. In 1994 reageerden beleggers in farmaceutische aandelen ook al niet zo enthousiast op haar voorstellen voor hervorming van de sector.

Verder heeft de sector zelf te kampen met ingewikkelde problemen als patentexpiraties en een strenge FDA (Food and Drug Administration), die maar weinig nieuwe medicijnen goedkeurt. En voor winst op medicijnen moet je nog altijd in de Verenigde Staten zijn, waar marktwerking de prijzen bepaalt. In veel andere landen heeft overheidsregulering de marges dun gemaakt. Gedurende het jaar is de voorkeur opnieuw uitgegaan naar de subsectoren dienstverlening (Wellpoint) en toeleveranciers (Medtronic en Zimmer).

Financiële waarden

Gedurende het gehele jaar was de sector onderwogen. Gedurende het gehele jaar hadden we een onderwoning in Amerikaanse banken en in indirect onroerend goed in Europa en de Verenigde Staten. Dat heeft geholpen, maar toch konden we een aantal tegenvallers niet ontlopen. Zo waren daar Fannie Mae en MBIA, die ondanks hun AAA-rating toch daalden. Tot halverwege oktober hielden deze aandelen stand, maar een verdieping en verbreding van de crisis haalde ook deze koersen onderuit. We hebben in 2007 ook geen plezier beleefd aan CIT. De Japanse financiële aandelen leken aanvankelijk ver af te staan van de hypotheekcrisis in de Verenigde Staten, maar toch hebben ook zij hun graantje willen meepikken in deze wereld waarin geld verdienen zo gemakkelijk leek. De Japanse grootbanken hadden allemaal wel op een of andere manier een belang in subprimeleningen. En ook in Japan zelf doken er na enkele jaren van rust weer slechte leningen op. Instellingen die consumenten tegen woekertarieven kredieten verleenden, werden door de overheid aan banden gelegd. Deze 'loan sharks' moesten een deel van de woekerrente terugbetalen.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

Japanse banken hadden minderheidsbelangen in deze instellingen. Het was echter niet alleen maar kommer en kwel. Er werd fors verdiend op onze belangen in Sun Hung Kai en Swire Pacific. Een lagere rente in Amerika leidt tot een lagere rente in Hongkong, wat de financiering van onroerend goed goedkoper maakt. Daar komt de enorme vraag van Chinezen naar onroerend goed in Hongkong nog eens bovenop. Ook belangen in verzekeraars als Aflac (een Amerikaans bedrijf dat in Japan medische verzekeringen verkoopt) en Assurant (een gespecialiseerde schadeverzekeraar in de Verenigde Staten) hadden een goed resultaat. Gedurende het jaar hebben we de belangen in Amerikaanse banken (Citigroup, Bank of America) en Britse banken (Royal Bank of Scotland) verder verminderd. Het belang in continentaal-Europese banken (National Bank of Greece, Unicredito) werd verhoogd. Bank of New York (na de fusie werd Mellon aan de naam toegevoegd) kwam nieuw in de portefeuille. Bank of New York Mellon is een bewaarbedrijf van effecten en een vermogensbeheerder.

Informatietechnologie

Gedurende het jaar is de weging van deze sector verder verhoogd. De sector was aan het begin van het jaar al overwogen. De successen in deze sector werden behaald in de grote aandelen. Oracle was een van onze favorieten. De overnames van de afgelopen jaren (Peoplesoft, Siebel, etc) werden succesvol geïntegreerd. De groei van de verkoop van databases ging gestaag verder.

Andere aandelen waar goede resultaten tot koersstijgingen hebben geleid, waren Nokia, Google, Intel, Apple en EMC. De belangen in Ericsson en Motorola werden tijdig verkocht. Hiervoor is Qualcomm in de plaats gekomen. Deze onderneming zal profiteren van de groei van het dataverkeer via mobiele toepassingen. Qualcomm levert veel chipsets voor deze toepassingen. Nog steeds ligt de nadruk binnen de sector op software. Software is een segment met een gemiddelde waardering en tegelijkertijd een enorme vrije cashflow. De investeringen zijn beperkt, terwijl de licenties een voortdurende kasstroom genereren.

Telecommunicatie

De sector telecommunicatie heeft een neutrale weging. Voor het eerst sinds jaren lijken de tarieven voor telefonie (zowel vast als mobiel) te stabiliseren in gebieden als Europa en Amerika. Aangezien de marges nog steeds hoog zijn, wordt er veel vrije cashflow gegenereerd. Wij hebben Tele2 en Telefónica nieuw in de portefeuille opgenomen. Deze aandelen en ook de belangen in Telenor en Singapore Telecom droegen bij aan het goede resultaat in deze sector. Alle vier de ondernemingen hebben grote belangen in telecommunicatiediensten in opkomende markten, waar de groei duidelijk hoger ligt dan in ontwikkelde landen.

Nutsbedrijven

De sector nutsbedrijven presteerde bovengemiddeld in 2007. De sector biedt een relatief hoog dividendrendement en was daardoor opnieuw geliefd bij beleggers. De onderweging in deze sector had dan ook niet het gewenste resultaat. De waardering van de sector is opnieuw gestegen, en aan het begin van het nieuwe jaar houden wij dan ook vast aan onze onderweging.

Belang in kleine aandelen

De MSCI World Index bevat veel kleine aandelen en als die hard stijgen, zoals dat tot 2007 het geval was, dan heeft dat een negatieve invloed op het resultaat ten opzichte van de index. Kleine aandelen hebben namelijk vaak een beperkte liquiditeit, wat het moeilijk maakt om een beperkt aantal te selecteren en daarin te beleggen. Daarom is een belang in dit segment opgebouwd door middel van een portefeuille van kleine aandelen. De aandelen in deze portefeuille worden geselecteerd met behulp van een kwantitatief model. De aandelen worden geselecteerd met behulp van een kwantitatief model. In 2007 deden kleine aandelen het slechter dan grote aandelen, maar de selectie van deze aandelen met behulp van het kwantitatieve model werkte dit jaar opnieuw goed.

HET KWANTITATIEF BEHEERDE FONDS 'CONSERVATIVE EQUITY'

De benchmark van het fonds is de MSCI Wereld index. In het fonds wordt beoogd het absolute rendement per eenheid absoluut risico te maximaliseren met beleggingen in solide ondernemingen met een lage marktgevoeligheid, met een conservatief kasbeleid, met een aantrekkelijke koers-winstverhouding en met een goed momentum.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

De belegging in deze deelportefeuille 'Conservative Equity' werd begin 2007 opgebouwd grotendeels ten laste van de traditioneel beheerde deelportefeuille. Het rendement op de portefeuille in 2007 was 0,16 procent tegen een benchmark rendement van -1,18 procent.

Na een goed eerste kwartaal lagen de rendementen voor dit fonds in het 2de en 3de kwartaal onder druk. Het betere resultaat in het laatste kwartaal heeft ervoor gezorgd dat het totaal rendement over 2007 nog net positief was. De oorzaken van under- en outperformance waren divers. Zo was in het tweede kwartaal de belangrijkste reden van de lagere performance dat low bèta aandelen een lager rendement scoorden dan 'normale' bèta aandelen. In het derde kwartaal werd de tegenvallende performance vooral veroorzaakt door een size effect. Het karakter van de strategie leidt tot een structurele overweging van kleine aandelen, die het 3de kwartaal slecht presteerden ten opzichte van grotere aandelen (die structureel onderwogen zijn). De bijdrage van het aandelenselectiemodel was in het 4de kwartaal positief. De 20 procent hoogst gerangschikte aandelen op de Quantitative Ranking presteerden gemiddeld 3,0 procent beter dan het universum. Ook de factoren Momentum, Bèta en Volatiliteit leverden een positieve bijdrage. Valuation leverde echter een negatieve bijdrage.

EMERGING MARKETS

De benchmark van het fonds is de S&P/IFC Investable index. Het beleggingsbeleid van het fonds in opkomende markten is erop gericht te profiteren van een viertal inefficiënties in opkomende markten.

INEFFICIËNTIE	STRATEGIE EMERGING MARKETS
LOKALE BELEGGER CONCENTREREN ZICH OP HET THUISLAND	ACTIEVE LANDENALLOCATIE
ONJUISTE CONSENSUSVORMING EN KUDDEGEDRAG	GEDISCIPLINEERDE, CONSISTENTE FUNDAMENTELE ANALYSE
FOCUS OP RESULTATEN OP KORTE TERMIJN	LANGE TERMIJN BELEGGINGSHORIZON
INEFFICIËNTIE ALS GEVOLG VAN SPECIFIEKE TENDENSEN	GEBRUIK VAN KWANTITATIEVE MODELLEN

De beheerders selecteren beleggingen op basis van een top-downbeleggingsaanpak. Het rendement op de portefeuille in 2007 was 28,04 procent tegen een benchmark rendement van 26,17 procent.

De landenallocatie leverde in 2007 wederom een positieve bijdrage. De belangrijkste bijdrage aan het resultaat leverden de overwegingen van Brazilië en China en de onderwegingen van Zuid-Afrika en van kleinere landen als Hongarije, Polen en Chili. De aanvankelijke onderweging en de latere overweging in het einde van het jaar in de Russische beurs pakten eveneens positief uit. De overwegingen in Taiwan en Zuid-Korea en de onderweging van Maleisië droegen negatief bij. De posities in Turkije, Peru en India droegen eveneens negatief bij. Het gewicht in Turkije en Peru werd gedurende het jaar vergroot van onder- naar overwogen, voor India werd juist de omgekeerde beweging gemaakt.

De aandelenselectie droeg in 2007 negatief aan het relatieve resultaat bij. Een deel van de verklaring voor het negatieve aandelenselectieresultaat is dat minder liquide aandelen duidelijk beter rendeerden. In Zuid-Korea pakten de overweging in IT-ondernemingen ten koste van kleine industriële ondernemingen negatief uit. In India pakte de voorkeur voor de IT-outsourcingbedrijven ten koste van ondernemingen gericht op de binnenlandse economie niet goed. In China pakte de onderweging in de mijnbouwsector negatief uit.

Positief was de bijdrage van Rusland, waar de posities in mijnbouwbedrijven en mobiele telefonie goed uitpakten. In Mexico droeg een belang in een mijnbouwbedrijf eveneens positief bij. Een belegging in Maleisië in een producent van palmolie en de Taiwanese belangen in rederijen droegen positief bij. In Indonesië was een belang in een nikkelbedrijf zeer winstgevend. In Peru profiteerde het fonds zowel van de gunstige binnenlandse ontwikkelingen via een lokale bank als van de stijgende goudprijs via een goudproducent.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

Positieve bijdragen aan het rendement kwamen voorts uit:

- Het via de Amerikaanse dollar afdekken van de exposure naar de munten van opkomende markten;
- De door het fonds ontvangen vergoeding uit hoofde van een grote kasuitstroom;
- De leeninkomsten door het uitlenen van aandelen.

GEVOERD BELEGGINGSBELEID US PREMIUM EQUITIES

De benchmark is de Russell 3000 Value hedged naar de euro. Het beleggingsbeleid van het fonds is als volgt. Aandelen worden geselecteerd op basis van hun zgn. beleggingsverdienste. Het bottom-up aandelenselectieproces wordt gestuurd door een gedisciplineerde keuze voor waarde, intensieve eigen research en een risicomijdende benadering. Er wordt een brede definitie gehanteerd voor het begrip waarde dat verder gaat dan waard ratios als lage koers/winstverhouding en koers/boekwaardeverhouding. Het omvat tevens een analyse van de fundamentele factoren van het bedrijf op lange termijn en het momentum van het bedrijf op korte termijn. Het beleggingsdoel is het nemen van posities bij stijgende markten en het vasthouden van kapitaal bij dalende markten via actief risicobeheer.

Over het jaar 2007 werd een rendement van 0,77 procent behaald ten opzichte van de benchmark van -2,14 procent. Het merendeel van de toegevoegde waarde kwam op het conto van de individuele aandelenselectie. Gedurende het jaar waren de sectoren Health Care en IT overwogen.

GEVOERD BELEGGINGSBELEID PROPERTY EQUITIES

De benchmark van het fonds is de Citigroup global real-estate index. Over het jaar 2007 werd een rendement van -18,13 procent behaald ten opzichte van de benchmark van -16,36 procent. Het beleggingsbeleid is gericht op vermogensaanwas op lange termijn en belegt daartoe ten minste tweederde van zijn vermogen in aandelen van vastgoedinstellingen. Daarbij richt het zich vooral op het beleggen in instellingen die met name opereren in volwassen markten.

Bij de landselectie wordt uitgegaan van de fundamentele economische vooruitzichten, de relatieve aantrekkelijkheid van de aandelenbeurzen en de politieke situatie. Een systematische en strakke benadering wordt gehanteerd bij het selecteren van de individuele aandelen; hierbij wordt de aantrekkelijkheid van een aandeel beoordeeld op basis van zowel fundamentele als technische factoren en wordt, indien mogelijk, eveneens gebruik gemaakt van kwantitatieve modellen.

Na zes achtereenvolgende jaren van een betere performance dan de Citigroup global real-estate index, was 2007 een jaar van een aanzienlijke underperformance. Na een nog positief eerste kwartaal, kwam in tweede kwartaal met een stijgende rente de kentering. Een kentering die in het vierde kwartaal werd versterkt door de oplopende rentespreads als gevolg van de crisis in de financiële markten.

Gedurende het jaar is de voorkeur gegeven aan die onroerend goed aandelen met een aantrekkelijke waardering op basis van hun onderliggend vastgoed. Daarnaast is de te verwachten huurstijging van belang bij het kiezen van aantrekkelijke markten. De Singaporese markt was het gehele jaar overwogen. Aanvankelijke overwegingen in Italië en Canada werden gedurende het jaar ingeruild voor overwegingen in Hong Kong, Griekenland en Duitsland. Het negatief relatieve rendement is grotendeels veroorzaakt door de selectie van individuele onroerend goed aandelen.

GEVOERD BELEGGINGSBELEID HEDGEFUND: OMNITREND PLUS

Het fonds Omnitrend Plus gebruikt geen benchmark. Echter, er wordt vergeleken met Eonia (-kasgeld) plus 3 procent. Het beleggingsproces is gebaseerd op kwantitatieve methodes en wordt consistent toegepast op een geïntegreerde en gedisciplineerde manier. De methode is zodanig opgesteld dat zij profiteert van markt trends, onafhankelijk van de richting waarin de markt zich beweegt. Om het meeste voordeel uit een markt trend te behalen, staat het model hefboomwerking toe bij het beleggen in deze markten.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

De exposure per sector per ultimo december

	COMMODITIES	FOREIGN EXCHANGE	INTEREST RATES	STOCK INDICES
EXPOSURE	41	34	17	7
IN PROCENTEN				

Over het jaar 2007 werd een rendement van 38,02 procent behaald ten opzichte van de benchmark van 7,04 procent.

GEVOERD BELEGINGSBELEID PRIVATE EQUITY

In 2007 zijn geen beleggingen in nieuwe Private Equity-fondsen aangegaan. De waarde van de bestaande drie beleggingen in private equity steeg van € 17,2 miljoen (eind 2006) naar € 26,5 miljoen (eind 2007). Daarbij werd in 2007 voor € 4,3 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en werd er € 9,3 miljoen gestort (capital calls). Het rendement (IRR) op de portefeuille ontwikkelde zich gunstig en beliep over heel 2007 bijna 24 procent.

PERFORMANCE OBLIGATIES

Het totale rendement op de vastrentende beleggingen bedroeg in 2007 min 5,85 procent. De benchmark behaalde een rendement van min 5,60 procent. De rendementen van de onderliggende fondsen staan in het schema hieronder.

2007	OBLIGATIES FD	OBLIGATIES LDFD20	OBLIGATIES LDFD40
FONDS	0,92	-6,95	-17,53
BENCHMARK	1,45	-6,45	-16,75
EXCESS RETURN	-0,52	-0,53	-0,94
IN PROCENTEN			

Ter afdekking van het renterisico wordt er belegd in twee fondsen met een lange duration. Deze beleggingsfondsen, het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 20 Fund en het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 40 Fund, beleggen in het CGF Robeco All Strategy Euro Bonds en in Interest Rate Swaps (IRS). We merken hierbij op dat deze fondsen niet zijn gekozen voor het behalen van rendement maar in eerste aanleg zijn bedoeld voor het afdekken van het FTK-renterisico.

GEVOERD BELEGINGSBELEID OBLIGATIES

ALL STRATEGY

De basis van de portefeuille wordt gevormd door de in euro's luidende beleggingen in staatsleningen van landen en bedrijfsobligaties (credits) die zijn opgenomen in de Lehman Euro Aggregate Bond Index. Voor dit deel van de portefeuille wordt actief gebruik gemaakt - daar waar efficiënt en gewenst via derivaten - van landenkeuze, durationkeuze, yieldcurve positionering en debiteurenselectie. Er wordt minimaal 85 procent belegd in obligatieleningen met een rating van Aaa (Moody's), AAA (Standard & Poor's) of AAA (Fitch) tot en met Baa3 (Moody's), BBB- (Standard & Poor's) of BBB- (Fitch).

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

Daarnaast wordt een aanvullend en actief beleggingsbeleid gevoerd waarmee wereldwijd wordt ingespeeld op rendementsverhogende vastrentende beleggingsmogelijkheden (alpha's) daarbij veelal gebruikmakend van afgeleide instrumenten. Deze alpha's kunnen onder meer bestaan uit:

- Global duration bonds en money markets (de duration van de totale portefeuille zal altijd groter zijn dan nul)
- Global yieldcurve
- Regio-allocatie
- Emerging debt en high yield
- Global credit selectie
- Global high yield selectie
- Asset allocatie binnen vastrentende beleggingscategorieën

Dit deel van portefeuille zal goed zijn gespreid over de verschillende beleggingsklassen en sectoren zonder dat er ratingrestricties gelden. Voor een efficiënt beheer wordt gebruik gemaakt van derivaten. Beleggingen genoteerd in andere valuta's dan de euro zijn toegestaan. Deze zullen in vrijwel alle gevallen volledig worden gehedged naar de euro.

DURATION-, LANDEN- EN YIELDCURVEBELEID

Voor de rentemarkten was 2007 een jaar met twee gezichten. De eerste helft van het jaar werd gekenmerkt door stijgende rentes, terwijl deze juist daalden in de laatste twee kwartalen. Dit beeld was zichtbaar in alle drie de grote rentemarkten. De rentestijging in de eerste helft van het jaar concentreerde zich in het tweede kwartaal. Hierop werd ingespeeld door de rentegevoeligheid begin april substantieel te verlagen. Deze beslissing werd genomen op basis van zowel de uitkomsten van het durationmodel van Robeco als een kwalitatieve analyse. Met name de rentegevoeligheid ten aanzien van euro-obligaties werd teruggebracht. De overtuigende economische groei in de regio evenals de aanhoudend hoge geldgroei brachten de Europese centrale bank ertoe de korte officiële rente in twee stappen verder te verhogen tot 4 procent. De tienjaarsrente bewoog eveneens omhoog, van 3,95 procent eind 2006 naar 4,57 procent eind juni 2007. Ook in de VS was de portefeuille onderwogen in het tweede kwartaal. In dit geval was de beslissing vooral kwantitatief en slechts voor een beperkte periode ook kwalitatief van aard. De vooruitzichten voor de Amerikaanse economie verslechterden al gedurende het tweede kwartaal, waardoor de kwalitatieve visie draaide naar neutraal. Juli bracht het keerpunt in de renteontwikkeling. Dit was het moment waarop de problemen rond de financiering van Amerikaanse hypotheeklen serieuze vormen begonnen aan te nemen. Dit thema en de daaruit voortvloeiende crisis op de kredietmarkten zijn bepalend geweest voor de neerwaartse beweging van de rentes in de daaropvolgende maanden. Tussen de piek op 12 juni (5,29 procent) en het dal op 26 november (3,84 procent) daalde de tienjaarsrente op US Treasuries met maar liefst 1,26 procentpunt. In Japan en de EMU was de rentebeweging aanzienlijk gematigder.

Toen de rentedaling van start ging, was de portefeuille onderwogen gepositioneerd. Deze positionering kwam voort uit de signalen van het durationmodel. Hoewel het model voor Japan en de EMU vrij snel de draai maakte naar een overwogen positie, had een groot deel van de rentedaling toen al plaatsgevonden. De kwantitatief onderwogen positie was gebaseerd op de hoge aandelenkoersen en grondstofprijzen. De ommekeer vond plaats op basis van een positieve trend, dalende aandelenkoersen en een positieve seizoensvariabele. Aandelenmarkten werden in het derde en vierde kwartaal heen en weer geslingerd tussen optimisme en pessimisme. Als gevolg hiervan draaide ook het signaal van het model voor het eurogebied nogmaals naar onderwogen en daarna weer naar overwogen. Helaas was de timing van deze draaimomenten niet gelukkig, waardoor een deel van de trendmatige rentedaling door het model werd gemist.

Onze kwalitatieve positionering heeft eveneens een draai gemaakt in de zomer. In juni is deze gedraaid van overwogen naar neutraal, om in augustus over te gaan naar een overwogen positie. Hierdoor werd een deel van de onderwogen positie van het model geneutraliseerd. De draai in de visie vond plaats op basis van de uitdijende crisis in de financiële sector. De economische data bleven in eerste instantie nog tamelijk sterk.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

De macro-economische data hebben later vooral in de VS wat aan kracht moeten inboeten. In het eurogebied zijn de data echter niet dramatisch verslechterd, waardoor de eurorente dan ook lang niet zo sterk is gedaald als de dollarrente. In Japan is de kwalitatieve positionering gedurende het jaar tamelijk stabiel geweest. Deze was overwogen, afgezien van neutrale periodes waarin de lange rente al erg lage niveaus had bereikt. De Japanse rentecurve had gedurende heel 2007 een steil verloop. Daarmee bood deze een aantrekkelijke extra rentevergoeding ten opzichte van de depositorente. Een andere overweging bij deze positie was onze aanhoudende overtuiging dat de markt de groeiverwachtingen voor Japan overschatte.

Gedurende de hele verslagperiode heeft de beheerder een duidelijke voorkeur gehad voor Amerikaanse staatsleningen ten opzichte van obligaties uit het eurogebied. Over 2007 is het renteverskil tussen beide markten voor tienjaarsleningen afgenomen van +0,75 procent tot -0,20 procent. In de Verenigde Staten werd het sentiment beïnvloed door de perikelen op de huizenmarkt, terwijl in de eurozone de economie niet wezenlijk verslechterde. Dit was de achtergrond waartegen Amerikaanse obligaties relatief gezien beter presteerden. Ook in de rentecurves was een duidelijk onderscheid zichtbaar tussen de eerste en de tweede helft van het jaar. Vanaf juni is vooral de curve voor US Treasuries fors versteild. Het verschil tussen de twee- en de tienjaarsrente steeg in deze periode van 0 tot circa 100 basispunten. Hieraan lag een forse daling in tweejaarsrente ten grondslag. Deze werd gevoed door de verlaging van de Fed-fundsrente met 100 basispunten (tot 4,25 procent), maar was ook een gevolg van de vraag naar veilig kortlopend staatspapier. De portefeuille was vanaf het tweede kwartaal gepositioneerd voor een steilere rentecurve in de VS.

ASSET ALLOCATIE

Op basis van de aantrekkelijke waardering is in het voorgaande verslagjaar een positie opgebouwd in achtergestelde obligaties van zeer solide Europese banken en in asset-backed securities. Daartegenover zijn obligaties met een zeer hoge kredietwaardigheid (supranationals, Pfandbriefe) verkocht. Toenemende zorgen over de situatie op de markt voor Amerikaanse woninghypotheken zorgden in de tweede helft van het verslagjaar voor fors oplopende risicopremies voor alle niet-staatsobligaties. Daarbij stonden vooral obligaties van financiële instellingen en asset-backed securities onder druk, ongeacht de aard van het onderliggende onderpand. Hoewel de beleggingen niet direct gerelateerd zijn aan de Amerikaanse 'subprime'-hypothekenmarkt, maar vooral afhankelijk zijn van de Europese woningmarkten, kwamen ook deze beleggingen onder druk te staan. Ondanks het gedeeltelijk afbouwen van de positie resulteerde dit in een negatieve bijdrage aan de relatieve performance.

In het tweede kwartaal is met behulp van kredietderivaten een positie ingenomen in een mandje van schuld papier uitgegeven door opkomende landen. De betalingsbalanssituatie is in veel van deze landen de afgelopen periode sterk verbeterd en de gestegen kredietwaardigheid rechtvaardigde lagere risicopremies. Als gevolg van de toegenomen risicoaversie liepen de risicovergoedingen voor deze landen echter ook op, waarna de positie in de zomer is gesloten.

CREDITBELEID

De creditmarkten kenden een zeer volatiel tweede halfjaar, waarbij vooral de meer risicovolle (achtergestelde) leningen van banken fors lagere rendementen lieten zien dan vergelijkbare staatsobligaties. Obligaties van niet-financiële ondernemingen deden het daarentegen relatief goed, hoewel ook deze categorie per saldo achterbleef bij 'veilige' staatsleningen. In de eerste helft van het jaar waren het juist beleggers in deze leningen die soms negatief werden verrast door de opkoopactiviteiten van private-equitypartijen. Omdat werd verwacht dat dit een belangrijk thema zou blijven, werd in de portefeuille de voorkeur gegeven aan obligaties van financiële instellingen. De kredietcrisis veroorzaakte echter rond de zomer een duidelijke draai in het sentiment. De activiteiten van private-equitypartijen kwamen tot stilstand door de minder ruime beschikbaarheid van liquiditeit (waardoor het aantrekken van schulden ter financiering van een overname duurder werd), wat in zekere zin een opluchting was voor beleggers in niet-financiële obligaties. Tegelijkertijd richtte de aandacht zich op de problemen in de financiële sector. Forse afwaarderingen en een stilvallende interbancaire markt zorgden voor oplopende risicopremies voor banken en brokers. De risicoaversie kwam ook tot uitdrukking in een scherpe stijging van de gemiddelde premie voor high yield obligaties.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

Hoewel enkele malen met behulp van kredietderivaten succesvol werd ingespeeld op de stijgende risicopremies, leverde het creditbeleid door de overwogen positie in financiële ondernemingen per saldo een negatieve bijdrage aan het rendement.

PERFORMANCE

In de verslagperiode resulteerde het actieve beleggingsbeleid in een lager rendement dan dat van de benchmark. Vooral de assetallocatiebeslissingen (-0,9 procent) en het durationbeleid (-0,4 procent) resulteerden in een negatieve bijdrage aan de relatieve performance. Daartegenover stond een succesvol landenbeleid (0,7 procent). De overige strategieën leverden een geringe bijdrage aan de performance.

GEVOERD BELEGINGSBELEID ASSET MIX

Het jaar werd gestart met een neutrale positie in aandelen, liquiditeiten en obligaties. De positieve langetermijnvisie op aandelen werd gecompenseerd door een negatieve kortetermijnvisie op aandelen. Eind januari werden de kortetermijnvooruitzichten voor obligaties slechter door de meevallende economische groei in Europa. Toen is 2,5 procent obligaties verkocht ten gunste van liquiditeiten. Nadat het stelsel van Amerikaanse centrale banken (Fed) aangaf dat de groeivooruitzichten gunstig blijven en dat de inflatie geleidelijk kan dalen, is 1 procent aandelen gekocht ten koste van liquiditeiten. Deze kleine overweging gaf aan dat er nog niet volledige overtuiging was van verdere koersstijgingen op de aandelenmarkten en daarom is gedeeltelijk (-1,5 procent) vastgehouden aan de negatieve kortetermijnvooruitzichten voor aandelen.

Eind februari daalden de aandelenmarkten wereldwijd ruim 6 procent door een verslechtering van het sentiment. Koersdalingen in China, bezorgdheid over de Amerikaanse subprime hypotheekmarkt en toeneemende angst over een flinke groeivertraging in de VS waren de belangrijkste factoren. In maart herstelden de aandelen zich opvallend snel door aanhoudende fusies & overnames en de verwachting dat de Fed in de loop van het jaar haar rentetarieven zal verlagen.

In het begin van het kwartaal was de belangrijkste actieve positie een 2,5 procent onderweging in obligaties, een 1 procent overweging in aandelen en de resterende 1,5 procent werd aangehouden als liquide middelen. De gunstige groei in Europa en renteverhogingen van de ECB resulteerden in een forse stijging van de Europese 10-jaarsrente.

Eind mei was de Europese kapitaalmarktrente gestegen tot 4,4 procent, waarop we de beschikbare liquiditeiten hebben gebruikt om de onderweging in obligaties te verminderen van 2,5 procent tot 1 procent. Op de laatste dag van mei verkochten we de beperkte overweging in aandelen ten gunste van liquiditeiten. De hogere kapitaalmarktrentes en grondstoffenprijzen bemoeilijken verdere stijgingen van aandelen.

Medio juni zijn we 2,5 procent onderwogen gegaan in aandelen ten gunste van liquiditeiten en obligaties. Hierdoor hebben obligaties een neutrale weging; liquiditeiten een 2,5 procent overweging en aandelen een 2,5 procent onderweging. Aanleiding was de wereldwijde stijging van korte en lange rentes en de nog beperkte effecten op andere beleggingscategorieën.

In de Amerikaanse sub-prime hypotheekmarkt zijn al wel problemen zichtbaar met als gevolg faillissementen bij enkele hedgefondsen. Tot nu toe heeft dit nog niet geleid tot problemen voor bedrijfsobligaties en/of schulden van opkomende markten. Wel lijkt de risicobereidheid onder beleggers af te nemen. Het aanhouden van liquiditeiten biedt de mogelijkheid om in het derde kwartaal de beleggingen in aandelen of obligaties uit te breiden bij lagere koersen.

In het begin van het derde kwartaal was de belangrijkste actieve positie een 2,5 procent onderweging in aandelen ten gunste van liquiditeiten en een neutrale weging in obligaties. Aanleiding was de wereldwijde stijging van korte en lange rentes en de nog beperkte effecten op andere beleggingscategorieën. Gezien de positieve langetermijnvisie op aandelen hadden we bij de onderwogen aandelenpositie een stop loss niveau bepaald, in het geval dat de aandelenkoersen toch verder zouden stijgen.

Medio juli werd dit hogere stop loss niveau bereikt en werd met de aanwezige liquiditeiten de onderweging in aandelen ongedaan gemaakt. Deze gedisciplineerde aanpak werd niet beloond, want kort daarna daalden de aandelenkoersen als gevolg van de financiële crisis.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

Vanaf dat moment hebben we vastgehouden aan een neutrale portefeuille positionering, in afwachting van meer duidelijkheid over de financiële crisis en de invloed daarvan op de economische groei.

Medio oktober hebben we aandelen verkocht en obligaties gekocht omdat de visie was dat aandelenmarkten te optimistisch waren over de toekomstige economische groei en winsten. Hogere kapitaalmarktrentes, stringenter leenvoorwaarden en hogere energieprijzen werden onvoldoende gezien door aandelenbeleggers. De actieve kortetermijnweging in aandelen werd vergroot van -2,5 procent naar -5 procent en de kortetermijn-overweging in obligaties werd vergroot van +2,5 procent naar +5 procent. Het langetermijn-allocatiebeleid bleef onveranderd in het vierde kwartaal met een 2,5 procent overweging in aandelen ten koste van obligaties. De combinatie van kortetermijn-allocatiebeleid en langetermijn-allocatie beleid leidde in oktober tot een relatieve positie van -2,5 procent in aandelen en +2,5 procent in obligaties ten opzichte van de benchmark.

Halverwege november is winst genomen op de bovenstaande onderweging in aandelen. Aandelenkoersen waren inmiddels 5 procent gedaald, terwijl obligatiekoersen 2 procent waren gestegen.

De bijdrage aan het rendement over geheel van 2007 van het gevoerde actief strategisch en een tactisch allocatiebeleid bedroeg 0,26 procent.

VOORUITZICHTEN

De aandelenbeurzen zijn begin 2008 in zeer zwaar weer terecht gekomen. Wereldwijd lieten beurzen per saldo forse dalingen zien door de voortgaande onzekerheid rondom de kredietcrisis, grote verliesposten bij banken en de angst voor een economische recessie in de V.S. Het is mogelijk dat de Amerikaanse economie in een recessie belandt, maar waarschijnlijker is dat een periode van trage groei volgt. In de loop van het jaar kunnen de economische vooruitzichten voor het jaar 2009 geleidelijk gaan verbeteren. Een voortzetting van het ruime monetaire beleid, bevestigd door de twee onverwacht forse renteverlagingen van de Fed met in totaal 1,25 procent in januari van dit jaar, en fiscale stimulering zullen geleidelijk in de loop van het jaar ondersteuning geven aan de Amerikaanse economie. In het eurogebied en Japan kan een beperkte groeivertraging worden verwacht. Naar verwachting zal de ECB de rente in het tweede deel van het jaar enigszins verlagen en zal de Japanse centrale bank één of twee rentestappen omhoog zetten. De opkomende economieën zullen krachtig blijven groeien. De wereldwijde inflatie zal geleidelijk dalen.

ONTWIKKELDE MARKTEN

De eerste helft van het jaar zal het niet makkelijk zijn voor aandelen. De volatiliteit zal hoog blijven als gevolg van onzekerheid omtrent de economische gevolgen van de kredietcrisis en de gevolgen voor de bedrijfs-winsten. In het vooruitzicht dat de economie in 2009 zal herstellen en de krediet- en liquiditeitscrisis niet zal verdiepen, kan voor geheel 2008 niettemin een jaar met licht positieve aandelenrendementen worden verwacht. Dit ondanks de zeer zwakke start van het jaar voor de meeste wereldwijde aandelenmarkten. Aandelen zijn bovendien niet duur in een historische context en zijn tevens aantrekkelijk gewaardeerd ten opzichte van andere beleggingscategorieën.

OPKOMENDE MARKTEN

De aandelenbeurzen van opkomende markten zullen het relatief goed blijven doen al is de verwachting dat het verschil in rendement met ontwikkelde markten in 2008 geringer zal zijn dan in het afgelopen jaar. Het grootste risico bij deze vooruitzichten is een combinatie van tragere groei en hogere inflatie dan hier voorzien, wat slecht zou zijn voor de aandelenmarkten wereldwijd.

In de belangrijke landen als Zuid-Korea en Taiwan verwachten wij positieve politieke ontwikkelingen als gevolg van de komende verkiezingen. De interne economische dynamiek en een relatief laag schuldenniveau van zowel overheden als bedrijfsleven in opkomende markten maken deze minder gevoelig voor de huidige problemen op de kredietmarkt. De sterke interne dynamiek en de verbeterende fundamentele leiden tot een relatief aantrekkelijk economisch vooruitzicht voor opkomende markten.

RESULTAAT BELEGGINGEN 2007

PRIVATE EQUITY

De portefeuille blijft zich goed ontwikkelen. Als gevolg van een uitstekend rendement op zowel de beursgenoteerde als de niet-beursgenoteerde beleggingen is de intrinsieke waarde verder gestegen. Gelet op de kwaliteit van de investeringen in de verschillende fondsen en het toenemende aantal verkopen dat deze fondsen weet te realiseren, lijkt de portefeuille goed gepositioneerd om verdere waardegroei te genereren.

US PREMIUM EQUITIES

De doelstelling is het samenstellen van een gespreide portefeuille, gebaseerd op de drie-cirkeldiscipline (waarde, fundamentals en bedrijfsmomentum), die op lange termijn beter presteert dan de markt. In de heersende marktomgeving ontstaan kansen en gevaren. Financials die veel terrein hebben moeten prijsgeven, beginnen aantrekkelijk te worden. Financiële markten zijn van nature toekomstgericht. Bij een dreigende recessie ontstaan historisch gezien mooie beleggingskansen. Recente opportunistische aankopen door financiële dienstverleners hebben ons doen besluiten alvast een basis te leggen voor de volgende waardebullmarkt. We nemen de tijd voordat we hierop gaan bouwen en zetten ons in voor een goede timing.

PROPERTY EQUITIES

Door de introductie van REIT's, aantrekkelijke en fiscaal transparante beleggingsvehikels, zorgt de markt voor hoog dividendrendement voor een snelle wijziging van het landschap voor vastgoedaandelen. De REIT-markt is de afgelopen 20 jaar snel gegroeid in de VS en Australië, net als in de nieuwe REIT-markten zoals Frankrijk, Singapore en Japan. Het VK introduceerde de structuur begin 2007. De introductie van de REIT-status en de momenteel aantrekkelijke waardering zorgen ervoor dat vastgoedaandelen een mogelijk thema worden in het nieuwe jaar.

HEDGEFUNDS

Het beleggingsbeleid van Transtrend OmniTrend Plus kenmerkt zich door de systematische toepassing van trading strategieën, waarbij geprofiteerd kan worden van zowel dalende als stijgende prijzen in markten. Daarbij zijn de in het verleden behaalde rendementen niet gecorreleerd met de rendementen van traditionele beleggingen, zijn die rendementen vaak hoger dan die van aandelen maar met een lager risico en heeft het rendement veelal een negatieve correlatie met aandelen wanneer aandelenmarkten negatief gestemd zijn. Het fonds richt zich op het behalen van een absoluut rendement en oriënteert zich niet op het behalen van een beter rendement dan een index. Daardoor is het moeilijk een concrete toekomstverwachting uit te spreken.

OBLIGATIES

Lange rentes zullen per saldo niet heel veel veranderen. Beleggers in staatsobligaties zouden een beter rendement moeten kunnen behalen dan in het afgelopen jaar. Het grootste risico bij deze vooruitzichten is een combinatie van tragere groei en hogere inflatie dan hier voorzien, wat de markten voor staatsobligaties geen goed zou doen.

De vooruitzichten voor bedrijfsobligaties zijn gemengd. Vooral minder kredietwaardige ondernemingen gaan moeilijkere tijden tegemoet, nu de economische groei afzwakt en liquiditeit minder ruim voorhanden is. Daartegenover bieden obligaties van sterkere (financiële) ondernemingen kansen, gegeven de ruime vergoeding die wordt geboden voor het (relatief geringe) risico van faillissement.

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

ALGEMEEN

De Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) is op 1 juni 2001 opgericht. Doelstelling van de Unie is dat zij:

- De gemeenschappelijke belangen in het kader van een beroepspensioenregeling in de meest brede zin, zowel nationaal als internationaal, behartigt;
- Service aan haar leden verleent en
- De samenwerking tussen haar leden bevordert.

Voor de externe belangenbehartiging staan we in het volgende stil bij de verschillende beleidsdossiers en bij de contacten met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het Ministerie van Financiën (FIN), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB) en bij de contacten met diverse overige spelers in het pensioenveld. De serviceverlening aan de leden lichten we toe via de verschillende activiteiten die we in dit kader ontplooiën. De onderlinge samenwerking bevorderen is een voortdurend proces.

BESTUUR

In de Ledenvergadering van mei 2007 zijn de volgende bestuursleden en plaatsvervangend bestuursleden gekozen. Voor de UvB-bestuurszetel van de Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is de heer H.L.M. Willemse herkozen als bestuurslid en is de heer J. Verhaar opgevolgd als plaatsvervangend bestuurslid door de heer J. Backx. Voor de UvB-bestuurszetel van de Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen is de heer H.R.C. Gostelie opgevolgd door de heer T. de Ruijter als bestuurslid. Voor de UvB-bestuurszetel van de Stichting Pensioenfonds voor Verloskundigen is mevrouw H.M. Cromheecke-Reus herkozen als bestuurslid en volgde mevrouw M. van der Kwast de heer A.H.M. Wennekers op als plaatsvervangend bestuurslid. Als plaatsvervangend UvB-bestuurslid voor de Stichting Beroepspensioenfondsen voor Zelfstandige Kunstenaars AENA is de heer R. Harkema gekozen.

Het dagelijks bestuur van de UvB bestaat uit de heren L.J. van Kuijk (voorzitter), M.H. Muntinga (secretaris) en A.G. Nauta (penningmeester).

BESTUURSVERGADERINGEN

In 2007 kwam het UvB-bestuur zes keer bijeen en besprak, naast de dossiers die we hierna inhoudelijk behandelen, de volgende onderwerpen: het activiteitenplan, de begroting en contributie, de onkostenregeling, regresrecht van beroepspensioenfondsen, bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering, pensioen voor zelfstandigen zonder personeel en diverse organisatorische onderwerpen.

De UvB heeft één Ledenvergadering gehouden in 2007, waar het UvB-jaarverslag 2006, het Huishoudelijk Reglement UvB, pensioen in natura en de verkiezing van bestuursleden aan de orde kwamen. Tevens werden de leden bijgepraat over actuele pensioenthema's.

ORGANISATIE

De formatie bedraagt 2,0 fte en bestaat uit de Directeur (1,0 fte), een Beleidsmedewerker (0,5 fte) en een Secretaresse (0,5 fte). Mevrouw D. Triantafillou-Koet vervult laatstgenoemde functie sinds 1 mei 2007.

De UvB heeft in 2007 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB), waarbij de UvB haar directeur voor maximaal 0,25 fte als directeur detacheert bij SDB. Deze stichting houdt zich voornamelijk bezig met het leveren van intern toezicht in het kader van de Pension Fund Governance (PFG) aan een zevental beroepspensioenfondsen.

EXTERNE BELANGENBEHARTIGING

WET VERPLICHTE BEROEPSPENSIOENREGELING EN DE 'VEEGWET'

Na een uitgebreide voorbereiding is de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) op 1 januari 2006 van kracht geworden als opvolger van de Wet verplichte deelneming in een beroepspensioenregeling (Wet Bpr).

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

Per 1 januari 2007 is de Wvb vervolgens weer ingrijpend gewijzigd vanwege de harmonisering met de Pensioenwet (PW), die per diezelfde datum werd ingevoerd. De belangrijkste aanpassingen betroffen de communicatieverplichtingen van de pensioenuitvoerder, het Financieel Toetsingskader (FTK) en de Pension Fund Governance. De UvB heeft haar leden in detail over de implementatie geïnformeerd. In 2007 heeft SZW het initiatief genomen om via de 'Veegwet PW en Wvb' praktische onvolkomenheden in die wetten te corrigeren. De UvB heeft hiervoor aanpassingen voorgesteld. Met de invoering van de Wvb ontstond ook het recht op waardeoverdracht. Dit heeft in 2007 vanuit twee invalshoeken aandacht gekregen van de UvB. Ten eerste speelde voor een aantal UvB-leden een specifieke problematiek doordat zij een buffer vormen uit een opslag op de premie voor de toekomstige voorwaardelijke indexatie. Deze fondsen kennen hierdoor een relatief bescheiden nominale opbouw en een gunstige indexatiepotentie. De regelgeving rond waardeoverdracht verlangt dat pensioenfondsen deelnemers die waarde hebben overgedragen op dezelfde manier behandelen als deelnemers die altijd deelnemer van het fonds zijn geweest. Door deze bepaling bestond bijvoorbeeld voor bedoelde fondsen onder meer het risico van calculerend gedrag van beroepsbeoefenaren in dienstverband die zich kort voor hun pensioen zelfstandig zouden vestigen. In het Besluit uitvoering PW en Wvb is hierom ruimte gecreëerd voor een gedifferentieerd indexatiebeleid. De betreffende fondsen onderzochten in 2007 onder coördinatie van de UvB of het nodig zou zijn hiervoor een uniforme gedragslijn te ontwikkelen, maar besloten hier ieder op eigen wijze invulling aan te geven. Ten tweede speelde de vraag of het wenselijk is om op koepelniveau tot aanvullende afspraken te komen over een eventuele begeleidende overdracht van een deel van de buffers naar het ontvangende fonds, de zogenaamde 'bovenwettelijke waardeoverdracht'. Van UvB-zijde is vastgesteld dat er geen behoefte bestaat aan een bovenwettelijke waardeoverdracht.

PENSION FUND GOVERNANCE

Met de wijziging van de Wvb gelden per 1 januari 2007 de principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance), die de Stichting van de Arbeid (STAR) heeft ontwikkeld. Zeven beroepspensioenfondsen hebben het intern toezicht vanuit deze principes gezamenlijk georganiseerd en ondergebracht bij de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB). De UvB heeft geholpen bij de opzet en de inrichting hiervan. De directeur van de UvB verzorgt structureel als gedetacheerd directeur bij de SDB de organisatie van het intern toezicht. De overige beroepspensioenfondsen hebben in 2007 het intern toezicht zelfstandig georganiseerd.

UNIFORM PENSIOENOVERZICHT

De gewijzigde Wvb verplicht de beroepspensioenfondsen vanaf 2008 het 'uniform pensioenoverzicht' ofwel het 'UPO' te gebruiken om hun deelnemers te informeren over de pensioenaanspraken. Het model-UPO dat door de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB), Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (Opf) en het Verbond van Verzekeraars is ontwikkeld bleek niet onverkort toepasbaar voor beroepspensioenfondsen vanwege de afwijkende opzet en terminologie bij beroepspensioenregelingen. De UvB heeft op basis van het model-UPO een eigen UPO-beroepspensioenen inclusief toelichting en daarnaast een handleiding voor de pensioenuitvoerders ontwikkeld, waarbij maatwerk en vergelijkbaarheid van pensioenaanspraken verenigd zijn. Samen met de andere koepels werkt de UvB nog aan de ontwikkeling van een 'slapers-UPO', over de aanspraken na afloop van het deelnemerschap, en aan een 'UPO-einde deelnemerschap', over de aanspraken op het moment van de beëindiging van het deelnemerschap. Tevens werken de koepels aan een gezamenlijke UPO-website, waar pensioenuitvoerders altijd de actuele UPO's, toelichtingen en handleiding voor de uitvoerder kunnen vinden.

PENSIOENREGISTER

De Wvb verplicht de beroepspensioenfondsen een pensioenregister in te richten dat in 2011 operationeel moet zijn. De bedoeling van het pensioenregister is dat iedereen via internet alle pensioenaanspraken kan raadplegen die in de loop van de tijd bij verschillende pensioenfondsen zijn opgebouwd, zo mogelijk aangevuld met rechten uit de eerste en de derde pijler. Hier ligt uiteraard een directe relatie met het uitgangspunt van het UPO, dat pensioenaanspraken optelbaar en vergelijkbaar moeten zijn.

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

De drie pensioenkoepels, het Verbond van Verzekeraars en de Sociale Verzekeringsbank hebben initiatieven ontplooid om tot de oprichting van de Stichting Pensioenregister te komen en om de inhoudelijke aanpak te verkennen.

INDEXATIELABEL

Bij de behandeling van de Invoeringswet PW en Wvb in 2006 heeft de Tweede Kamer vastgesteld dat de FTK-indexatiematrix van DNB een onvoldoende basis biedt voor een adequate communicatie naar de deelnemers en dat er een alternatief ontwikkeld moest worden in de vorm van een 'indexatielabel'. Een werkgroep onder leiding van SZW, met vertegenwoordigers van de drie pensioenkoepels, het Verbond van Verzekeraars, AFM, DNB en de STAR, heeft een concept indexatielabel ontwikkeld. Dit concept wordt begin 2008 nader uitgewerkt en getoetst, waarna de vaststelling medio 2008 is voorzien en de invoering per 2009.

FISCAAL KADER BEROESPENSIOENEN

In 2004 kondigde de Minister van SZW in het kader van de Wet VUT, Prepensioen en Levensloop (VPL) aan dat ook de beroepspensioenregelingen in 2015 getoetst zullen worden aan het Witteveenkader uit de Wet op de Loonbelasting. De UvB heeft hier kritiek op geuit, omdat deze wet niet van toepassing is op vrije beroepsbeoefenaren en toetsing ook niet mogelijk is, doordat de werksituatie van vrije beroepsbeoefenaren afwijkt van die van werknemers. De Minister liet het wetsontwerp ongewijzigd en kondigde aan dat er een eigen sub-Witteveenkader voor beroepspensioenregelingen zal worden ontwikkeld. In 2007 hebben FIN, de Belastingdienst, SZW en de UvB nader onderzocht hoe een sub-Witteveenkader toegepast kan worden in de situatie van de vrije beroepsbeoefenaar, wiens inkomenspositie minder voorspelbaar en eenduidig is dan die van de werknemer.

Andere fiscale thema's waar de UvB zich in 2007 mee heeft beziggehouden zijn de aftopping van de pensioenopbouw die FIN overwoog en de BTW op vermogensbeheer.

EFFECTENTYPISCH GEDRAGSTOEZICHT

Per 1 januari 2007 is de Wet financieel toezicht (Wft) van kracht geworden. Voor de beroepspensioenfondsen betekent dit dat zij per 2007 allemaal onder het effectentypisch gedragstoezicht van de AFM vallen. Alle beroepspensioenfondsen moeten een gedragscode hebben ter voorkoming van belangenverstrengeling en misbruik van koersgevoelige informatie met tevens een verbod op marktmanipulatie. Dit moeten pensioenfondsen vervolgens ook in de bedrijfsvoering verankeren. Indien het transactievolume van een fonds hoger is dan € 20 miljoen, moet er bovendien een regeling voor privé transacties worden opgenomen. De pensioenkoepels hebben hiervoor in 2007 een nieuwe modelgedragscode ontwikkeld.

COMMUNICATIETOEZICHT

Een gevolg van de wijziging van de Wvb is, dat de AFM per 1 januari 2007 toezicht uitoefent op de pensioencommunicatie door pensioenfondsen en verzekeraars. In 2007 heeft dit overwegend in een informele vorm van pretoezicht gestalte gekregen. De AFM consulteerde de pensioenkoepels in dit kader over de AFM-brochure 'Gedragstoezicht' en het self assessment over communicatie en effectentypisch gedragstoezicht.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

Na een televisie-uitzending van Zembla is er ongenoegen in de samenleving ontstaan omdat pensioenfondsen beleggen in de wapenindustrie. De drie pensioenkoepels hebben vervolgens in een gezamenlijke werkgroep een rapport gemaakt met praktische handvatten voor fondsbesturen bij een discussie over verantwoord beleggen. Dit rapport is door de koepels aan Minister Donner (SZW) aangeboden, die het met waardering in ontvangst nam.

EUROPA

Gezien het toenemende belang van 'Europa' heeft de UvB zich in 2007 aangesloten bij de Europese pensioenkoepel, de European Federation for Retirement Provision (EFRP).

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

Ter voorbereiding op de Europese lobby is de UvB tevens lid geworden van de Commissie Europa van VB en Opf. De UvB neemt ook deel aan het periodieke overleg dat SZW heeft met de pensioensector over Europese pensioenthema's. Belangrijke Europese thema's in 2007 waren de ontwerp-Richtlijn Portability, over internationale waardeoverdracht en de ontwerp-Richtlijn Solvency II dat een soort internationaal FTK voor verzekeraars inhoudt en mogelijk ook voor pensioenfondsen gaat gelden.

ALGEMENE PENSIOENINSTELLING

De Europese pensioenregelgeving biedt pensioeninstellingen kansen op de Europese markt, terwijl de mogelijkheden voor Nederland beperkt zijn. Dit komt enerzijds doordat Nederland geen pensioeninstelling kent in de zin van de Europese pensioenfondsenrichtlijn, behalve het pensioenfonds. Anderzijds is er een beperking doordat de taakafbakening met verzekeraars, het beperkte gebruik van informatie over aanpalende diensten en de begrenzing van nevenactiviteiten de mogelijkheden voor pensioenfondsen inkaderen. SZW ontwikkelt daarom een alternatief: de zogenaamde Algemene Pensioeninstelling (API). Dit is een Europese pensioenuitvoerder naar Nederlands recht. Eind 2007 presenteerde SZW zijn globale visie op de invulling van de API. In een eerdere fase heeft de UvB haar opvatting en vraagpunten over de API kenbaar gemaakt aan SZW.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

De toenemende complexiteit van de pensioenwereld en de alsmaar groter wordende belangen stellen hoge eisen aan de deskundigheid van pensioenfondsbestuurders. DNB vraagt hier geregeld aandacht voor, terwijl de eis van deskundigheid wettelijk is vastgelegd. In het kader van de zelfregulering hebben de drie pensioenkoepels gezamenlijk een Permanente Commissie Deskundigheidsbevordering opgericht die in 2007 de eindtermen formuleerde waaraan de pensioenopleidingen moeten voldoen om bestuurders op het vereiste deskundigheidsniveau te brengen. Tevens formuleerde deze commissie eindtermen voor de deskundigheid van de deelnemersraad, het intern toezicht en het verantwoordingsorgaan in het kader van de PFG. Daarnaast ontwikkelde ze een visie op het deskundigheidsbeleid van pensioenfondsen als cyclisch proces, waarbij ook het opstellen van het deskundigheidplan en de toetsing van deskundigheid aandacht kregen. In 2008 zullen de koepels deze visie in enkele workshops uitgedragen en toelichten.

COMPLIANCE

Eveneens in het kader van de zelfregulering hebben de drie pensioenkoepels in 2007 een workshop georganiseerd over compliance. Hiermee beoogden de koepels fondsbestuurders op weg te helpen met toezicht op implementatie en naleving van relevante wet- en regelgeving en de eigen regels. Kernthema's daarbij zijn regelgeving, integer gedrag en transparantie.

PENSIOENDATABANK

De pensioenkoepels hebben met DNB, binnen de wettelijke kaders, afspraken gemaakt over het leveren van bepaalde pensioengegevens door DNB aan de koepels. Iedere koepel krijgt hierdoor op een beveiligde wijze de beschikking over fondsgegevens van uitsluitend de eigen leden, die daarvoor toestemming hebben verleend. Dit maakt het voor de koepels mogelijk hun leden beter te kunnen vertegenwoordigen. De leden hebben het gemak dat zij deze informatie niet meer handmatig hoeven aan te leveren. In 2008 wordt deze gegevensvoorziening operationeel.

SAMENWERKING VB, OPF EN UVB

De samenwerking die de drie pensioenkoepels op bureauniveau hebben, is profijtelijk. Een goede afstemming op de gezamenlijke thema's voorkomt extra overleg en levert een goed afgewogen gezamenlijk standpunt op. In 2007 is de samenwerking verder verdiept en zijn er, zoals uit het voorgaande blijkt, diverse onderwerpen geweest waarin de drie pensioenkoepels zich in gezamenlijkheid manifesteerden. Een ander sprekend voorbeeld is het pensioenadvies dat de koepels in 2007 voor het nieuwe kabinet hebben geformuleerd. In beginsel streven de koepels ernaar om op de consultaties door overheid of toezichthouders gezamenlijk te reageren. Dat is in het afgelopen jaar 16 keer gebeurd. De drie pensioenkoepels hebben in 2007 een periodiek gezamenlijk beleidsoverleg ingericht.

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

UVB-WEBSITE

In 2007 is de UvB-website (www.uvb.nl) on line gegaan. De website geeft onder meer informatie over de UvB en haar leden, deskundigheidsbevordering en wet- en regelgeving en geeft toegang tot documenten. In de rubriek 'Actueel' zijn de diverse opinies van de UvB te lezen.

DOOR UVB GESTEUNDE ACTIVITEITEN

Verschillende organisaties ontplooiën activiteiten waaraan de UvB graag zijn naam verbindt in ondersteunende zin. Dit zijn met name Pensioen kijker, dat zich tot een breed publiek richt met pensioeninformatie, en CentIQ, dat zich onder leiding van FIN tot doel stelt het 'financieel analfabetisme' terug te dringen. Met CentIQ is in 2007 een partnerconvenant overeengekomen. Met Netspar is in 2007 eveneens een partnership-overeenkomst getekend. Tevens zijn er twee discussiebijeenkomsten van Netspar met de koepels geweest.

PERIODIEK OVERLEG SZW - UVB

In 2007 hebben de UvB en SZW drie keer gesproken over de lopende dossiers. Aan de orde kwamen onder meer: de Veegwet, de Algemene Pensioeninstelling, het indexatielabel, het uniform pensioenoverzicht, fiscaal kader beroepspensioenen, Pension Fund Governance, het pensioenregister, regres door een pensioenfonds van de kosten van premieovername na een ongeval, waardeoverdracht, de Zorgverzekeringswet en pensioengerechtigden in het buitenland.

PERIODIEK OVERLEG DNB - UVB

Het periodieke overleg met DNB is georganiseerd via het DNB-panel, het Directieoverleg en de Rapportagecommissie Pensioenen. Het DNB-panel kwam twee keer bijeen en besprak onder meer de toezichtsverantwoording 2006, evaluatie van het panel en de begroting 2008. Het Directieoverleg werd eveneens twee keer gehouden, waarbij onder meer werd gesproken over maatschappelijk verantwoord beleggen, Solvency II, toezicht op het functioneren van de Pension Fund Governance, deskundigheidsbevordering, toezichtskosten en compliance. De Rapportagecommissie Pensioenen kwam drie keer bijeen en besprak onder andere de pensioendatabank en het rapportagekader FTK.

PERIODIEK OVERLEG AFM - UVB

Het periodieke overleg met AFM vindt plaats in het kader van het AFM-panel dat twee keer bijeen kwam en onder meer de toezichtsverantwoording 2006 en de begroting 2008 behandelde. Tevens is er bestuurlijk overleg met de koepels geweest over onder meer gedragstoezicht door AFM en het indexatielabel. Daarnaast is gesproken over de AFM-tarieven en de gedragscode. Om de interactie te stroomlijnen hebben de koepels en de AFM in 2007 bovendien nog een periodiek operationeel overleg opgezet, met als doel de AFM een klankbord te bieden voor voorgenomen AFM-initiatieven en om zo eventuele 'ruis' voor de uitvoerders te beperken.

PERIODIEK COÖRDINEREND OVERLEG

Op initiatief van het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) is er een periodiek overleg met onder meer de sociale partners en de pensioenkoepels. In dit overleg, dat in 2007 drie keer werd gehouden, wordt vooral gesproken over medezeggenschap, deskundigheidsbevordering en Pension Fund Governance.

SERVICE AAN DE LEDEN

KWARTAALRAPPORTAGE BELEIDSDOSSIER

De UvB levert haar leden in de kwartaalrapportages een overzicht van de beleidsontwikkeling in de verschillende pensioendossiers, de voortgang in de pensioenwetgeving en de bemoeienis van de UvB hiermee.

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

UVB-JURISTENOVERLEG

Het UvB-juristenoverleg kwam in het afgelopen jaar 6 keer bijeen en besprak onder meer de implementatie van de Wvb, de Veegwet en diverse consultaties. Tevens stelde het overleg een model-klachten- en geschillenregeling voor de UvB-leden op.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

In het kader van de DNB-deskundigheidstoets van nieuwe bestuursleden biedt de UvB haar leden een tweedaags modulair opgebouwd deskundigheidsbevorderingsprogramma aan. Daarin komen de volgende modules aan de orde: wet- en regelgeving, pensioentechniek, financiering & verplichtingen, vermogensbeheer, uitvoering, financiën, oudedagsvoorziening in een breder verband en actuele ontwikkelingen. In 2007 hebben we dit programma één keer gepresenteerd. Deze opleiding hebben we eind 2007 in overeenstemming gebracht met de nieuwe eindtermen deskundigheidsbevordering. Daarnaast biedt de UvB een ééndaags verdiepingsprogramma dat in 2007 twee keer is gegeven en waarbij steeds ca. 20 bestuursleden aanwezig waren. Daarin kwamen als vaste onderwerpen aan de orde een resumé van de tweedaagse opleiding en pensioenactualiteit en als specifieke thema's respectievelijk Risicomanagement en Trends & risico's in het vermogensbeheer. Het UvB-bestuur heeft de UvB-opleidingen ook opengesteld voor de besturen van de beroepspensioenverenigingen. De UvB heeft in 2007 een aparte opleiding ontwikkeld voor besturen van beroepspensioenverenigingen waarin onder andere wordt ingegaan op de rol van de beroepspensioenvereniging krachtens de Wvb en de rol als verantwoordingsorgaan PFG. De UvB geeft deze opleiding voor het eerst in 2008.

PROFIEL VAN DE UVB EN HAAR LEDEN

LEDEN UVB

Alle beroepspensioenfondsen zijn lid van de UvB. Met haar 11 leden is de Unie van Beroepspensioenfondsen een kleine vereniging. Tegelijkertijd representeert zij een groep sleutelposities in het maatschappelijke veld, met een accent op gezondheidszorg in brede zin en op één van de economische motoren van Nederland, wat het havengebied is. De leden van de Unie van Beroepspensioenfondsen vertegenwoordigen in totaal ca. 43.500 actieve deelnemers, ca. 20.200 slapers en 18.500 gepensioneerden. Het gezamenlijk belegd vermogen bedraagt ca. € 19 miljard. De leden van de Unie van Beroepspensioenfondsen, en de beroepsgroepen die zij representeren, laten zich als volgt typeren (bron: jaarverslagen 2006).

DE STICHTING PENSIOENFONDS OPENBARE APOTHEKERS

Nederland telt ruim 2.800 apothekers, werkzaam in de openbare farmacie, die farmaceutische zorg in brede zin leveren; van verkoop van geneesmiddelen tot intensieve begeleiding in thuiszorgsituaties. Het pensioenfonds heeft 2.705 actieve deelnemers, 880 slapers en 846 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 930 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS VOOR DIERENARTSEN

De ca. 5.250 dierenartsen zijn vanuit hun professie verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de dieren die in ons land worden gehouden voor veeteelt en als gezelschapsdieren. Ook hebben zij een verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid, met name wat betreft voedselveiligheid en het bestrijden van ziekten die over kunnen gaan van dieren op mensen.

Het pensioenfonds heeft 2.947 actieve deelnemers, 1.070 slapers en 922 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 680 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS VOOR FYSIOTHERAPEUTEN

De zorg van de ruim 20.000 fysiotherapeuten richt zich op alle aspecten van het dagelijks bewegen van de mens. Als specialist in beweging wordt de fysiotherapeut ook steeds vaker preventief ingezet. Een verwijfsbriefje om een behandeling te starten is niet nodig, zodat er snel kan worden gewerkt aan herstel.

UNIE VAN BEROEPS- PENSIOENFONDSEN

Het pensioenfonds heeft 14.509 actieve deelnemers, 8.303 slapers en 1.762 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 1.780 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS VOOR HUISARTSEN

De ruim 8.400 huisartsen verlenen persoonlijke, integrale en continue medische zorg aan individuele mensen. Zij doen dit in samenwerking met andere zorgverleners. Het pensioenfonds heeft 7.541 actieve deelnemers, 1.391 slapers en 4.745 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 7.715 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS MEDISCH SPECIALISTEN

De ca. 16.000 medisch specialisten verlenen medisch-specialistische zorg in algemene, categorale en academische ziekenhuizen. Er zijn 30 erkende medische specialismen. Het pensioenfonds heeft 6.799 actieve deelnemers, 1.425 slapers en 5.231 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 5.105 miljoen.

DE STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

Het loodswezen telt 432 registerloodsen, die in volcontinudienst jaarlijks ca. 100.000 scheepsreizen loodsen. Het pensioenfonds heeft 432 actieve deelnemers, 2 slapers en 559 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 460 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS VOOR VERLOSKUNDIGEN

Er zijn ca. 2.000 verloskundigen die optreden als medische professional en specialist op het gebied van fysiologische verloskunde. Zij begeleiden de zwangere gedurende de prenatale zorg, de bevalling en het kraambed. Het pensioenfonds heeft 1.725 actieve deelnemers, 620 slapers en 355 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 140 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS TANDARTSEN EN TANDARTSSPECIALISTEN

De ca. 8.000 tandartsen richten zich op het voorkomen en behandelen van ziekten en afwijkingen aan het mond- en kauwstelsel. De ca. 200 kaakchirurgen zijn meestal werkzaam in een ziekenhuis en doen operatieve ingrepen in het hoofd-/halsgebied. Ca. 300 orthodontisten leggen zich toe op het behandelen van patiënten met afwijking in de stand en functie in kaken en gebitselementen. Het pensioenfonds is sinds 1997 een slapersfonds nadat de verplichtstelling van de pensioenregeling is ingetrokken op verzoek van de beroepsorganisatie. Het fonds heeft derhalve geen deelnemers. Er zijn 5.442 slapers en 2.347 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 1.389 miljoen.

DE STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS VOOR ZELFSTANDIGE KUNSTENAARS AENA

De leden van het pensioenfonds AENA zijn de muzikanten die een uitkering ontvangen van de Vereniging BUMA in Hoofddorp en de in Nederland gevestigde zelfstandig werkende kunstenaars die individueel en rechtstreeks subsidie ontvangen van het Fonds voor de Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst; het Fonds voor de Letteren; het Fonds voor de Scheppende Toonkunst; het Nederlands Literaire Productie- en Vertalingenfonds, de Mondriaanstichting en/of het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten (FAPK). Het totale aantal actieve verzekerden is in 2005 gestegen van 3.454 naar 5.329. Er zijn 36 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 18 miljoen.

DE STICHTING PENSIOENFONDS VOOR ROEIERS IN HET ROTTERDAMSE HAVENGEBIED

De 299 roeiers hebben als hoofdtaak het vast- en losmaken van zeeschepen, het communicatievaren ten behoeve van onder meer bemanning en agentschappen en het leveren van aanvullende bemanning. Tevens verzorgen zij het vervoer van loodsen van en naar schepen. Het pensioenfonds heeft 214 actieve deelnemers, 7 slapers en 289 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 160 miljoen.

DE STICHTING NOTARIEEL PENSIOENFONDS

De notarissen richten zich op de juridische bescherming van hun cliënten in het kader van rechtszekerheid als onderdeel van de aan hen gedelegeerde overheidstaak. Het notariaat kent ca. 1.450 notarissen en ca. 2.000 kandidaat-notarissen. Het pensioenfonds heeft 3.539 actieve deelnemers, 1.072 slapers en 1.450 pensioengerechtigden. Het vermogen bedraagt ca. € 940 miljoen.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

BALANS PER 31 DECEMBER, NA BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN, BEDRAGEN IN EURO'S

ACTIVA	2007	2006
1. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS		
PARTICIPATIES IN BELEGGINGSINSTELLINGEN:		
AANDELEN	199.746.722	178.708.911
OBLIGATIES	237.533.087	245.923.588
AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSSEN	20.859.347	23.127.648
OVERIGE BELEGGINGEN:		
LENINGEN AAN LOODSEN	991.509	1.127.644
TOTAAL	459.130.665	448.887.791
2. BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	9.966.829	11.576.190
TOTAAL	9.966.829	11.576.190
3. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	682.405	2.432.061
4. LIQUIDE MIDDELEN		
ABN-AMRO BANK	8.795.524	3.486.600
ROBECO	434.613	1.165.530
POSTBANK	1.578	1.675
TOTAAL	9.231.715	4.653.805
TOTAAL ACTIVA	479.011.614	467.549.847
PASSIVA		
5. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES		
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	18.110.000	N.V.T.
ALGEMENE RESERVE	66.006.995	53.493.045
TOTAAL	84.116.995	53.493.045
6. TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING	352.241.000	373.675.212
TOTAAL	352.241.000	373.675.212
7. VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	9.966.829	11.576.190
TOTAAL	9.966.829	11.576.190
8. OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING FLP	31.685.833	27.443.276
TOTAAL	31.685.833	27.443.276
9. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	1.000.957	1.362.124
TOTAAL PASSIVA	479.011.614	467.549.847

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2007, BEDRAGEN IN EURO'S

BATEN	2007	2006
10. BELEGGINGSOPBRENGSTEN		
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	3.374.704	2.378.320
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	-63.692	37.718.440
KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER	-1.919.487	-2.219.295
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	233.540	1.844.254
TOTAAL	1.625.065	39.721.719
11. BIJDAGEN VAN LOODSEN ¹	43.045.637	37.816.982
TOTAAL BATEN	44.670.702	77.538.701
LASTEN		
12. PENSIOENUITKERINGEN ¹	32.199.341	31.165.097
13. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN		
MUTATIE VOORZIENING BASISREGELING	-7.032.000	21.300.541
14. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
MUTATIE VOORZIENING PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	-1.609.630	-1.107.293
15. MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING FLP	4.242.554	5.186.933
VOORZIENING LAGE RENTE	0	-16.913.984
16. HERVERZEKERINGEN		
PREMIES HERVERZEKERING INCLUSIEF RENTE	36.510	40.345
17. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	612.190	514.539
TOTAAL LASTEN	28.448.965	40.186.178
SALDO LASTEN/BATEN	16.221.737	37.352.523
18. BESTEMMING SALDO		
TOEVOEGING MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN	18.110.000	
ONTTREKKING/TOEVOEGING ALGEMENE RESERVE	- 1.888.262	37.352.523

1. In de bijdragen van loodsen en de pensioenuitkeringen is 18.844.280 opgenomen als inkomsten en uitkeringen FLP die tegen elkaar wegvallen.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

KASSTROOMOVERZICHT 2007, BEDRAGEN IN EURO'S

Kasstroomen uit pensioenactiviteiten	2007	2006
ONTVANGEN PREMIES	40.350.775	37.219.817
ONTVANGEN I.V.M. OVERDRACHT VAN RECHTEN	2.725.766	1.956.539
BETAALDE PENSIOENUITKERINGEN	-32.392.369	-31.595.564
BETAALDE PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	-894.210	-633.140
ONTVANGEN UITKERINGEN VAN HERVERZEKERAARS	193.028	224.314
BETAALDE PREMIES HERVERZEKERING	-36.510	-40.345
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	9.946.480	7.131.621
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		
VERKOPEN EN AFLOSSINGEN BELEGGINGEN	5.637.802	121.289.661
ONTVANGEN DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	4.807.485	4.769.814
AANKOPEN BELEGGINGEN	-13.894.369	-128.614.661
BETAALDE KOSTEN VERMOGENSBEHEER	-1.919.487*	-2.219.295 ¹
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-5.368.569	-4.774.481
Netto kasstroom	4.577.910	2.357.140
Mutatie liquide middelen	4.577.910	2.357.140
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 01/01/2007	4.653.805	2.296.665
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	4.577.910	2.357.140
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 31/12/2007	9.231.715	4.653.805

1. Kosten van vermogensbeheer:

Mandaat Robeco	448.189	378.960
Mandaat ABN AMRO	0	146.032
Private Equity	392.501	256.520
Hedgefund	749.592	1.173.000
Emerging Markets	168.734	132.022
Premium Equity US	160.471	132.761
Totaal	1.919.487	2.219.295

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

ANALYSE RESULTAAT

In dit hoofdstuk wordt het resultaat over het boekjaar 2007 geanalyseerd. In deze analyse besteden wij aandacht aan de verschillende winst- en verliesbronnen die aan het resultaat hebben bijgedragen. Het totale resultaat voor boekjaar 2007 bedraagt € 16.222.000.

Staat van baten en lasten pensioenfonds

(BEDRAGEN X 1000 EURO)	2007	2006
BATEN		
PREMIEBATEN	14.045	13.777
OVERDRACHTSSOM OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN		
• VOOR RISICO FONDS	3.061	2.511
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN		
• DIVIDEND	-	-
• INTREST	105	91
• OVERIGE	- 57	2.378
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	3.545	39.472
KOSTEN VERMOGENSBEHEER	- 1.919	- 2.219
BATEN UIT HERVERZEKERING	-	-
ANDERE BATEN	4.765	- 1.106
TOTALE BATEN	23.545	54.904
LASTEN		
MUTATIE TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
• VOOR RISICO FONDS	- 7.032	6.897
• VOOR RISICO DEELNEMERS	- 1.609	-1.107
MUTATIE ANDERE VOORZIENINGEN		- 16.914
PREMIE HERVERZEKERAAR ANDERE HERVERZEKERINGSVORMEN	37	40
UITKERINGEN		
• OUDERDOMSPENSIOEN	8.651	7.858
• NABESTAANDENPENSIOEN	1.554	1.377
• ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	326	346
• OVERIG	4.662	2.145
KOSTEN (EXCLUSIEF KOSTEN VERMOGENSBEHEER)	490	515
ANDERE LASTEN	244	1.992
TOTALE LASTEN	7.323	3.149
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	16.222	51.755

JAARREKENING 2007

TOELICHTING OP DE BALANS 2007

ALGEMEEN

De Stichting is opgericht op 27 mei 1988. Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en/of hun echtgenoten of partners en kinderen, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- Het vormen van fondsen;
- Het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- Al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. Krachtens het Financieel Besluit loodsen kunnen de functioneel leeftijdspensioenuitkeringen ingehouden worden op de loodsgelden.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingregels voor pensioenfondsen. De jaarrekening is opgesteld in Euro's. Aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum. De overige beleggingen en de overige activa en passiva, zoals depots en vorderingen, worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

Per 1 januari 2007 is de Wet verplichte beroepspensioenregeling in werking getreden, Onderdeel van deze wet is het Financieel Toetsingskader (FTK). In het FTK is de manier waarop de Nederlandsche Bank (DNB) haar toezicht op pensioenfondsen uitoefent vastgelegd. Het FTK stelt daarbij de kaders waarbinnen een pensioenfonds moet opereren. Besloten is het FTK ook toe te passen voor de jaarverslaggeving daar dit aansluit bij het door het bestuur gehanteerde beleid. Voorgaande jaren zijn de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) toegepast als waardering. Het FTK gaat uit, in tegenstelling tot APP, van een fair value waardering van activa en passiva. Derhalve is sprake van een stelselwijziging. De stelselwijziging heeft betrekking op:

- Overgang van de 4 procent rekenrente of lagere rentetermijnstructuur naar de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.
- De pensioenverplichtingen worden berekend volgens overlevingskansen van AG prognosetafels 2005-2050 inclusief toepassing sterftetrend. Voorheen werd gebruik gemaakt van de overlevings-tafel GBM/GBV 1995-2000 zonder toepassing sterftetrend.
- In het eigen vermogen wordt vanaf 2007 enkel onderscheid gemaakt naar het minimaal vereist eigen vermogen en de algemene reserve. Voorheen alleen een algemene reserve.

Met inachtneming van de wettelijke mogelijkheden is, aangezien het praktisch niet mogelijk is de vergelijkende cijfers voor de balans en de staat van baten en lasten op te nemen, de stelselwijziging rechtstreeks verwerkt in het stichtingskapitaal en de reserves per 1 januari 2007.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

Invloed stelselwijziging op stichtingskapitaal en reserves

ALGEMENE RESERVE (IN EURO'S)	
STAND 31 DECEMBER 2006 VOOR STELSELWIJZIGING	53.493.045
CUMULATIEF EFFECT STELSELWIJZIGING	14.402.212
STAND 31 DECEMBER 2006 NA STELSELWIJZIGING	67.895.257

Het cumulatieve effect van de stelselwijziging

EFFECT STELSELWIJZIGING VOOR PENSIOENVERPLICHTING (IN EURO'S)	
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN PER 31-12-06 VOLGENS GRONDSLAGEN 2006 (APP)	373.675.212
CUMULATIEF EFFECT STELSELWIJZIGING	-14.402.212
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING PER 31-12-06 OP GRONDSLAGEN 2007 (FTK)	359.273.000

I. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS

Mutaties per asset categorie

AANDELEN ¹ (IN EURO'S)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	178.708.911	172.975.265
AANKOPEN	71.854.538	109.540.096
VERKOPEN	- 65.202.899	- 101.969.156
OVERIGE	41.142	0
WAARDEMUTATIE	14.345.030	- 1.837.294
STAND EINDE BOEKJAAR	199.746.722	178.708.911

1. Hierin zijn verwerkt alle zakelijke waarden, w.o. Aandelen wereldwijd, Emerging markets, Premium Equity, Conservative Equity, Private Equity en Omnitrend plus (Hedge Fund).

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

OBLIGATIES ¹ (IN EURO'S)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	245.923.588	133.656.183
AANKOPEN	19.844.199	377.903.583
VERKOPEN	- 14.533.002	- 273.219.425
WAARDEMUTATIE	- 13.701.697	7.583.247
STAND EINDE BOEKJAAR	237.533.087	245.923.588

1. Hierin zijn verwerkt alle obligatiefondsen, w.o. LDFD 20, LDFD 40 en FD.

AANDELEN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN (IN EURO'S)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	23.127.648	14.838.467
AANKOPEN	2.712.345	0
VERKOPEN	0	- 15.835.563
WAARDEMUTATIE	- 4.980.646	24.124.744
STAND EINDE BOEKJAAR	20.859.347	23.127.648

Leningen aan loodsen per 31 december 2007

(IN EURO'S)		AANTAL LOODSEN	MAX. LOOPTIJD
LOODSEN NOORD	68.067	5	2017
LOODSEN IJMOND	158.823	14	2021
LOODSEN RIJNMOND	374.368	35	2019
LOODSEN SCHELDEMONDEN	390.251	36	2018
STAND EINDE BOEKJAAR	991.509	90	

Dit betreft een aantal persoonlijke leningen (kapitaalinbreng) die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de maatschappen van registerloodsen. De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend telkenmale voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar. De rente is gelijk aan de eurobasisrente plus 2 procent-punt per 1 januari van elk jaar (2007: 6,25 procent).

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

Verloop Leningen aan loodsen 2007

(IN EURO'S)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	1.127.644	1.467.980
STORTINGEN	0	0
ONTTREKKINGEN	-136.135	-340.336
STAND EINDE BOEKJAAR	991.509	1.127.644

2. BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

Beleggingen premie(flexioen)regeling

(IN EURO'S)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	11.576.190	12.683.483
STORTINGEN	84.459	119.420
	11.660.649	12.802.903
ONTTREKKINGEN	-1.864.063	-1.699.092
RESULTAAT	170.243	472.379
STAND EINDE BOEKJAAR	9.966.829	11.576.190

De beleggingen - volgens de persoonlijke 'asset- mix' van de loodsen - van hun individuele deel van de pensioen-opbouw worden op een aparte totaalrekening van het fonds bijgehouden. In 2007 zijn de totaalbedragen:

REGISTERLOODSEN (IN EURO'S)	IN EURO'S
-NOORD	331.292
-IJMOND	1.372.464
-RIJNMOND	3.649.809
-SCHELDEMONDEN	2.557.608
-FLP- GERECHTIGDEN	1.838.406
-OVERIGE (VEREVENINGS FLEXIOEN)	217.250
TOTAAL FLEXIOENVERMOGEN	9.966.829

Deze beleggingen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

3. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

(IN EURO'S)	31-12-2007	31-12-2006
TE ONTVANGEN AANVULLING FLP	451.598	529.725
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	61.459	77.887
TE ONTVANGEN DIVIDENDBELASTING	0	1.770.656
TE ONTVANGEN CLASS ACTION	128.791	0
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	40.557	53.793
TOTAAL	682.405	2.432.061

4. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi alsmede deposito's.

5. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

(IN EURO'S)	31-12-2007	31-12-2006
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	18.110.000	0
ALGEMENE RESERVE	66.006.995	53.493.045
TOTAAL	84.116.995	53.493.045

MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	31-12-2007	31-12-2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	0	0
MUTATIE MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	18.110.000	0
STAND EINDE BOEKJAAR	18.110.000	

ALGEMENE RESERVE	31-12-2007	31-12-2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	53.493.045	16.140.522
EFFECT STELSELWIJZIGING	14.402.212	0
RESULTAATSBESTEMMING	- 1.888.262	37.352.523
STAND EINDE BOEKJAAR	66.006.995	53.493.045

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

MINIMAAL VEREIST VERMOGEN

Het minimaal vereist vermogen is gelijk gesteld aan een opslag voor algemene risico's van 5 procent van de technische voorzieningen risico fonds en risico deelnemer.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Bij de berekening is nog geen rekening gehouden met de indexatie van 1,3 procent en het omzetten van de voorwaardelijke toeslag van 3 procent in een onvoorwaardelijk recht per 1 januari 2008. Maar ook na verwerking daarvan ligt de Algemene reserve boven het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen per 31-12-2007.

6. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING RISICO FONDS (X 1.000 EURO)	2007	2006
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	189.127	205.208
SLAPERS	253	160
PENSIOENGERECHTIGDEN	162.861	153.905
TOTAAL	352.241	359.273

In het jaarverslag van 2006 is ultimo 2006 een technische voorziening van € 373.675.212 opgenomen. Door de overgang van een vaste rekenrente van 4 procent naar de rentetermijnstructuur nam deze voorziening met € 13.324.000 af. Door de overgang naar de prognosetafel nam de voorziening met € 7.965.000 toe. Door het vrijvallen van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten nam de voorziening met € 9.043.000 af.

TECHNISCHE GRONDSLAGEN VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING RISICO FONDS	
MODIFIED DURATION:	
• ACTIEVEN	16,7
• SLAPERS	27,5
• PENSIOENGERECHTIGDEN	9,3
TOTAAL	13,3
DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	RENTETERMIJNSTRUCTUUR
GEHANTEERDE OVERLEVINGSKANSSTELSEL	OP BASIS VAN LANDELIJKE TAFEL
GEHANTEERDE TAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2005-2050
TOEGEPASTE AANPASSINGEN OP TAFEL	N.V.T
IS IN DE TECHN. VOORZIENING EEN KOSTENVOORZIENING OPGENOMEN?	JA
BEDRAG	1.761.000 EURO
TOELICHTING	0,5 % EXCASSOKOSTEN
ZIJN DE GRONDSLAGEN GEWIJZIGD?	VAN 4% NAAR RENTETERMIJNSTRUCTUUR EN VAN GBM/V 95-00 NAAR PROGNOSE-TAFEL ZONDER LEEFTIJDSTERUGSTELLING

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

OVERIGE GRONDSLAGEN:

- Verondersteld wordt dat uitkeringen continue zullen geschieden.
- Uitkering van wezenpensioen tot de leeftijd van 21.
- Uitkering van ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen tot de pensioendatum.
- Voor de leeftijdsvaststelling wordt verondersteld dat de deelnemer is geboren op 1 juli.
- Een vast leeftijdsverschil tussen (gewezen) deelnemer en partner van drie jaar.
- Tot de pensioenleeftijd een gehuwdheidsfrequentie van 100 procent, daarna bepaald partnersysteem.
- Ter dekking van het wezenpensioen is de voorziening voor partnerpensioen verhoogd met 5 procent.
- De uitruilfactoren worden vastgesteld op basis van de grondslagen van het fonds, er wordt uitgegaan van seksenutraliteit.
- Op de premie wordt een opslag van 4,5 procent gelegd voor kosten.

VERLOOP VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING RISICO FONDS (X 1.000 EURO)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	359.273	352.376
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR NIEUWE AANSPRAKEN	11.723	11.091
TOEVOEGING IN VERBAND MET KOSTEN	55	65
BENODIGDE INTRESTTOEVOEGING (1-JAARSRENTE)	15.033	14.058
OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	2.541	2.664
UITKERINGEN	- 13.101	- 11.583
VRIJGEVALLEN VOOR KOSTEN	- 66	- 58
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
CORRECTIES EN OVERIGE MUTATIES	750	583
WIJZIGING VAN PENSIOENREGELING EN/OF PENSIOENNIVEAU		
• TOESLAGVERLENING PENSIOENGERECHTIGDEN	1.652	1.070
• TOESLAGVERLENING SLAPERS	1	1
• TOESLAGVERLENING ACTIEVEN	2.255	1.703
• ANDERS	0	0
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	- 28.450	- 13.324
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN EN/OF METHODEN	0	264
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	575	363
STAND EINDE BOEKJAAR	352.241	359.273

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

7. VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

VERLOOP PREMIE(FLEXIOEN)REGELING (X 1.000 EURO)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	11.576	12.683
SPAARBIJDRAGEN	84	119
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	170	472
OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
UITKERINGEN	- 1.863	- 1.698
OVERGEDRAGEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
CORRECTIES EN OVERIGE MUTATIES	0	0
STAND EINDE BOEKJAAR	9.967	11.576

De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gelijk aan de waarde van de beleggingen voor rekening en risico deelnemers.

8. OVERIGE VOORZIENINGEN

VOORZIENING FLP: (X 1.000 EURO)	2007	2006
STAND BEGIN BOEKJAAR	27.443	22.256
DOTATIE LOODSEN	11.797	6.579
RENDEMENTSBIJSCHRIJVING	219	1.992
ONTTREKKING I.V.M. UITKERINGEN	-2.946	-3.050
MUTATIE IHKV KAPITAALDEKKING	-4.765	0
VRIJVAL I.V.M. OVERLIJDEN	-62	-334
STAND EINDE BOEKJAAR	31.686	27.443

Ten behoeve van kapitaaldekking van het 'FLP' is met 'oormerking' in 2007 een extra bedrag van € 11.797.270 door de loodsen gedoteerd. Dit bedrag is in december van het Nederlands Loodswezen BV ontvangen. Per 31 december 2007 is een totaalbedrag voor bovengenoemd doel beschikbaar van € 31.685.833.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

9. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

(IN EURO'S)	31-12-2007	31-12-2006
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	66.637	52.161
CREDITEUREN	32.833	83.021
AF TE DRAGEN LOONBELASTING EN SOCIALE LASTEN	851.153	823.458
REKENING-COURANT AVÉRO ACHEMEA	13.048	335.735
TE BETALEN ADVIESKOSTEN	28.560	49.728
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	8.726	18.021
TOTAAL	1.000.957	1.362.124

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

10. BELEGGINGSOPBRENGSTEN

Dit betreft het aandeel in het resultaat van de depotrekeningen ROBECO. Het resultaat op beleggingen wordt zoveel als mogelijk bepaald op actuele grondslagen. De in verband met de gekozen waarderingssystematiek ontstane koersresultaten maken deel uit van het resultaat. De samenstelling van het beleggingsresultaat is als volgt:

BELEGGINGSOPBRENGSTEN (IN EURO'S)	2007	2006
INTEREST, DIVIDEND, ETC.	3.374.704	2.378.320
KOERSRESULTATEN	-63.692	37.718.440
KOSTEN VERMOGENSBEHEER	-1.919.487	-2.219.295
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	233.540	1.844.254
TOTAAL	1.625.065	39.721.719

OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN (IN EURO'S)	2007	2006
CLASS ACTION ANKER	128.791	0
RENTE LENDING LOODSEN	67.015	64.200
RENTE BANK	37.734	26.652
DIVIDEND ANKER	0	1.753.402
TOTAAL	233.540	1.844.254

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

II. BIJDRAGEN VAN LOODSEN

(IN EURO'S)	2007	2006
PREMIES REGISTERLOODSEN	12.217.005	11.757.615
PREMIES ASPIRANTEN	128.203	134.663
PREMIES VAN FLP- GERECHTIGDEN	1.615.680	1.758.240
TOTAAL PREMIES	13.960.888 ¹	13.650.518
INKOMSTEN FLP	18.844.279	19.439.774
AFFINANCIERING PRÉPENSIOEN/ FLP	8.851.595	3.529.726
MUTATIE VOORZIENING FLEXIOENSPAARREGELING	-1.609.630	-1.107.294
FLEXIOEN ONTVANGSTEN	1.837.751	1.661.233
INKOOP DEELNEMERSJAREN	272.739	220.702
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	888.015	295.306
INKOOP NABESTAANDENPENSIOEN (GEOORMERKT)	0	127.017
TOTAAL	43.045.637	37.816.982

(X 1.000 EURO)	2007	2006
GEDEMPTE PREMIE	13.860	-
KOSTENDEKKENDE PREMIE	14.264	-
FEITELIJKE PREMIE	14.045 ¹	13.651

Zie voor toelichting blz. 24.

1. Het verschil van 84 tussen 14.045 en 13.961 betreft de betaalde spaarbijdragen in de voorziening risico deelnemers die in de mutatie voorziening flexioenspaarregeling zijn verwerkt.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

12. PENSIOENUITKERINGEN

(IN EURO'S)	2007	2006
PENSIOENUITKERINGEN FLP	18.844.280	19.439.774
OUDERDOMSPENSIOEN	8.650.930	7.858.346
NABESTAANDENPENSIOEN	1.246.930	1.104.853
WEZENPENSIOEN	61.226	61.935
OVERBRUGGINGSPENSIOEN	1.180.511	737.784
INVALIDITEITSPENSIOEN	326.380	345.934
OVERLIJDENSUITKERING	39.988	24.807
UITKERING ANW-HIAAT	254.164	222.823
FLEXIOENUITKERING	1.593.477	1.396.002
BIJZONDER NABESTAANDENPENSIOEN	52.968	49.356
REPARATIE 30+ PROBLEMATIEK	121.211	109.476
FLEXIOENPREMIE INVALIDITEITSPENSIOEN	20.304	20.160
AAW/WAZ ONTVANGSTEN	-193.028	-206.153
TOTAAL	32.199.341	31.165.097

13. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

MUTATIE VOORZIENING BASISREGELING (X 1.000 EURO)	2007	2006
BEGINSALDO	359.273	352.375
TOEVOEGINGEN:		
BENODIGDE INTEREST	15.033	14.058
VERWORVEN AANSPRAKEN ACTIEVE DEELNEMERS	14.264	13.756
WIJZIGING GRONDSLAGEN EN VERONDERSTELLINGEN	3.908	3.038
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	575	363
OVERIGE MUTATIES	750	583
VRIJVAL:		
WIJZIGINGEN GRONDSLAGEN EN VERONDERSTELLINGEN	-28.450	-13.324
UITKERINGEN	-13.101	-11.583
VRIJVAL VOOR KOSTEN	-11	7
EINDSALDO	352.241	359.273
TOTALE MUTATIE TEN OPZICHTE VAN VORIGE JAAR	-7.032	6.898

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

14. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

MUTATIE VOORZIENING PREMIE (FLEXIOEN)REGELING (X 1000 EURO)	2007	2006
SPAARBIJDRAGEN	84	119
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	170	472
UITKERINGEN	-1.863	-1.698
EINDSALDO	-1.609	-1.107

15. MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN

MUTATIE VOORZIENING FLP (X 1000 EURO)	2007	2006
DOTATIE LOODSEN	11.797	6.579
RENDEMENT 2006	219	1.992
VRIJVAL I.V.M. UITKERINGEN	-2.946	- 3.050
ONTTREKKING T.G.V. ALGEMENE RESERVE	-4.765	0
VRIJVAL I.V.M. OVERLIJDEN	-62	- 334
EINDSALDO	4.243	5.187

16. HERVERZEKERINGEN

PREMIES HERVERZEKERING

Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire nabestaandenpensioen, alsmede uit het wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen en eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of een pensioentrekking, indien van toepassing, wordt op stop-loss-basis gedekt bij een herverzekeraar. De met ingang van 1 januari 2004 van toepassing zijnde contractuele afspraak dienaangaande komt er op neer dat indien de totale schade tijdens de (5-jarige) contractperiode 125 procent van de totale risicopremie bij volledige herverzekering zou overschrijden, het meerdere door de herverzekeraar aan het pensioenfonds wordt uitbetaald. Wel geldt hierbij een maximum uitkering ter grootte van 6 maal de geldende jaarpremie bij volledige herverzekering. Het contract biedt tevens een catastrofedekking, op grond waarvan een schade gedekt is tot een maximum van € 50.000.000 per gebeurtenis, waar vijf of meer verzekerden bij betrokken zijn. De voor deze stop-loss-dekking overeengekomen risicopremie bedraagt 2,1 procent van de per 1 januari van elk jaar vastgestelde risicopremie bij volledige herverzekering. Genoemd contract expireert op 31 december 2008.

IN EURO'S	2007	2006
PREMIES HERVERZEKERING	36.242	40.268
RENTE HERVERZEKERING	268	77
EINDSALDO	36.510	40.345

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

17. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN

IN EURO'S	2007	2006
A. MANAGEMENT/SECRETARIAAT	123.797	110.580
B. ACTUARIEEL ADVISEUR	155.236	97.223
C. PROJECTKOSTEN	10.089	19.053
D. DRUKWERK/ PUBLICATIE	4.173	5.077
E. ACCOUNTANT	14.578	10.234
F. HUUR- EN KANTOORKOSTEN	34.559	30.765
G. AUTOMATISERINGSKOSTEN	12.250	12.000
H. KOSTEN FINANCIËLE ADMINISTRATIE	15.000	27.000
I. OVERIGE KOSTEN DEELNEMERSADMINISTRATIE	93.761	93.799
J. DE NEDERLANDSCHE BANK	20.964	11.596
K. BESTUURSKOSTEN INCL. BIJSCHOLING	103.852	80.302
L. DIVERSE KOSTEN	23.931	16.910
TOTAAL	612.190	514.539

TOELICHTING

A.

De stichting heeft in 2007 1,51 FTE in dienst gehad (2006: 1,51 FTE). Hiervan werd 12,5 procent doorbelast aan Stichting SPL (€ 17.042). In 2006 bedroeg de doorbelasting van de kosten aan SPL 25 procent (€ 35.585).

B.

De hoogte van deze post is, naast de jaarlijks terugkomende werkzaamheden, afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB- en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.

K.

De stijging van de kosten t.o.v. 2006 wordt met name veroorzaakt door drie aspirant-AB-leden die in de tweede helft van 2007 zijn gaan 'meelopen' en dezelfde vergoeding ontvangen als de AB-leden.

L.

Onder de diverse kosten vallen onder andere de kosten voor Pension fund Governance, kosten intern toezicht, advieskosten en contributies en lidmaatschappen.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

VERGOEDING BESTUURDERS¹

AB-LEDEN	PRESENTIEGELDEN (IN BPL ALS KOSTEN OPGENOMEN)	KM-VERGOEDING (IN BPL ALS KOSTEN OPGENOMEN)
A.G. NAUTA, VOORZITTER	24.350	5.812
J.W. DUYZER, VICE-VOORZITTER	22.050	4.171
P.J.J. VAN DEN BERG, LID	13.275	6.485
TH.M. HANDSTEDE, LID	5.850	931
N.R. HALFWEEG, LID	1.350	353
J.H. HELDOORN, LID	-	845
E.P.R. HEUGEN, LID	-	1.121
P. G. VAN DER HORST	2.700	263
R.DE JONGE	-	191
H.B.W. BROERS	900	118

1. De AB-vergaderingen zijn door de respectievelijke maatschappen gecompenseerd.

VERBONDEN PARTIJEN

Ingevolge de richtlijnen voor de jaarverslaglegging dienen in de jaarrekening van een rechtspersoon de transacties met verbonden partijen te worden toegelicht.

Vanuit de gemeenschappelijke exploitatie van de loodsenassociaties zijn de aan de Stichting BPL doorbelast:

- Huisvestings- en kantoorkosten € 34.559
- Kosten ICT (werkplekken en systemen) € 12.250
- Administratiekosten € 15.000

Vanuit BPL zijn aan de gemeenschappelijke exploitatie doorbelast:

- Pensioenpremies registerloodsen € 12.217.005

Vanuit BPL zijn aan stichting STODEL doorbelast:

- Pensioenpremies aspirant loodsen € 128.203

Vanuit BPL aan stichting SPL doorbelast:

- Salariskosten manager en medewerker (12,5 procent) € 17.042

OVERIGE GEGEVENS

FTK-TOETS (x 1.000 EURO)

Onder het FTK wordt het vereiste eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgelegde zekerheidsmaat van 97,5 procent wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke toezeggingen. In deze bijlage wordt de solvabiliteitstoets en het vereiste eigen vermogen in de evenwichtssituatie bepaald.

UITGANGSPUNTEN TOETSING

Voor de berekening van de solvabiliteitstoets hanteert BPL het standaardmodel van DNB. Voor de bepaling van de uitkomst van de solvabiliteitstoets bij de financiële positie op de balansdatum (31 december 2007) is onder andere van belang hoe de beleggingen voor risico van het fonds feitelijk zijn verdeeld over de verschillende beleggingscategorieën. De strategische beleggingsmix wijkt meestal af van de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2007. De strategische beleggingsmix is mede bepalend voor het vereiste eigen vermogen in de evenwichtssituatie.

BELEGGINGSMIX	FEITELIJK 2007		STRATEGISCH 2007	
		%		%
STAATSOBLIGATIES EN HYPOTHEKEN	141.405	30	154.455	33
ONDERNEMINGSOBLIGATIES (CREDITS)	96.128	21	102.970	22
LIQUIDE MIDDELEN	9.905	2	0	0
AANDELEN, ONTWIKKELDE MARKTEN	123.937	27	117.011	25
AANDELEN, OPKOMENDE MARKTEN (EMERGING MARKETS)	23.244	5	23.402	5
NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELEN, PRIVATE EQUITY	21.360	4	23.402	5
NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELEN, HEDGE FUNDS	31.206	7	23.402	5
DIRECT ONROEREND GOED	0	0	0	0
INDIRECT ONROEREND GOED	20.859	4	23.402	5
GRONDSTOFFEN (COMMODITIES)	0	0	0	0
TOTAAL	468.044	100	468.044	100

GEGEVENS BELEGGINGSBELEID	2007
DURATION:	
•STAATSOBLIGATIES	24.9
•BEDRIJFSOBLIGATIES	3.6
CREDITSREAD	107 BASISPUNTEN
BELEGD VERMOGEN DAT BLOOT STAAT AAN VALUTARISICO	12 PROCENT

De overige kenmerken van de strategische beleggingsmix worden verondersteld identiek te zijn aan de kenmerken van de feitelijke beleggingsmix.

OVERIGE GEGEVENS

SOLVABILITEITSTOETS

Het vereiste eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen van de volgende onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren¹:

Renterisico (S_1)

Het effect van de meest ongunstige wijziging van de rente (termijnstructuur) volgens voorgeschreven stijgings- en dalingsfactoren.

Zakelijke waardenrisico (S_2)

Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten en indirect vastgoed met 25 procent (S_{2A}), in aandelen opkomende markten met 35 procent (S_{2B}), in niet-beursgenoteerde aandelen met 30 procent (S_{2C}) en in direct vastgoed met 15 procent (S_{2D}).

Valutarisico (S_3)

Het effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 20 procent.

Grondstoffenrisico (S_4)

Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) met 30 procent.

Kredietrisico (S_5)

Het effect van een daling van de gewogen gemiddelde rentemarge (credit spread) met 40 procent.

Verzekeringstechnisch risico (S_6)

Het vereiste vermogen voor verzekeringstechnische risico's wordt bepaald door het procesrisico, de trendsterfteonzekerheid (TSO) en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA);

Liquiditeitsrisico (S_7), concentratierisico (S_8) en het operationeel risico (S_9)

Het liquiditeits-, concentratie- en operationeel risico zijn verondersteld gelijk te zijn aan 0 procent en worden in de berekening buiten beschouwing gelaten.

De effecten S_1 tot en met S_6 worden vervolgens gecombineerd aan de hand van de volgende formule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,5 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2)},$$

waarbij,

$$S_2^2 = S_{2A}^2 + S_{2B}^2 + S_{2C}^2 + S_{2D}^2 + 2 * 0,75 * (S_{2A} * S_{2B} + S_{2A} * S_{2C} + S_{2A} * S_{2D} + S_{2B} * S_{2C} + S_{2B} * S_{2D} + S_{2C} * S_{2D})$$

Hierbij geeft 0,5 de correlatie weer tussen het renterisico (S_1) enerzijds en het aandelen- en vastgoedrisico (S_2) anderzijds. De correlaties tussen de risico's die onderdeel uitmaken van het aandelen- en vastgoedrisico bedragen 0,75. Voor alle overige onderlinge verbanden zijn de correlaties op nul gesteld, deze risico's treden onafhankelijk van elkaar op.

¹. In de hier omschreven bepaling van het vereist eigen vermogen sluit aan bij art. 24 en 25 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en bij de verslagstaten DNB.

OVERIGE GEGEVENS

TOETSWAARDE SOLVABILITEIT (STAAT J502) (IN EURO'S)	GERAPPORTEERDE SCHOK	EFFECT OP ACTIVA	EFFECT OP PASSIVA	DELTA SOLVABILITEIT
S_1 : RENTERISICO	ZIE TOELICHTING	45.853	53.949	8.096
S_{2A} : AANDELEN, ONTWIKKELDE MARKTEN EN INDIRECT VASTGOED	25%	36.277		36.277
S_{2B} : AANDELEN, OPKOMENDE MARKTEN	35%	8.153		8.153
S_{2C} : NIET BEURSGENOTEERDE AANDELEN (PRIVATE EQUITY/HEDGE FUNDS)	30%	15.804		15.804
S_{2D} : DIRECT VASTGOED	15%	0		0
S_2 : TOTAAL ZAKELIJKE WAARDEN RISICO				55.938
S_3 : VALUTARISICO	20%	15.284		15.284
S_4 : GRONDSTOFFENRISICO	30%	0		0
S_5 : KREDIETRISICO VASTRENTENDE WAARDENPORTEFEUILLE	40%	1.483		
S_5 : KREDIETRISICO- HERVERZEKERAAR	40%	0		
S_5 : TOTAAL KREDIETRISICO		1.483		1.483
S_6 PROCESRISICO	ZIE TOELICHTING		1.466	
S_6 : TRENDSTERFTEONZEKERHEID (TSO)	ZIE TOELICHTING		9.196	
S_6 : NEGATIEVE STOCHASTISCHE AFWIJINGEN (NSA)	ZIE TOELICHTING		1.945	
S_6 : TOTAAL VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO				10.865
TOETSWAARDE SOLVABILITEIT IN SITUATIE ULTIMO VERSLAGJAAR				63.256

TOELICHTING S_1 RENTERISICO

Uit de berekeningen blijkt een rentedaling het meest ongunstige scenario. Deze rentedaling is daarom gebruikt voor de bepaling van het renterisico. De duration van de totale vastrentende waarden bedraagt afgerond 16. De rentestand die correspondeert met deze duration bedraagt op 31 december 2007 4,93 procent. Volgens het standaardmodel dient in dit geval bij de vaststelling van het renterisico rekening gehouden te worden met een rentedalingsfactor van 0,77. De duration van de technische voorzieningen bedraagt afgerond 13. De rentestand die hoort bij deze duration bedraagt op 31 december 2007 4,86 procent. Volgens het standaardmodel dient in dit geval bij de vaststelling van het renterisico rekening gehouden te worden met een rentedalingsfactor van 0,77.

TOELICHTING S_3 VALUTARISICO

Het totaal aan beleggingen voor risico van het Pensioenfonds in non-Euro valuta bedraagt € 107.743. Hiervan is een bedrag ter grootte van € 52.788 afgedekt. De netto risicopositie bedraagt € 54.955.

TOELICHTING S_6 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO

Voor de bepaling van het verzekeringstechnisch risico is het van belang te weten welke risicogroepen relevant zijn voor het Pensioenfonds. Deze relevante risicogroepen staan in onderstaande tabel vermeld.

OVERIGE GEGEVENS

Gewogen gemiddelde leeftijd

RISICOGROEP	AANTAL DEELNEMERS	GEWOGEN GEMI. LEEFTIJD
1. OUDERDOMSPENSIOEN, EXCLUSIEF NABESTAANDENPENSIOEN	66	58.9
OUDERDOMSPENSIOEN, INCLUSIEF NABESTAANDENPENSIOEN:		
2. NABESTAANDENPENSIOEN O.B.V. HET TE BEREIKEN OUDERDOMSPENSIOEN EN FINANCIERING OP KAPITAALBASIS	720	54.9
3. NABESTAANDENPENSIOEN O.B.V. HET BEREIKTE OUDERDOMSPENSIOEN EN FINANCIERING OP KAPITAALBASIS	349	66.2

Voor het pensioenfonds wordt het verzekeringstechnisch risico per pensioenvorm op basis van de (gewogen) gemiddelde leeftijd bepaald.

Verzekeringstechnisch risico (x 1.000 euro)

RISICOGROEP	PROCESRISICO	TSO	NSA
1	279	632	503
2	1.168	5.697	1.410
3	840	2.868	1.242
TOTAAL	1.466	9.196	1.945

De resultaten in bovenstaande tabel leiden tot de volgende waarde van S_6 :

$$S_6 = \text{procesrisico} + \sqrt{\text{TSO}^2 + \text{NSA}^2} = 10.865$$

Solvabiliteitstoets

(X 1.000 EURO)	2007
AANWEZIGE SOLVABILITEIT	84.117
TOETSWAARDE SOLVABILITEIT	63.256
SALDO	20.861

OVERIGE GEGEVENS

VEREIST EIGEN VERMOGEN IN EVENWICHTSSITUATIE

Op basis van het feitelijke beleggingsbeleid is het vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie bepaald. De vaststelling van dit vereist eigen vermogen is gebaseerd op de wortelformule op pagina 73. Middels een iteratief proces is de evenwichtssituatie bepaald. Dit resulteert in de volgende opstelling.

Toetsing aan vereist eigen vermogen

(X 1.000 EURO)	2007
AANWEZIGE SOLVABILITEIT	84.117
VEREIST EIGEN VERMOGEN EVENWICHTSSITUATIE	59.619
SALDO	24.498

Omdat de feitelijke beleggingsmix tot een hoger vereist eigen vermogen leidt dan de strategische beleggingsmix, is de feitelijke beleggingsmix gebruikt om tot een vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie van 59.619 te komen.

OVERIGE GEGEVENS

ACTUARIELE VERKLARING CERTIFICEREND ACTUARIS

OPDRACHT

De Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen heeft aan R.H. Sprenkels AAG opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2007.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Als onderdeel daarvan:

- Heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- Heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

OORDEEL

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het fonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt heb aanvaard. Met inachtneming van het navolgende ben ik van oordeel dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit. De vermogenspositie van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is naar mijn mening voldoende, mede gelet op mogelijkheden tot toeslagverlening. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot de balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

Amsterdam, 27 mei 2008

Origineel getekend door R.H. Sprenkels AAG, verbonden aan Sprenkels & Verschuren

OVERIGE GEGEVENS

ACCOUNTANTSVERKLARING

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2007 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten over 2007 met de toelichting gecontroleerd.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

OOORDEEL

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE ANDERE WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN EN/OF VOORSCHRIFTEN VAN REGELGEVENDE INSTANTIES

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 20 juni 2008

Origineel getekend door Drs. H.C. van der Rijst RA, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

OVERIGE GEGEVENS

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Bij de berekening van de dekkingsgraad is nog geen rekening gehouden met de indexatie van 1,3 procent en het omzetten van de voorwaardelijke toeslag van 3 procent in een onvoorwaardelijk recht per 1 januari 2008, die samen goed zijn voor een daling van de dekkingsgraad met 4,2 procent-punt. Maar ook na verwerking daarvan ligt de dekkingsgraad nog ruim boven de vereiste dekkingsgraad per 31-12-2007.

De dekkinggraad bedroeg eind mei 2008 naar schatting 120 procent (was eind 2007 123,2 procent).

ENIGE BEGRIPPEN

ACTUARIEEL

Aanduiding van berekeningen ten aanzien van pensioen of financiering, waarbij (wiskundige) rekentechniek, levenskansen, rekenrente, inschattingen van toestroom beroepsgenoten en dergelijke een rol spelen.

AFDEKKEN (HEDGEN) VALUTA RISICO

Pensioenfondsen in Nederland beleggen over het algemeen ook in niet Euro genoteerde waardepapieren. Als de valuta van deze waardepapieren daalt ten opzichte van de Euro betekent dit voor een fonds, dat zijn verplichtingen in Euro's heeft vastgesteld, een vermindering van zijn vermogen en daardoor een lagere dekkingsgraad. Dit risico kan worden afgedekt door middel van hedging naar de Euro. De kosten van hedging zijn vrij beperkt. Het indekken gebeurt via valuta termijn contracten. Deze kosten niets. Het enige 'kostenaspect' is het feit dat de koers waartegen op termijn verkocht/gekocht wordt, bepaald wordt door het renteverskil tussen beide valuta.

ALGEMENE RESERVE

Wordt gevormd in gunstige jaren als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij valt onder meer ook te denken aan indexaties, aanpassing leeftijdsterugstelling en arbeidsongeschiktheidsrisico's.

ASSET LIABILITY MANAGEMENT (ALM)

Het aanbrengen en vervolgens bewaken van een optimale samenhang tussen pensioenbeleid, premie- en beleggingsbeleid, waarna de laatste twee zo optimaal mogelijk worden afgestemd op de pensioenverplichtingen.

ASSET-MIX

Een procentuele verdeling van het te beleggen vermogen over diverse beleggingscategorieën onder meer aandelen/fondsen, onroerend goed/fondsen, vastrentende waarden en liquide middelen. De mix is vermeld onder Beleggingsbeleid, onderdeel beoogde beleggingsportefeuille en tactische bandbreedte.

BACKSERVICE

Verschillende betekenissen:

- Het pensioengedeelte dat betrekking heeft op achterliggende dienstjaren;
- De koopsom voor het hierboven omschreven pensioengedeelte, dan wel voor de verhoging van dit pensioen als uitvloeisel van een pensioengrondslagstijging;
- En eventuele achterstand over achterliggende jaren gefinancierde pensioenen, respectievelijk de daarvoor benodigde kosten of reserve.

BENCHMARK

Een objectieve maatstaf waarmee de eigen prestaties van de belegger kunnen worden gemeten. Een bekende maatstaf is bijvoorbeeld het totaalrendement van de gehele Amsterdamse aandelenmarkt, zoals die wordt gemeten middels de CBS- herbeleggingindex.

COMINGSERVICE

Het pensioengedeelte dat betrekking heeft op toekomstige deelnemersjaren. Ook worden de daarmee gepaard gaande kosten wel met deze term aangeduid.

CONTANTE WAARDE

De contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen of andere uitkeringen wordt berekend met behulp van de overlevingstafels en de rekenrente. De contante waarde van een verzameling pensioenverplichtingen voor een groep deelnemers is voldoende om aan de verplichtingen te voldoen, indien over het vermogen een interest wordt gekweekt gelijk de rekenrente en het sterfte- c.q. overlevingspatroon bij de betreffende groep in overeenstemming is met de overlevingstafels.

INHAALPREMIE

Het deel van de premie dat betrekking heeft op de financiering van de achterstand in de backservice.

KAPITAALDEKKINGSTELSEL

Het financieringssysteem waarbij reserves worden gevormd voor de pensioenverplichtingen. De berekening van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van de actuariële grondslagen. Alle levensverzekeringsmaatschappijen en vrijwel alle pensioenfondsen werken op basis van het kapitaaldekkingstelsel.

LEEFTIJDSTERUGSTELLING

Het bewust kijken in de sterftetafel naar de levensverwachting bij een jongere leeftijd dan de daadwerkelijke leeftijd van de deelnemer, vanuit de veronderstelling dat werkenden met een pensioentoezegging een hogere levensverwachting hebben dan de gemiddelde bevolking in Nederland, waarop de sterftetafel is gebaseerd. Met leeftijdsterugstellingen wordt de voorziening pensioenverplichtingen hoger. Een leeftijdsterugstelling van 2 jaar voor mannen en 1 jaar voor vrouwen wordt in het algemeen als prudent aangemerkt. Het BPL bestuur gaat er echter vanuit dat de levensverwachting voor oud-loodsen lager is dan voor andere werkenden en daarom leeftijdsterugstelling bij de nieuwe prognosetafels, die al rekening houden met de meest recente sterftetrend, niet nodig is. Lees meer hierover op blz. 19.

OMSLAGSTELSEL

Hierbij worden de binnenkomende gelden terstond aangewend voor pensioenuitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld van dit stelsel vormt de AOW. Voor ons fonds wordt ook het FLP zodanig gefinancierd.

OVERBRUGGINGSPENSIOEN

Wordt uitgekeerd boven op het levenslange ouderdomspensioen, tot aan de 65-jarige leeftijd. De overbrugging dient als compensatie voor de AOW die immers pas op 65 ingaat. In deze situatie gaat het levenslange ouderdomspensioen dus al vóór de 65-jarige leeftijd in. BPL kent een overbruggingspensioen in het reglement 2004.

PENSIONFUND GOVERNANCE (PFG)

Een systeem van checks and balances dat de kwaliteit van het pensioenbestuur moet stimuleren en transparant maken. Dit moet leiden tot meer vertrouwen in de pensioensector.

PERFORMANCE

De procentuele waardeverandering van het gemiddeld belegd vermogen.

REKENRENTE

De rentevoet waarmee bij het vaststellen van tarieven en voorziening pensioenverplichtingen rekening wordt gehouden. Hiermee wordt geanticipeerd op het rendement dat naar verwachting op premies en reserves zal worden gemaakt. Na invoering van het FTK wordt de voorziening pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen een voorgeschreven marktconforme rentetermijnstructuur.

REËLE RENTE

De rente die op de kapitaalmarkt bereikt wordt, verminderd met het inflatiepercentage.

RIJPINGSGRAAD

Verhouding premievrijen en gepensioneerden t.o.v. actieve deelnemers. Als de rijpingsgraad stijgt neemt het gereserveerde pensioenvermogen in verhouding tot de premiesom toe. Daardoor wordt de bijdrage van de beleggingsrendementen belangrijker voor de financiële positie van een fonds wordt en wordt het moeilijker om een ongewenste ontwikkeling van de dekkingsgraad bij te sturen door premie-aanpassing.

STERFTETAFEL

Een sterftetafel geeft aan wat de levens- en sterftekansen zijn, afhankelijk van de reeds bereikte leeftijd. Aan de hand van de sterftetafels kan men de gemiddelde levensduur berekenen. Dit is het aantal jaren dat men statistisch volgens de gegeven tafel nog zal blijven leven. De ontwikkeling van deze gemiddelde levensduur voor 65-jarige mannen respectievelijk vrouwen is na de 2^e wereldoorlog als volgt geweest:

WAARNEMINGSPERIODE	GEMIDDELDE LEVENSDUUR IN JAREN VAN EEN 65-JARIGE	
	MAN	VROUW
1947 - 1949	13.9	14.4
1951 - 1955	14.1	14.9
1956 - 1969	14.1	15.4
1961 - 1965	14.0	16.0
1966 - 1970	13.7	16.4
1971 - 1975	13.6	16.9
1976 - 1980	13.8	18.0
1981 - 1985	14.1	18.5
1985 - 1990	14.3	18.9
1990 - 1995	14.7	19.0
1995 - 2000	15.0	19.1
2000 - 2005	15.8	19.5
2005 - 2050 ¹	19.6	21.3

1. Iemand die in 2050 65 jaar is geworden.

STOP-LOSS

Een verzekeringsvorm waarbij het deel van de schade dat boven een afgesproken maximum uitgaat door de herverzekeraar wordt vergoed.

SWAP

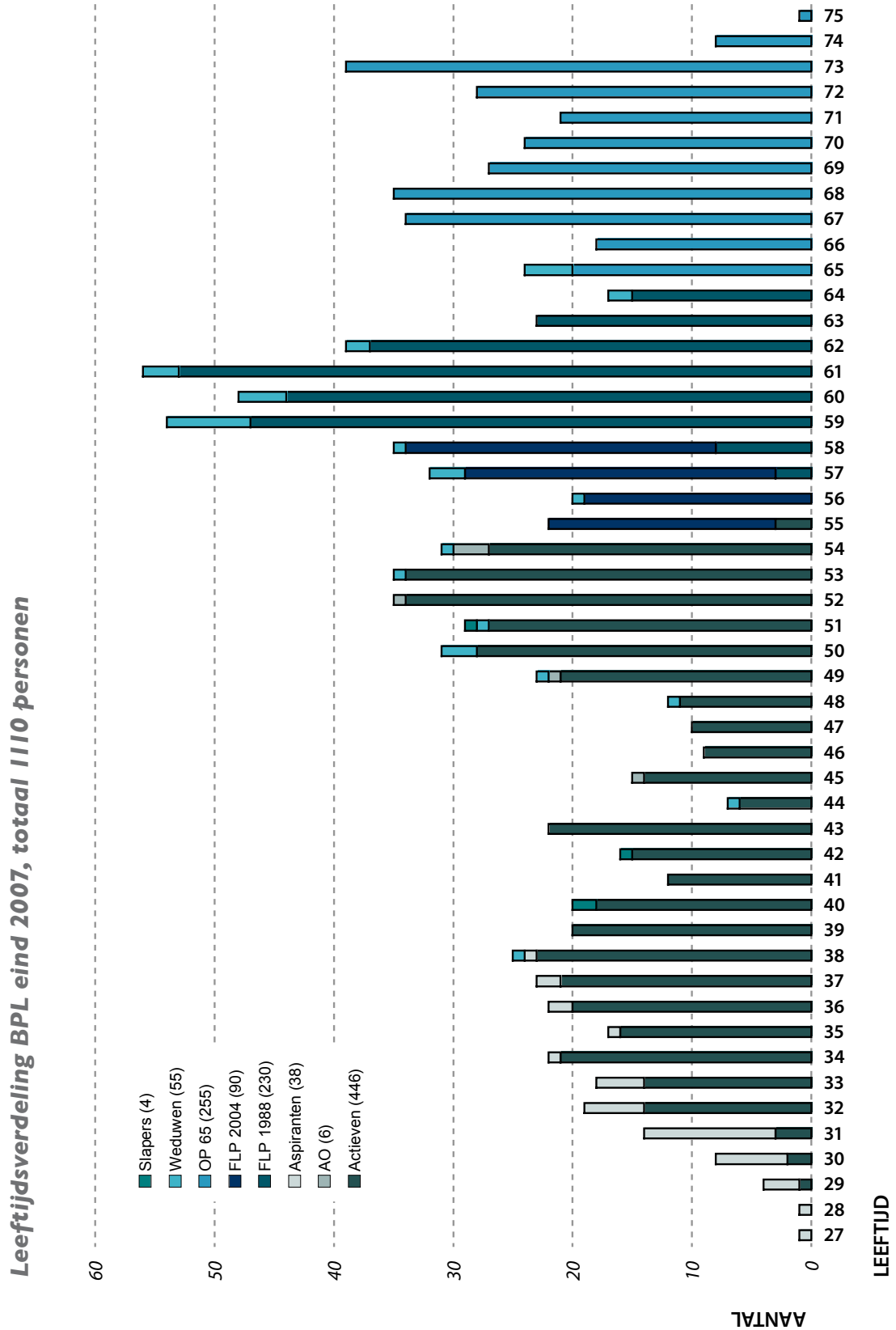
Een derivaat dat in de financiële wereld wordt gebruikt om het renterisico af te dekken, waarbij de lange rente wordt geruild voor de korte rente.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

Het bedrag dat op de balans van de verzekeringsinstelling of het pensioenfonds wordt opgenomen ter dekking van de reeds gefinancierde pensioengedeelten. Een andere (oudere) term hiervoor is wiskundige reserve of premiereserve. Onder FTK wordt dit de technische voorzieningen genoemd.

Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2008

	BPL		ABP		KOOPVAARDIJ	
M.I.V	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF
	%	%	%	%	%	%
1989	1	1,00	0,7	0,70	0	0,00
1990	2,1	3,12	2,6	3,32	1,5	1,50
1991	3,1	6,32	3,4	6,83	5	6,58
1992	3,3	9,83	3	10,04	3,8	10,62
1993	3,1	13,23	1	13,14	3,8	14,83
1994	1,3	14,70	0	13,14	1,8	16,90
1995	2,2	17,23	0,48	13,68	2,3	19,58
1996	3,1	20,86	0,81	15,35	1,1	20,90
1997	3,9	25,57	0,62	17,23	2,5	23,92
1998	3,6	30,09	1,24	19,98	2,5	27,02
1999	2,8	33,74	1,31	24,06	2,5	30,20
2000	6,6	42,56	0,76	26,72	3	34,10
2001	3,1	46,98	2,07	29,35	4	39,47
2002	3,2	51,69	4,14	34,70	0	39,47
2003	0	51,69	3,79	39,81	0	39,47
2004	0	51,69	1,77	42,28	0	39,47
2005	0	51,69	0,12	42,45	0,65	40,37
2006	0,8	52,90	0,17	42,69	0,65	41,28
2007	1,1	54,58	2,80	46,69	1,37	43,22
2008	4,3	61,30	2,05	49,69	2,38	46,63

PREMIE(FLEXIOEN)REGELING

Vanaf 1-7-2007 gelden de volgende nieuwe adviesmixen

	MIX 1	MIX 2	MIX 3	MIX 4	MIX 5	MIX 6
AANDELEN						
ROBECO EUROPEAN EQUITIES	35 %	30 %	25 %	20 %	10 %	
ROBECO	35 %	30 %	25 %	20 %	10 %	5 %
OBLIGATIES						
RORENTA	15 %	20 %	25 %	30 %	40 %	10 %
ROBECO EURO OBLIGATIES DIV.	15 %	20 %	25 %	30 %	40 %	10 %
LIQUIDITEITEN						
ROPARCO						75 %
TOTAAL	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
LEEFTIJD	<35	35-44	45-49	50-54	55-59	60-65
BELEGGINGSHORIZON	>30	21 T/M 30	16 T/M 20	11 T/M 15	6 T/M 10	< 6

INVOERING ZORGPLICHT

In het kader van de invoering van de zorgplicht zijn alle rekeninghouders in maart/april 2007 in de gelegenheid gesteld te kiezen uit drie serviceniveaus. Door inzending van een wijzigingsformulier kunt u te allen tijde uw serviceniveau wijzigen.

SERVICENIVEAU 1: VOLLEDIG BEHEER

Uw bestaande beleggingsportefeuille wordt bij dit serviceniveau jaarlijks automatisch in overeenstemming gebracht met de voor u geldende adviesmix. Hetzelfde geldt voor verder te storten pensioenpremies: ook die worden belegd conform uw adviesmix. U hebt bij dit serviceniveau geen enkel omkijken naar uw beleggingen.

SERVICENIVEAU 2: GEDEELTELIJK BEHEER

Bij dit serviceniveau bepaalt u zelf wanneer u uw huidige beleggingsportefeuille in overeenstemming laat brengen met uw adviesmix. Uw huidige portefeuille wordt dus aangepast conform uw adviesmix, telkens als u dit expliciet aan Robeco verzoekt, maar dus niet automatisch zoals bij serviceniveau 1. De verdeling van uw eventueel nog af te dragen flexioenpremies wordt wel jaarlijks automatisch op uw adviesmix afgestemd.

SERVICENIVEAU 3: EIGEN BEHEER

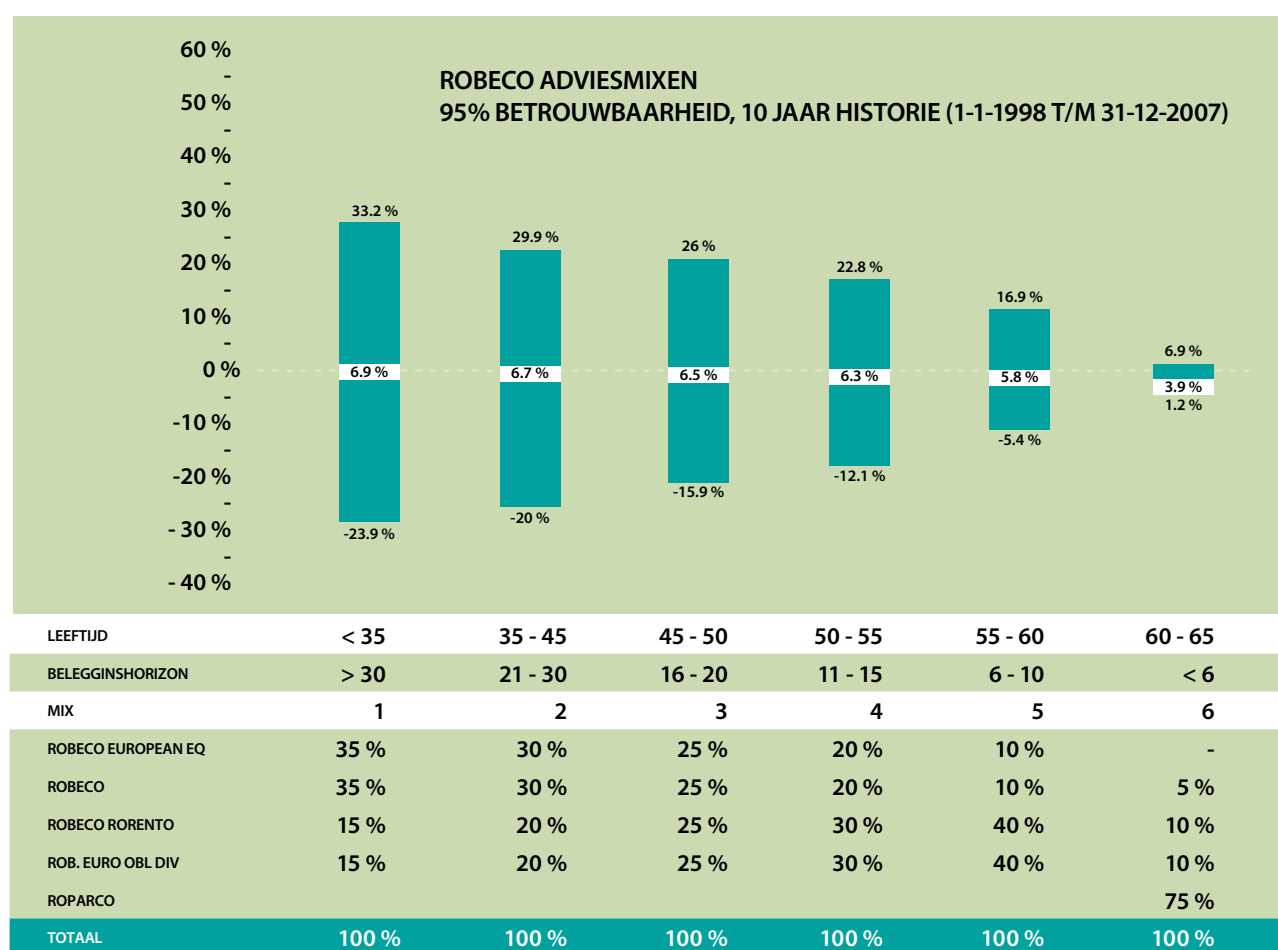
U kunt zelf bepalen wanneer u uw huidige beleggingsportefeuille in overeenstemming laat brengen met uw adviesmix. Bovendien kunt u zelf bepalen hoe u uw eventueel nog af te dragen flexioenpremies wilt laten beleggen. U kunt kiezen voor een van de standaard adviesmixen, maar ook zelf een mix samenstellen.

Voor informatie over bovenstaande serviceniveaus en de beleggingsfondsen kunt u telefonisch contact opnemen met Robeco Direct via telefoonnummer 0800-8010 (gratis) of door in te loggen op www.robeco.nl/pensioenproviders. U kunt ook meer informatie vinden in de brochure 'Flexibel individueel pensioen (flexioen)' op onze website www.bploodsen.nl (inloggen met: perseus).

ASSET-MIX/RISICORENDEMENTSPROFIELEN ADVIESMIXEN I T/M 6

In onderstaand schema treft u de bandbreedte aan waarbinnen het beleggingsresultaat over een voortschrijdende periode van 10 jaar kan worden aangetroffen met een waarschijnlijkheid van 95 procent. In het geval van mix I is de bovengrens van de bandbreedte 33,2 procent en de ondergrens -23,9 procent. Het gemiddelde jaarresultaat over de totale periode voor mix I is 6,9 procent. De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

Schematische weergave Asset-mix/risicorendementsprofielen

FLEXIOENOPTIES

Deelnemers hebben twee mogelijkheden om hun flexioenkapitaal om te zetten in een aanvullend pensioen:

Pensioenstatuut 1988

Omzetting in een tijdelijke(5 of 10 jaar) aanvulling, naar keuze met of zonder partnerpensioen, of een levenslange aanvulling met of zonder dekking partnerpensioen, naar keuze ingaande 60 of 65 jaar.

Pensioenstatuut 2004

Op 55 jaar kan het flexioenkapitaal worden omgezet (door interne waardeoverdracht) in extra pensioenen (levenslang pensioen ingaande 60 jaar met bijbehorend partnerpensioen en tijdelijke pensioen van 60-65 jaar) op grond van het Pensioenstatuut 2004.

Indien geen gebruik wordt gemaakt van deze optie dient het flexioen-kapitaal op 55 jaar te worden aangewend voor een tijdelijke aanvulling van 5 of 10 jaar, naar keuze met of zonder partnerpensioen. Het flexioenkapitaal kan ook worden aangewend voor pensioen via een verzekeraar, mits de verzekeraar een vrijwaringverklaring afgeeft. De dekking van partnerpensioen bij tijdelijke aanvullingen houdt in dat, indien betrokkene tijdens de uitkeringsperiode komt te overlijden, het kapitaal, verminderd met de uitkeringen beschikbaar komt voor de inkoop van een aanvulling aan de nabestaande. De nabestaande kan dan kiezen voor een tijdelijke aanvulling tot haar 65^e of een levenslange aanvulling. De dekking partnerpensioen bij levenslange aanvullingen voorziet bij overlijden in de uitkeringsperiode in een levenslang aanvullend partnerpensioen van 70 procent van de aanvulling die betrokkene laatstelijk voor overlijden genoot.

Tarief flexioenopties per 1-1-2008 (in euro's)

INKOOP OP UW 55 ^E (ALS U VALT ONDER PENSIOENSTATUUT 2004)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
INKOOP IN PENSIOENSTATUUT 2004 (INTERNE WAARDEOVERDRACHT)	61,81
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,08
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	219,92
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,25
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	123,63
INKOOP OP UW 60 ^E (ALS U VALT ONDER PENSIOENSTATUUT 1988)	
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,12
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	221,74
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,37
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	126,00
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	51,59
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	63,77
INKOOP OP UW 65 ^E (ALS U VALT ONDER PENSIOENSTATUUT 1988)	
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,24
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	225,26
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,72
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	130,68
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	56,81
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	74,34

INDEXATIE

Ingegane flexioenuitkeringen worden op dezelfde wijze aangepast als pensioenen uit de basisregeling.

Inkooptabel 2008 (in euro's)

EXTRA LEVENSLANG OUDERDOMS- MET BIJBEHOREND NABESTAANDENPENSIOEN EN TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN IN 2008 BIJ INKOOP EXTRA PENSIOEN OP GROND VAN ARTIKEL 21 VAN HET PENSIOENSTATUUT 2004.

INKOOP VAN ONTBREKENDE DEELNEMERSJAREN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 20 VAN HET PENSIOENSTATUUT 2004 IS NADER UITGEWERKT IN HET 'BESTUURSBSLUIT INZAKE INKOOP ONTBREKENDE DEELNEMERSJAREN'. INKOOP KAN SLECHTS EENMAAL PER JAAR GESCHIEDEN. STORTINGEN DIENEN ALTIJD VIA DE MAATSCHAP TE GESCHIEDEN.

TE VERKRIJGEN EXTRA PENSIOENEN BIJ 1.000 EURO STORTING

LEEFTIJD	LEVENSLANG OUDERDOMS- PENSIOEN VANAF 60 JAAR	TIJDELIJK OUDERDOMS- PENSIOEN VAN 60 TOT 65 JAAR	NABESTAANDENPENSIOEN
31	166,19	58,17	116,33
32	159,44	55,80	111,61
33	152,97	53,54	107,08
34	146,77	51,37	102,74
35	140,82	49,29	98,57
36	135,12	47,29	94,58
37	129,66	45,38	90,76
38	124,43	43,55	87,10
39	119,41	41,79	83,59
40	114,60	40,11	80,22
41	110,00	38,50	77,00
42	105,58	36,95	73,91
43	101,35	35,47	70,95
44	97,29	34,05	68,10
45	93,39	32,69	65,37
46	89,65	31,38	62,76
47	86,06	30,12	60,24
48	82,61	28,91	57,83
49	79,29	27,75	55,50
50	76,09	26,63	53,26
51	73,02	25,56	51,11
52	70,06	24,52	49,04
53	67,21	23,52	47,05
54	64,46	22,56	45,12
55	61,81	21,63	43,27

Inkoop van extra pensioen heeft géén effect op een (gegarandeerde) FLP-uitkering uit hoofde van het Financieel besluit Loodswezen.

VOORBEELDEN VAN JAARLIJKE BRUTO PENSIOENUITKERINGEN PENSIOENSTATUUT 1988 (BIJ 30 DEELNEMERSJAREN) EN PENSIOENSTATUUT 2004 (BIJ 25 DEELNEMERSJAREN) PER 1 JANUARI 2008

PENSIOENGRONDSLAG PENSIOENSTATUUT 1988: 81.308 / PENSIOENGRONDSLAG PENSIOENSTATUUT 2004: 113.524

PENSIOENSTATUUT 1988	ZONDER UITRUIL NP	50% UITRUIL NP	100% UITRUIL NP
FLP 55-60 (EXCLUSIEF PENSIOENPREMIE)	62.472	62.472	62.472
FLP 60-65 (EXCLUSIEF PENSIOENPREMIE)	54.876	54.876	54.876
LEVENS LANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	36.589	40.065	43.541
PENSIOENSTATUUT 2004	ZONDER UITRUIL NP	50% UITRUIL NP	100% UITRUIL NP
VARIANT A (STANDAARD)			
UITRUIL OP 55			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	54.600	56.922	59.245
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	54.600	56.922	59.245
LEVENS LANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	38.707	41.029	43.352
UITRUIL OP 60			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	54.600	54.600	54.600
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	54.600	57.503	60.406
LEVENS LANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	38.707	41.610	44.513
VARIANT B (HOOG/LAAG 100%-75%)			
UITRUIL OP 55			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	59.864	62.502	65.141
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	59.864	62.502	65.141
LEVENS LANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	32.978	34.957	36.936
UITRUIL OP 60			
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 55-60	59.864	59.864	59.864
TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN 60-65	59.864	62.767	65.670
LEVENS LANG OUDERDOMSPENSIOEN VANAF 65	32.978	35.881	38.784
OVERIGE AANSPRAKEN PENSIOENSTATUUT 1988			
NABESTAANDENPENSIOEN:			
INGEGAAN VOOR 65 JAAR DEELNEMER EN NABESTAANDE < 65	39.251		
VANAF 65 JAAR NABESTAANDE	25.612		
INGEGAAN OP OF NA 65 JAAR DEELNEMER	25.612		
WEZENPENSIOEN	5.122		
INVALIDITEITSPENSIOEN	60.981		
OVERIGE AANSPRAKEN PENSIOENSTATUUT 2004			
NABESTAANDENPENSIOEN:			
INGEGAAN VOOR 55 JAAR DEELNEMER EN NABESTAANDE < 65	39.733		
INGEGAAN VOOR 55 JAAR DEELNEMER > 65 JAAR NABESTAANDE	25.543		
INGEGAAN OP OF NA 55 JAAR DEELNEMER	27.095		
WEZENPENSIOEN	5.109		
INVALIDITEITSPENSIOEN	61.303		

De genoemde bruto jaarbedragen zijn voorbeelden. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

BESTUURSBESLUITEN EX ARTIKEL 13 VAN DE STATUTEN VAN BPL

BESLUIT ROOSTER VAN AFTREDEN CONFORM ARTIKEL 6, LID 3 VAN DE STATUTEN (AB 1989, LAATSTELIJK GEWIJZIGD IN 2006)

HUDIGE BESTUURDER	UIT CATEGORIE	JAAR VAN AFTREDEN
A.G. NAUTA, VOORZITTER	EX-REGISTERLOODS	2010
J.W. DUYZER, VICE-VOORZITTER	REGISTERLOODS (RM)	2014
P.J.J. VAN DEN BERG, SECRETARIS/PENNINGMEESTER	REGISTERLOODS (N)	2012
TH.M. HANDSTEDE, LID	EX-REGISTERLOODS	2008
N.R. HALFWEEG, LID	REGISTERLOODS (RM)	2008
J.H. HELDOORN, LID	REGISTERLOODS (YM)	2008
E.P.R. HEUGEN, LID	REGISTERLOODS (SM)	2012

BESLUIT BENOEMING VERKIEZING COMPLIANCE OFFICER (AB MEI 2005)

Het bestuur kiest uit zijn midden een compliance officer. Conform artikel 10, lid I van de geldende modelgedragscode B wordt Jan Heldoorn aangewezen als compliance officer. Op de compliance officer wordt toezicht gehouden door het DB en de Manager Pensioenen.

BESLUIT TAKEN EN BEVOEGDHEDEN COMPLIANCE OFFICER (AB OKTOBER 2005)

- De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de voor BPL geldende gedragscode. Indien de compliance officer daartoe aanleiding heeft kan hij insiders verplichten op eerste verzoek alle informatie te vertrekken omtrent enige door hen verrichte privé beleggingstransactie. De compliance officer controleert of de privé beleggingstransacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- De compliance officer adviseert verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de voor BPL geldende gedragscode. Hij is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen.
- De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als 'insider' worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- De compliance officer dient eveneens een lijst met alle bedrijven en instellingen waarmee het pensioenfonds zaken doet op te stellen en deze regelmatig te actualiseren; deze lijst wordt aan de verbonden personen ter beschikking gesteld.
- De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter, zowel voor de dagelijkse gang van zaken als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
- De compliance officer en de voorzitter, waaraan hij rapporteert, zijn gehouden tot geheimhouding van informatie verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval een goede uitoefening van zijn functie daartoe noodzaakt.

- De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen privé beleggingstransacties inbegrepen) of derden is verstrekt in het kader van deze gedragscode. Hij bewaart afschriften van alle schriftelijke overeenkomsten en jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken (waarin zij verklaren zich aan de gedragscode te zullen houden). Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verleende autorisaties, verrichte controles en onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie.

BESLUIT VERKIEZINGSTERMIJNEN FUNCTIE VOORZITTER, SECRETARIS/PENNINGMEESTER, COMPLIANCE OFFICER (AB SEPTEMBER 2005)

De maximale verkiezingstermijn bedraagt 6 jaar. Herverkiezing is terstond mogelijk. Herbenoeming als bestuurslid conform artikel 6, lid 4 van de Statuten wordt niet als onderbreking van voornoemde termijn beschouwd.

BESLUIT VERGOEDINGEN EN PRESENTIEGELDEN CONFORM ARTIKEL 6, LID 5 VAN DE STATUTEN (AB DECEMBER 2004)

Presentiegeld- en onkostenregeling voor BPL-bestuursleden, laatstelijk gewijzigd per 1-1-2007.

Presentatiegeld bestuursvergaderingen

Per vergadering: € 450 voor bestuursleden, die geen vergoeding dan wel compensatie krijgen vanuit hun regionale maatschap. De vergoeding wordt gegeven voor alle reguliere AB-vergaderingen, DB-vergaderingen en overleggen waaraan uit hoofde van het AB-lidmaatschap wordt deelgenomen (bijvoorbeeld interne commissies/werkgroepen, cursusdagen, bezoeken seminars e.d.). Over presentiegeld wordt geen BTW vergoed. Indexatie presentiegeld: jaarlijks wordt op 1 januari het presentiegeld verhoogd conform de indexatie van de BPL-pensioenen (geen indexatie of verlaging van de pensioenen betekent dat de verhoging op nihil wordt gesteld).

Reis- en verblijfkosten

KM-vergoeding: € 0,46 per km op basis van kortste route van postcode tot postcode. Indexatie km-vergoeding: jaarlijks wordt op 1 januari op basis van de betreffende ANWB-gegevens de km-vergoeding aangepast aan de hand van de gestegen kosten. Alle overige reis- en verblijfkosten worden vergoed tegen overlegging van de originele betalingsbewijzen.

Vergoeding voor computer- en kantoorbenodigdheden

DB leden: € 225 per kwartaal. Andere AB leden: € 90 per kwartaal. Hieronder vallen o.a. de kosten voor e-mail en internetaansluiting en andere kleine uitgaven. Uitgaven voor software of hardware worden niet vergoed. Alle declaraties ten laste van het BPL worden achteraf per kwartaal ingediend en lopen via de penningmeester van het fonds. Uit het oogpunt van good Governance wordt van elk bestuurslid in het jaarverslag van het pensioenfonds opgave gedaan van de in het verslagjaar ontvangen vergoedingen van BPL.

Overige vergoedingen voorzitter

De voorzitter ontvangt een vergoeding voor een abonnement op FD en, indien hij postactief is, een vergoeding voor de kosten van een mobiele telefoon.

BESLUIT TAAKVERDELING TUSSEN DB/AB (AB JUNI 2007)

Terzake gelden de volgende bepalingen uit de Statuten:

Artikel 6.7

De voorzitter en de secretaris zijn tezamen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur. Zij vertegenwoordigen tezamen de stichting in en buiten rechte.

Artikel 6.8

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en het beheer en de beschikking over haar vermogen, een ander binnen door statuten en reglementen vastgestelde grenzen. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen.

De op basis van deze bepalingen gebaseerde taakverdeling tussen het DB en het AB van BPL wordt in onderstaande matrix weergegeven.

Matrix taakverdeling tussen DB en AB van BPL

ONDERWERP	VOORBEREIDING	BESLUITVORMING	UITVOERING
BEHEERSKADER 1)	DB	AB	DB
OPERATIONELE BEHEERSMAATREGELEN 2)	DB	DB	DB
BELEIDSMATIGE BEHEERSMAATREGELEN 3)	DB	AB	DB
(WIJZIGING) STATUTEN EN REGLEMENTEN, UITLEG C.Q. UITVOERING PENSIOEN-REGLEMENTEN	DB	AB	DB
FINANCIËLE BESLISSINGEN 4)	DB	AB	DB
VOORLICHTING AAN DEELNEMERS 5)	DB	AB	DB
CONTACTEN MET DERDEN 6)	DB	AB	DB

- 1 Doelstelling en structuur organisatie, bevoegdhedenverdeling, wijze van verantwoording afleggen, externe deskundigen, personeelsbeleid.
- 2 Operationele en administratieve processen, bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en managementinformatie, personeelsbeleid.
- 3 O.a. ALM-studie, continuïteitsanalyse, Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), kwartaal- en jaarcijfers (jaarverslag), beleggingsmandaat vermogensbeheerders, kwartaalrapportages en verslagstaten voor De Nederlandsche Bank (DNB), rapport ten behoeve van de premievaststelling en de hoogte van de pensioengrondslag voor het komende boekjaar, nota inzake het financieringsbeleid.
- 4 Risico's uit aangegane verplichtingen in eigen beheer, risicoherverzekering, reservering, premiebeleid, jaarlijkse vaststelling pensioengrondslag en indexatie pensioenen, beleggingsbeleid, voorziening toekomstige risico's en weerstandsvermogen, financiële grondslagen.
- 5 Collectieve voorlichting.
- 6 De Nederlandsche Bank (DNB), Ministerie van SoZaW, Unie van Beroepspensioenfondsen (UVB), Nederlandse Loodsen Corporatie (NLC), Nederlandse Loodswezen BV, VNoL, fiscus, actuaaris, accountant, asset-managers, intern toezichts- en verantwoordingsorgaan, adviseurs en financiële instellingen, en anderen.

BESLUIT MACHTIGING TEKENBEVOEGDHEID MANAGER PENSIOENEN (BESLUIT DB JUNI 2007)

Ondergetekenden, de heren A.G. Nauta en J.W. Duyzer, respectievelijk voorzitter en secretaris/penningmeester van het bestuur van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), gevestigd te Pernis-Rotterdam, gebruikmakend van de in artikel 8:1 van de Statuten van BPL gegeven bevoegdheid tot het bepalen van de bevoegdheden van een administrateur, verklaren hierdoor dat de heer Th.A.Wittkampf, vanaf 1 november 2001 aangesteld als Manager Pensioenen bij voornoemde Stichting en als zodanig handelend als administrateur: hierna te noemen de gemachtigde, gemachtigd is tot het tekenen of fiatteren van de volgende zaken:

Uitvoeringszaken

Alle brieven en documenten die voortvloeien of verband houden met de uitvoering van de pensioenreglement en de flexioenregeling, van brieven en documenten die voortvloeien uit bestuursbesluiten, waarvan de uitvoering aan hem is gedelegeerd, niet zijnde geldelijke zaken, als bedoeld onder II, naar eigen inzicht alleen of samen met een ander tot fiatteren of tekenen bevoegd bestuurslid, tenzij het bestuur nadrukkelijk anders heeft bepaald.

Geldelijke zaken

Alle geldelijke transacties, overmakingen en stortingen ten laste van de bij voornoemde Stichting in gebruik zijnde bankrekeningen, uitsluitend samen met een ander tot fiatteren of tekenen bevoegd bestuurslid van de Stichting.

Duur van deze machtiging

Deze machtiging geldt vanaf heden en is, behoudens opzegging, geldig zo lang de gemachtigde een dienstverband heeft met genoemde Stichting.

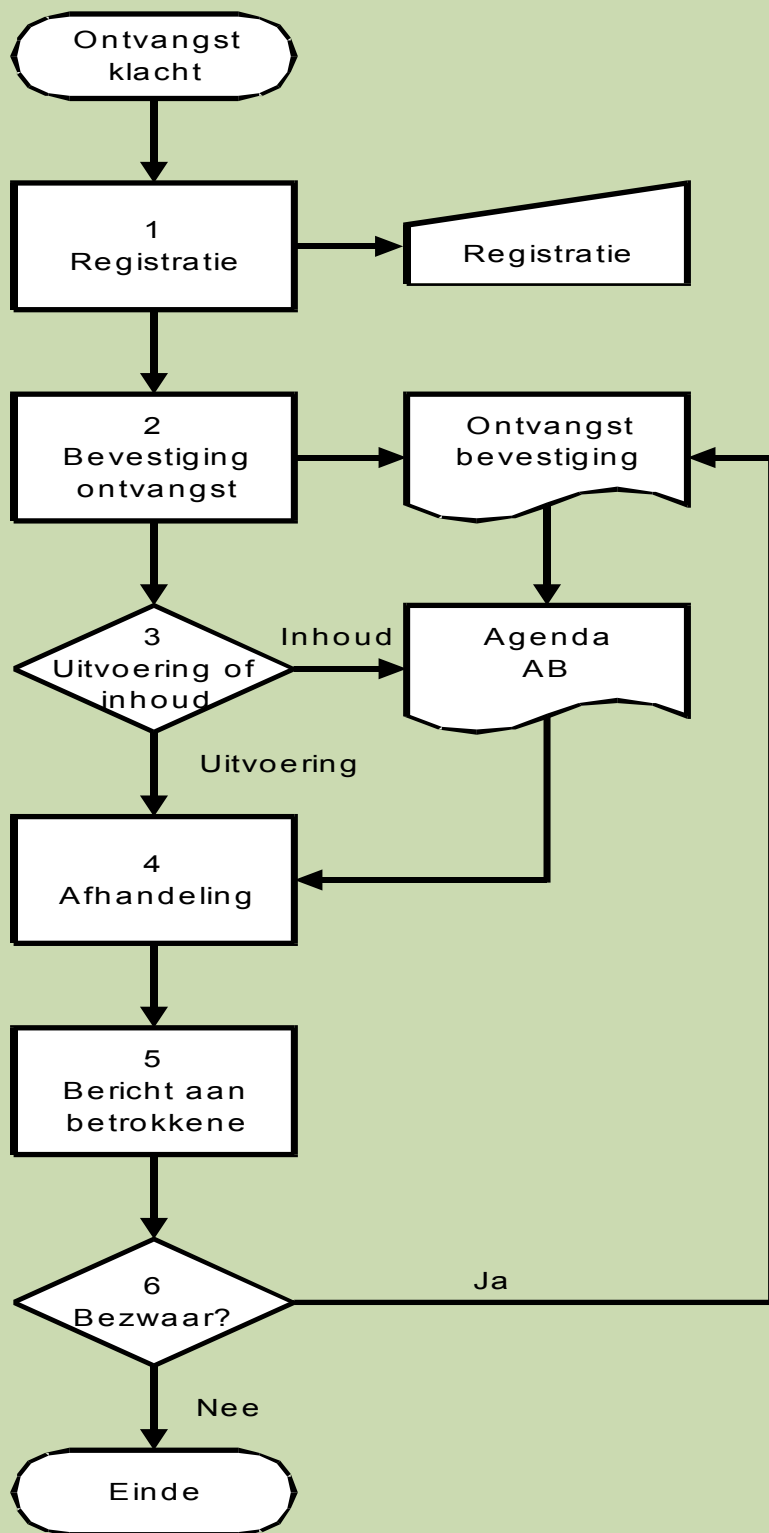
A.G. Nauta, voorzitter

J.W. Duyzer, secretaris/penningmeester

NEVENFUNCTIES AB-LEDEN IN 2007

AB-LEDEN	NEVENFUNCTIES		
	OMSCHRIJVING	BEZOLDIGD/ VERGOEDING	ONBEZOLDIGD
A.G. NAUTA, VOORZITTER	DIRECTEUR ENTR'ACTE BV	X	
	COMMISSARIS DE RUYTER TRAINING & CONSULTANCY BV	X	
	PENNINGMEESTER UNIE VAN BEROEPSPENSIOENFONDSEN (UVB)	X	
	LID DEELNEMERSRAAD BPF KOOPVAARDIJ	X	
	LID CIE SER BEROEPSPENSIOENEN COMMISSIE SER	X	
	BESTUURSLID ST.MARITIEME ACTIVITEITEN (MAR)		X
	LID R.V.T. MARITIEM MUZEEUM VLISSINGEN		X
	RVT NED. INV. MANAGERS FORUM (NIMF)		X
	LID INTERN TOEZICHTSORGAAN SDB	X	
J.W. DUYZER, SECR/ PENNINGMEESTER	REGISTERLOODS	X	
TH.M. HANDSTEDE, LID	GEZAGVOERDER KJ PIET HEIN		X
N.R. HALFWEEG, LID	REGISTERLOODS	X	
	INSTRUCTEUR SIMTRA LOODSWEZEN	X	
	PLV. LID BESTUUR STG. STABER	X	
	ROBECO ADVISORY BOARD PRIVATE EQUITY		X
P.J.J. VAN DEN BERG, LID	BESTUURSLID STICHTING ADMINISTRATIEKANTOOR IT WIID		X
	REGISTERLOODS	X	
J.H. HELDOORN, LID	REGISTERLOODS	X	
E.P.R. HEUGEN, LID	REGISTERLOODS	X	
	BESTUURSLID STG. STABER	X	

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE BPL
(INGANGSDATUM: 16 FEBRUARI 2006)

1
De ontvangen klacht wordt geregistreerd in de daarvoor beschikbare register

2
De afzender ontvangt een ontvangstbevestiging, waarin de vermoedelijke behandeltijd is vermeld.

3
Bepaald wordt of het om een klacht gaat m.b.t. de uitvoering van de pensioenregeling of een klacht over de inhoud van de pensioenregeling of anderszins.

4
De klacht wordt afgehandeld door de Manager Pensioenen (MP).

5
Betrokkene ontvangt bericht over het genomen besluit m.b.t. de ingediende klacht. Hierin wordt een eventuele beroepstermijn vermeld.

6
Na verloop van de beroepstermijn worden de betreffende documenten toegevoegd aan het dossier. Indien binnen de gestelde termijn een bezwaarschrift wordt ingediend worden de documenten ter behandeling aan het AB gezonden.

RAPPORTAGE VAN HET INTERN TOEZICHTSORGAAN PENSION FUND GOVERNANCE (PFG) OVER DE STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

PENSIOENFONDS

Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL)

AANWEZIGE BESTUURSLEDEN

De heren Nauta (voorzitter), Duyzer (plaatsvervangend voorzitter), Handstede, Heugen, Van den Berg, Heldoorn en Halfweeg, alsmede Wittkampf (manager Pensioenen)

COMMISSIE INTERN TOEZICHT:

De heren Spit (voorzitter), Muntinga en Harkema, alsmede Bastian (secretaris)

TYPE INTERN TOEZICHT:

Intern Toezichtsgaan

DATUM/TIJD OVERLEG

19 september 2007 van 14.00 – 17.00 uur

INHOUD

- I. De taak van het intern toezicht
- II. De werkwijze
- III. Het onderzoek
- IV. Het overleg
- V. Het gespreksverslag
- VI. De bevindingen
- VII. De beoordeling

I. DE TAAK VAN HET INTERN TOEZICHT

Het intern toezicht heeft volgens bepaling C3 van de STAR-code PFG tot taak:

- a. Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks and balances binnen het fonds.
- b. Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt.
- c. Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn.

II. DE WERKWIJZE

De werkwijze van het intern toezicht staat beschreven in document SDB-07-012 en kent als stappen:

- Vullen van het transparantiedocument door het pensioenfonds. Zie blz. 103
- Onderzoek van het transparantiedocument door het intern toezicht.
- Overleg van het intern toezicht met het fondsbestuur; vond plaats op 19/09/07.
- Verslaglegging van het overleg.
- Evaluatie van het gesprek en oordeelsvorming door het intern toezicht; vond plaats op 09/10/07.
- Rapportage door het intern toezicht aan het fondsbestuur.

III. HET ONDERZOEK

Het intern toezicht heeft ten aanzien van de gevraagde documenten onderzocht of ze zijn aangeleverd en of ze actueel zijn. De resultaten van dat onderzoek zijn aangegeven op blz 103 en 104.

IV. HET OVERLEG

Het intern toezicht heeft de volgende onderwerpen en vragen met het bestuur besproken.

Beleid en procedures

1. Kan het bestuur in grote lijnen zijn geformuleerde beleid beschrijven en toelichten?
2. Kan het bestuur in grote lijnen zijn procedures beschrijven?
3. Worden beleid en procedures nageleefd, beoordeeld op actualiteit en onderhouden?

Prioriteiten

4. Wat zijn de top-thema's bij Pensioenbeheer, wat is de status en hoe verloopt de verdere aanpak?
5. Wat zijn de top-thema's bij Vermogensbeheer, wat is de status en hoe verloopt de aanpak?
6. Wat zijn de top-thema's bij het bestuur, wat is hun status en hoe verloopt de verdere aanpak?

Risicobeheersing

7. Welke risico's ziet het bestuur voor de langere termijn en hoe gaat het daarmee om?

Bestuurlijk functioneren

8. Hoe verloopt de evaluatie van het functioneren van bestuurders?
9. Wat hebben de individuele bestuursleden het afgelopen jaar gedaan aan hun deskundigheid?

Externe rapportages

10. Wat heeft het bestuur gedaan met de rapportage van de Compliance Officer (CO)?
11. Wat heeft het bestuur gedaan met de management letter van de accountant?

Diversen

12. Zijn er onderwerpen die het bestuur wil bespreken met het intern toezicht?
13. Specifieke vragen van het intern toezicht op basis van de aangeleverde stukken.

V. HET GESPREKSVERSLAG

Beleid en procedures:

1. Kan het bestuur in grote lijnen zijn geformuleerde beleid beschrijven en toelichten?

Premiebeleid: het bestuur licht toe dat een voor ieder gelijke en geïndexeerde pensioenpremie wordt gehanteerd met een systeem van premiedemping waardoor stabiliteit in de premieontwikkeling wordt verkregen. De premie is 5 procent boven het kostendekkend niveau met het oog op eventuele toekomstige wijziging in de uittredeleeftijd. Het bestuur licht op verzoek van het intern toezicht toe waarom de kostenopslag van 7 procent naar 7,8 procent werd verhoogd. Dit was een tijdelijke maatregel vooruitlopend op de invoering van de sterftetafels 2005 - 2050.

Beleggingsbeleid: het bestuur licht het beleggingsbeleid in grote lijnen toe alsmede de totstandkoming van de strategische asset-allocation. Op verzoek van het intern toezicht licht het bestuur toe dat er geen beleggingscommissie is omdat men eraan hecht dat het voltallige bestuur bij het vermogensbeheer is betrokken. Het bestuur heeft gekozen voor één vermogensbeheerder (Robeco) vanwege de goede ervaringen, de lage kosten en de administratieve eenvoud. De eerder beproefde strategie van meerdere vermogensbeheerders die vergeleken worden gaf niet het gewenste resultaat. Vervolgens is in het overleg de keuze voor Robeco uitgediept en werd stil gestaan bij de kansen en bedreigingen van het werken met één vermogensbeheerder. Het intern toezicht stelde vast dat ABN AMRO in het laatste kwartaal 2006 juist een goede performance liet zien. Dat toch afscheid genomen is had te maken met de resultaten op langere termijn. Desgevraagd geeft het bestuur aan dat ieder kwartaal risico's en rendementen worden geëvalueerd.

Indexatiebeleid: het bestuur licht toe dat er een voorwaardelijke indexatie is, waarvoor geen reservering is gedaan, die wordt gefinancierd uit de overrendementen. De indexatie vindt plaats op basis van de algemene prijsontwikkeling. BPL positioneert zichzelf op de FTK-matrix in categorie D-I. Het intern toezicht stelt vast dat de ALM-studie uit 2003 is en vraagt of er geen behoefte is aan actualisering. Hierop merkt het bestuur op dat de variabelen sindsdien niet sterk gewijzigd zijn en dat het bestuur nu bezig is met een continuïteitsanalyse die voldoende actuele informatie oplevert. De operationele staffel voor het indexatiebeleid is opgenomen in het jaarverslag. Desgevraagd licht het bestuur nog de karakteristieken van de voorwaardelijkheid en onvoorwaardelijkheid van de indexatie toe. Tot slot wordt stil gestaan bij de rolverdeling tussen de adviserende en certificerende actuaris en de deelname van de adviserende actuaris aan de bestuursvergaderingen.

Communicatiebeleid: het bestuur licht het communicatieplan toe, waarna het intern toezicht vaststelt dat dit helder is, maar vooral operationeel van opzet. Het jaarverslag en de website zijn zeer informatief. Ook de contacten van bestuursleden met collega's zorgen voor korte communicatielijnen over de verschillende onderwerpen. Desgevraagd geeft het bestuur aan dat er geen communicatiebeleidsdocument is met een visie op communicatie en met doelstellingen voor de langere termijn, dat dient als basis voor het communicatieplan.

2. Kan het bestuur in grote lijnen zijn procedures beschrijven?

Bestuursbenoeming: het bestuur geeft aan dat de bestuursbenoeming in de fondsstatuten staat beschreven en dat de Verordening van de Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) daarin leidend is. Verder wordt toegelicht dat het bestuur opvolging regelt via een aspirant-bestuurder die eerst een jaar meedraait alvorens in het bestuur te komen.

Besluitvorming: de besluitvorming door het Algemeen Bestuur met voorbereiding en uitvoering door het dagelijks bestuur is beschreven en toegelicht. Het bestuur licht verder toe dat de voortgang wordt bewaakt met een actiepuntenlijst die iedere vergadering wordt geactualiseerd.

Klachten: de klachtenprocedure staat beschreven in het jaarverslag. In 2006 waren er geen klachten. Desgevraagd geeft het bestuur aan geen behoefte te hebben aan een onafhankelijke klachtencommissie.

Uitbesteding: het bestuur heeft geen procedure speciaal voor het selectieproces van uitbesteding van werkzaamheden. In een voorkomend geval wordt er een ad hoc-werkgroep opgericht die werkt volgens de projectplan-procedure van het Loodswezen.

3. Worden beleid en procedures nageleefd, beoordeeld op actualiteit en onderhouden?

Het bestuur geeft aan dat het alert is op naleving en onderhoud van het beleid en de procedures. Ter illustratie wordt aangegeven dat met name leveringstermijnen zoals overeengekomen in de service level agreements (SLA's) kritisch worden gevolgd.

Prioriteiten

4. Wat zijn de top-thema's bij Pensioenbeheer, wat is de status en hoe verloopt de verdere aanpak?

Het bestuur noemt de continuïteitsanalyse, het uniform pensioenoverzicht (UPO) voor beroepspensioenen en het fiscaal kader beroepspensioenen als thema's die nu de aandacht hebben. De status en verdere aanpak worden besproken.

5. Wat zijn de top-thema's bij Vermogensbeheer, wat is de status en hoe verloopt de aanpak?

Bij Vermogensbeheer staat Maatschappelijk Verantwoord Beleggen nu volop in de belangstelling. Het bestuur licht toe dat Robeco regelmatig presentaties verzorgt van de behaalde resultaten en actuele trends. In het overleg wordt nader ingegaan op de structuur van de fee en de totale kosten van Vermogensbeheer die ca. 0,5 procent van het totale vermogen bedragen.

6. Wat zijn de top-thema's bij het bestuur, wat is hun status en hoe verloopt de verdere aanpak?

De optimalisering van de opzet van het jaarverslag is een actueel bestuurlijk onderwerp. Desgevraagd licht het bestuur toe dat ieder kwartaal de dekkingsgraad wordt besproken en dat de dekkingsgraad ultimo Q2 126 procent bedroeg.

Risicobeheersing

7. Welke risico's ziet het bestuur voor de langere termijn en hoe gaat het daarmee om?

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) zijn diverse risico's en beheersmaatregelen in kaart gebracht. Het intern toezicht stelt vast dat er geen systematische analyse is volgens de FIRM-systematiek van DNB, met een beschrijving van kans en ernst van een risico met eventuele maatregelen om de risico's terug te dringen dan wel in voorkomend geval te beheersen. Het bestuur gaat er vanuit dat met de risicobeschrijving in de ABTN de FIRM-beschrijving voldoende is afgedekt.

Desgevraagd geeft het bestuur aan 'de politiek' als het grootste risico te zien vanwege de niet aflatende stroom aan regelgeving en koerswijzigingen.

Bestuurlijk functioneren

8. Hoe verloopt de evaluatie van het functioneren van bestuurders?

Het bestuur evalueert het functioneren niet volgens een bepaalde methodiek of periodiciteit. Er wordt goed gelet op attendance en participatie. Het bestuur reflecteert wel op het functioneren als collectief, maar kent geen beoordeling van de individuele bestuurders.

9. Wat hebben de individuele bestuursleden het afgelopen jaar gedaan aan hun deskundigheid?

Het bestuur geeft aan dat van de individuele bestuurders verwacht wordt dat ze zelf hun opleidingsbehoefte aangeven en invullen. In ieder geval volgen de bestuursleden de tweedaagse opleiding van de UvB en volgen zij de verdiepingsdag van de UvB. Het bestuur kent een deskundigheidsplan en een summier opleidingsplan. Er wordt gevolgd wat de individuele bestuurders doen aan deskundigheidsbevordering. Na seminars of workshops is het gebruikelijk dat bestuursleden een korte mondelinge terugmelding geven. Er wordt tenminste een vergadering per jaar besteed aan deskundigheidsbevordering. Meestal is dit een cursus op maat, gemaakt door een van de adviseurs.

Externe rapportages

10. Wat heeft het bestuur gedaan met de rapportage van de Compliance Officer?

Het bestuurslid dat optreedt als Compliance Officer geeft aan dat hij twee meldingen in het kader van de gedragscode heeft ontvangen en dat dat niet tot bezwaar van de CO heeft geleid. Verder geeft hij desgevraagd aan ermee bekend te zijn dat door de invoering van de Wet financieel toezicht in 2007 alle pensioenfondsen onder AFM-toezicht vallen en dat de pensioenkoepels werken aan een nieuwe gedragscode.

11. Wat heeft het bestuur gedaan met de management letter van de accountant?

Er is geen management letter. Er is echter wel een accountantsverslag gemaakt dat daarvoor in de plaats komt. Dit verslag besteedt o.a. aandacht aan de interne beheersing en vermeldt ter zake geen tekortkomingen. In het gesprek met de accountant maakt deze wel de kanttekening dat hij het jaarverslag erg omvangrijk vond en dat sommige onderwerpen veelvuldig in het jaarverslag worden beschreven, wat risico's met zich meebrengt.

Diversen

12. Zijn er onderwerpen die het bestuur wil bespreken met het intern toezicht?

Het bestuur heeft de aanpak van de evaluatie van het functioneren van de individuele bestuursleden aan de orde gesteld. Volgens het intern toezicht zou het bestuur hier voor een aanpak kunnen kiezen die vergelijkbaar is met de onderhavige visitatie aan het gehele bestuur.

13. Specifieke vragen van het intern toezicht op basis van de aangeleverde stukken.

Stil wordt gestaan bij het nut van Bestuurscommissies. Het bestuur geeft aan dat het bewust niet opteert voor aparte commissies met besluitvormende bevoegdheden, omdat daardoor het risico ontstaat dat het niet alle AB-leden meer op de hoogte zijn, terwijl zij wel voor het totale beleid verantwoordelijk zijn. Het bestuur werkt wel met ad hoc-werkgroepen, maar deze adviseren in principe alleen het bestuur. Zij zijn niet bevoegd tot het nemen van besluiten.

Op de vraag naar continuïteitswaarborgen voor het behoud van de kennis van de voorzitter bericht het bestuur dat voor diens opvolger een opvolgingsplan van 2 jaar is opgezet en dat dit thans wordt toegepast.

VI. DE BEVINDINGEN

In dit onderdeel geeft het intern toezicht aan wat is opgevallen in het voorgaande en plaatst daarbij kanttekeningen en doet aanbevelingen. Het intern toezicht memoreert dat volgens bepaling C4 van de STAR-Code PFG de bevindingen en de beoordeling van het intern toezicht in het jaarverslag van het fonds moeten worden vermeld.

Algemeen

Het intern toezicht heeft een zeer positieve indruk van het functioneren van het BPL-bestuur, dat bij het overleg voltallig aanwezig was. Nagenoeg alle documenten van het omvangrijke transparantie-document zijn aangeleverd en zijn compleet en actueel. Alle bestuursleden participeerden actief in het overleg met het intern toezicht en gaven blijk van kennis van zaken en een goed inzicht in het brede pensioendomein. De wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt, vindt plaats vanuit overzicht op de materie en is goed gestructureerd.

Het onderzoek

Nagenoeg alle gevraagde documenten zijn aangeleverd. Slechts enkele documenten waren niet beschikbaar. Daarvoor werd een plausibele verklaring gegeven. De documenten zijn alle actueel en vallen vaak op door hun systematische en gestructureerde opzet.

Beleid en procedures

Het bestuur is goed in staat zijn beleid en procedures samen te vatten en toe te lichten. Door de evenwichtige samenstelling van het bestuur is er aansluiting op alle geledingen van het loodsenbedrijf. De communicatie tussen bestuur en deelnemers is daardoor direct. Het intern toezicht begrijpt dat het bestuur, wat de communicatie betreft, heeft gekozen voor een operationeel communicatieplan. Toch geeft het intern toezicht het bestuur in overweging om een communicatiebeleid te ontwikkelen dat dient als kader voor het communicatieplan en waarin communicatiedoelen en -middelen worden uitgewerkt. Ook de STAR-code PFG vraagt een communicatiebeleid, in bepaling A11.

Prioriteiten

Het intern toezicht onderschrijft de bestuurlijke prioriteit om de opzet van het jaarverslag te optimaliseren vanuit dezelfde overwegingen als de accountant eerder had genoemd.

Risicobeheersing

Het onderwerp risicobeheersing staat bij het BPL-bestuur duidelijk op de agenda. De risico's die volgens het bestuur prioriteit hebben zijn uitgewerkt in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Toch geeft het intern toezicht het bestuur in overweging de risico's nogmaals de onderzoeken vanuit de FIRM-systematiek die DNB heeft ontwikkeld (FIRM = Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode). Hierdoor zou een meer systematische behandeling van de risico's bereikt worden die aansluit bij het referentiekader van de toezichthouder.

Het intern toezicht wil in het bijzonder haar waardering uitspreken voor de wijze waarop het bestuur de opvolging van haar voorzitter heeft geregeld. Door de planmatige aanpak van de opvolging en de ruime overdrachtsperiode is het risico van verlies van know how tot een minimum beperkt.

Bestuurlijk functioneren

Het bestuur evalueert het functioneren op ad hoc-basis. Het intern toezicht vraagt in dit kader aandacht voor bepaling A13 van de STAR-Code PFG die aangeeft dat het bestuur een procedure ontwikkelt voor een periodieke evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden.

Het intern toezicht geeft in overweging om de besluitenlijst van het bestuur wat strakker te rubriceren om zo de control nog verder te versterken en de kennisoverdracht te vergemakkelijken en te bevorderen.

Externe rapportages

Een bestuurslid treedt op als Compliance Officer. Hij bleek goed op de hoogte van de situatie en de ontwikkelingen op het CO-gebied.

VII. DE BEOORDELING

Het intern toezicht heeft een zeer positieve indruk van het functioneren van het BPL-bestuur. Met inachtneming van het voorgaande heeft het intern toezicht een positief oordeel over de beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks and balances binnen het fonds alsmede over de wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt. Tevens acht het intern toezicht de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn zorgvuldig. Het is zonder enige afbreuk te willen doen aan deze positieve beoordeling dat het intern toezicht aandacht vraagt voor wat bij de bevindingen is opgemerkt over het communicatiebeleid, de verdere verdieping van de risicobeheersing op basis van FIRM en de periodieke evaluatie van het bestuurlijk functioneren.

TRANSPARANTIE-DOCUMENT PFG

HET INTERN TOEZICHT HEEFT ONDERSTAANDE DOCUMENTEN VAN BPL BEOORDEELD OP AANWEZIGHEID, ACTUALITEIT EN INHOUD. VRAGEN HIEROVER ZIJN IN HET OVERLEG MET HET BPL-BESTUUR OP 19/09/07 AAN DE ORDE GEWEEST.

NR.	ONDERWERP	DEELONDERWERPEN	OPMERKINGEN
BESTUUR			
A1	SAMENSTELLING	WIE + WANNEER LID	
A2		FUNCTIEVERDELING	
A3		DAGELIJKS BESTUUR	
A4		ROOSTER VAN AFTREDEN	
A5		CV + NEVENFUNCTIES	
A6		UITKOMST EVALUATIE	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE
B1	DESKUNDIGHEID	INVENTARISATIE P.P.	
B2		DESKUNDIGHEIDSPAN	
B3		OPLEIDINGSPLAN	
B4		DESKUNDIGHEIDSONTW.	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE
C1	DIRECTIE	WIE+VERANTWOORDELIJKH.	
C2		ORGANIGRAM ORG.	
D1	ADVISEURS	ACTUARIS	
D2		ACCOUNTANT	
D3		JURIST	
D4		BESTUURSONDERSTEUNING	
D5		OVERIG	
E1	COMMISSIES	PENSIOEN-CIE	
E2		BELEGGINGS-CIE	
E3		AUDIT-CIE	
E4		COMMUNICATIE-CIE	
E5		OVERIGE COMMISSIES	
E6		WERKGROEPEN	
F1	VASTE VERGADERING	BESTUUR	
F2		COMMISSIES	
F3		MET BEROEPSPENSIOENV.	
F4		MET UITVOERDER(S)	
F5		PRIORITEITEN	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE.
F6		PERIODIEKE ONDERWERPEN	NIET BESCHIKBAAR; WEL IS ER EEN ACTIEPUNTENLIJST.

G1	COMPLIANCE	COMPLIANCE OFFICER	
G2		WET- & REGELGEVING	
G3		GEDRAGSCODE	
G4		RISICO-MANAGEMENT	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE
G5		OPZET AO/IC (A7)	
H1	ABTN	LAATSTE VERSIE	
I1	ALM	LAATSTE VERSIE	2003
J1	UITBESTEDING	WAT	
J2		AAN WIE	
J3		SLA	
J4		(KWARTAAL)RAPPORTAGE	
K1	NEVENACTIVITEITEN	VERKLARING (A4)	
L1	BELEID (A8)	PREMIEBELEID	
L2		BELEGGINGSBELEID	
L3		INDEXATIEBELEID	
L4		COMMUNICATIEBELEID	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE
M1	PROCEDURES (A8)	BESTUUR	
M2		BESLUITVORMING	
M3		BELEID	
M4		KLACHTEN/GESCHILLEN (A6)	
M5		UITBESTEDING (PB, VB)	NIET BESCHIKBAAR; ZIE RAPPORTAGE
N1	FINANCIËLE POSITIE	DEKKINGSGRAAD	
N2		HERSTELPLAN	
O1	DIVERSEN	JAARVERSLAG	
O2		STATUTEN	
O3		PENSIOENREGLEMENT	
O4		HUISHOUDELIJK REGLEMENT	
O5		RAPPORT DNB / AFM	

INTERN TOEZICHT

P1	INRICHTING (C1)	VISITATIE/INTERN ORGAAN	
P2		STATUTAIRE VASTLEGGING	

VERANTWOORDINGSORGAAN

Q1	INRICHTING (B1)	SAMENSTELLING	
Q2		STATUTAIRE VASTLEGGING	

REACTIE BESTUUR OP RAPPORTAGE INTERN TOEZICHT ORGAAN PFG 2007

INLEIDING

Conform artikel 13.3 van de statuten van BPL worden de bevindingen van het Intern toezichtsorgaan, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie daarop van het bestuur opgenomen in jaarverslag, in dit geval het jaarverslag 2007.

REACTIE BESTUUR

Algemeen

De rapportage van het intern toezichtsorgaan van oktober 2007 is de eerste ervaring van het bestuur met intern toezicht. Het bestuur heeft de wijze waarop het intern toezichtsorgaan zich heeft gekweten van zijn taken, zoals bedoeld in artikel 12 van de BPL-statuten, als zeer constructief ervaren. Met name de wijze waarop het intern toezichtsorgaan zich verdiept heeft in de BPL-specifieke aangelegenheden (zie het gespreksverslag) verdient een woord van waardering.

Het bestuur is uiteraard buitengewoon ingenomen met het zeer positieve oordeel van het intern toezichtsorgaan over functioneren van het BPL-bestuur; het vindt daarin een bevestiging van de eigen evaluatie over het functioneren.

T.a.v. het gespreksverslag (hoofdstuk V)

Het gespreksverslag is naar de mening van het bestuur een goede weergave van hetgeen is besproken.

T.a.v. de bevindingen (hoofdstuk VI) en het oordeel (VII)

Het intern toezichtsorgaan geeft in overweging om, gelet op de bepaling AII van de STAR-code PFG, een communicatiebeleid te ontwikkelen.

Standpunt bestuur: er is bewust gekozen voor een operationeel communicatieplan (zie bijlage 10 van jaarverslag 2006), waarin heel transparant de onderwerpen waarover wordt gecommuniceerd, de wijze waarop, naar welke groepen en in welk geval of met welke frequentie, nauwkeurig is omschreven. Het bestuur beschouwd dit plan als een uitstekende invulling van genoemde verplichting en ziet dan ook geen aanleiding om de suggestie van het intern toezichtsorgaan te volgen.

Het intern toezichtsorgaan geeft in overweging de risico's die het fonds loopt nogmaals te onderzoeken vanuit de FIRM-systematiek die DNB heeft ontwikkeld.

Standpunt bestuur: het bestuur is van mening dat de risicobeschrijving, zoals die in de Actuariële en bedrijfstechnische nota van BPL (ABTN) is vastgelegd, de FIRM-systematiek goed dekt. Anderzijds kan het niet uitgesloten worden dat een nadere onderzoek aan de hand van de FIRM-systematiek kan bijdrage aan nog scherpere analyses van de risico's en wellicht tot verbetering van de beheersing daarvan. Dit onderwerp zal op de agenda worden gezet voor 2008.

Het intern toezichtsorgaan vraagt aandacht voor het ontwikkelen van een procedure voor een periodieke evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden.

Standpunt bestuur: het evalueren van het bestuur als geheel vindt thans in elke bestuursvergadering plaats. Voor het periodiek evalueren van individuele bestuursleden bestaat thans, afgezien van de jaarlijks evaluatie van het deskundigheidsplan, geen procedure.

Het ontwikkelen van de gevraagde procedure op basis van visitatie, conform de suggestie van het intern toezichtsorgaan, zal op de agenda voor 2008 worden gezet.

Het intern toezicht geeft in overweging de besluitenlijsten van het bestuur wat strakker te rubriceren om zo de control nog verder te versterken. Standpunt bestuur: het is niet geheel duidelijk wat het intern toezichtsorgaan hiermee bedoeld. De rubricering van de besluitenlijst volgt de agenda van de betreffende bestuursvergadering. De besluitenlijst, samen met de actiepuntenlijst, voldoen goed in de praktijk. Niettemin staat het bestuur open voor suggesties op dit punt en zal zich derhalve nader met het intern toezichtsorgaan verstaan en daarna bezien of aanpassing van de besluitenlijst gewenst is.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN GEVOERDE BELEID IN 2007

ALGEMEEN

Het verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van de bevindingen van het intern toezichtorgaan van oktober 2007, de reactie daarop van het bestuur en het concept jaarverslag/jaarrekening van BPL over 2007.

Het verantwoordingsorgaan concludeert dat het bestuur, dankzij het goede fondsresultaat, de pensioenen heeft verhoogd met de CPI-index. Daarmee wordt tot tevredenheid voldaan aan een belangrijk streven van het fonds: een waardevast pensioen voor de deelnemers en gepensioneerden.

Het verantwoordingsorgaan feliciteert het bestuur met de uitstekende score (ruim boven gemiddeld) voor het self assesment 2008 van de Autoriteit financiële markten (AFM) op het terrein van zorgplicht en communicatie.

BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN**Communicatie**

Het verantwoordingsorgaan heeft een positieve indruk van de operationele invulling van het communicatiebeleid middels een communicatieplan, zoals dit was opgenomen in het jaarverslag 2006 (bijlage 10) en pleit er voor dit plan ook weer op te nemen in het jaarverslag 2007. Tevens is men tevreden over het door alle deelnemers ontvangen Uniform Pensioen Overzicht (UPO), waarin op een heldere en beknopte wijze wordt gecommuniceerd over de opgebouwde en te bereiken aanspraken.

Invoering nieuwe overlevingstafels 2005-2050

Het verantwoordingsorgaan onderschrijft de actie van het BPL bestuur om bij de nieuwe prognosetafels geen leeftijdsterugstelling te hanteren. Dit vanuit de aanname dat de levensverwachting voor loodsen lager is dan voor andere werkenden. Het verantwoordingsorgaan deelt deze aanname om dezelfde redenen die het bestuur heeft aangegeven: er geldt een standaardpensioenleeftijd van 55, wat jonger is dan gemiddeld en het feit dat werken in een continudienst belastender is dan 'normale' diensten (aangetoond door TNO). Het besluit van het BPL bestuur om een onderzoek te starten onder de eigen populatie om daarmee gegevens boven tafel te halen die het beleid van het bestuur ter zake onderbouwen, wordt door het verantwoordingsorgaan ondersteund.

Financieel beleid/ beleggingsbeleid

Op basis van de bevindingen van het intern toezichtorgaan, de accountant en de certificerend actuaris heeft het verantwoordingsorgaan een positief beeld van het financieel beleid en beleggingsbeleid van BPL.

Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB)

Het verantwoordingsorgaan acht het een goede zaak dat BPL lid is van de UvB. Het verantwoordingsorgaan is echter van mening dat de verslaglegging over de UvB eenvoudiger en beknopter kan.

Beknopt jaarverslag

Het jaarslag is verworpen tot een boekwerk dat niet aanmoedigt tot (volledige) lezing. Het verantwoordingsorgaan pleit er daarom voor een beknopt uittreksel (quick reference card) van het jaarverslag te maken, waarin voor de deelnemers/gepensioneerden belangrijkste onderdelen zijn terug te vinden.

Het integrale jaarverslag is te vinden op website van BPL.

Functioneren bestuur

Het verantwoordingsorgaan constateert tot tevredenheid dat het bestuur het ontwikkelen van een procedure voor het evalueren van het functioneren van het bestuur als geheel en van individuele bestuursleden op de agenda in 2008 heeft gezet.

Rotterdam, 22 mei 2008

Kees Hofland, Voorzitter

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN OVER HET DOOR HET GEVOERDE BELEID IN 2007

INLEIDING

Conform de statuten van BPL dient het bestuur te reageren op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2007 en deze reactie dient te worden gepubliceerd in het jaarverslag.

REACTIE BESTUUR

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan. Voorts constateert het bestuur dat het verantwoordingsorgaan drie verzoeken heeft:

- Verzoek toevoegen communicatieplan aan het jaarverslag: hierop wordt positief gereageerd. Het communicatieplan zal alsnog als bijlage aan het jaarverslag 2007 worden toegevoegd (zie bijlage 13).
- Verzoek verstrekken quick reference card: hierop wordt afwijzend gereageerd. Het bestuur wenst geen voorselectie te maken t.a.v. de voor deelnemers en gepensioneerden belangrijke onderwerpen. Betrokkenen kunnen aan de hand van de inhoudsopgave van het jaarverslag goed zelf bepalen wat men wilt lezen.
- Verzoek tot inkorten en vereenvoudigen van het hoofdstuk over de UvB in het jaarverslag. Hierop wordt afwijzend gereageerd. Het bestuur acht het belang dat alle deelnemers en gepensioneerden kennisnemen van de voor vrije beroepsbeoefenaren relevante algemene en politieke ontwikkelingen op het terrein van pensioenen en daarmee samenhangende dossiers. Dit uitgangspunt leent zich niet tot inkorten of vereenvoudigen van dit hoofdstuk.

Rotterdam, 24 mei 2008

A.G. Nauta, voorzitter

P.J.J. van Berg, secretaris/penningmeester

VOOR ALS HET ONMVERHOOPT NODIG IS...

Richtlijnen voor deelnemers en hun nabestaanden, als steun bij het onafwendbare afhandelen van formaliteiten bij overlijden.

MAATREGELEN BIJ LEVEN

- Overweeg of het nuttig c.q. noodzakelijk is een testament te maken. Hierbij wordt speciaal de aandacht gevestigd op het zgn. langstlevende testament. Voor inlichtingen over het opmaken van een testament kunt u de notaristelefoon bellen: 0900-346 93 93 of een notariskantoor in uw omgeving. Denk hierbij in voorkomend geval ook aan het opmaken van een samenlevingscontract en regel, indien nodig, de verzorging van uw kinderen na uw overlijden.
- Stel giro- en bankrekeningen mede op naam van uw (huwelijks) partner, dit om te voorkomen dat deze rekeningen bij overlijden worden geblokkeerd; uw partner behoudt dan toegang tot die rekeningen. Bij de Postbank geldt geen maximum bedrag waarover kan worden beschikt. Bij het postkantoor is de folder 'Handleiding voor nabestaanden' verkrijgbaar, waarin uitvoerig wordt beschreven hoe met de girorekening, of andere producten van de postbank, na het overlijden van een rekeninghouder moet worden gehandeld en bevat ook een formulier 'Kennisgeving van overlijden'. Heeft u relaties met meerdere banken dan is het raadzaam bij de betreffende bank naar de gehanteerde procedure en maximumbedragen te informeren.
- Leg een map of ordner aan, waarin de volgende bescheiden kunnen worden opgeborgen:
 - Pensioen c.q. uitkeringsbescheiden (ook die van de AOW) en de daarop betrekking hebbende brochures en mededelingen. Het op de pensioenen of uitkeringsbescheiden vermelde registratienummer is van belang bij alle correspondentie met de betrokken instanties. Het kan zijn dat een vroegere werkgever een aparte pensioenregeling had doch dat een pensioenuitvoerder niet te vinden is bijvoorbeeld door naamswijziging. Of er hebben overdrachten plaatsgevonden door fusies of overnames. Deze zijn op te sporen via DNB, postbus 929, 7301 BD Apeldoorn (internet: www.DNB.nl). Men beschikt over een lijst van voormalige pensioenverzekeraars en hun rechtsopvolgers.
 - Familiepapieren, zoals geboorteakten, huwelijksakte, echtscheidingsakte, huwelijkse voorwaarden enz;
 - Belastingbescheiden en rekeningen, die voor de aangifte van de inkomsten - eventueel vermogensbelasting van belang zijn, een en ander betrekking hebbend op de afgelopen vijf jaar;
 - Lijst met bestaande giro-, bank-, spaar- en beleggingsrekeningen (handleiding!);
 - Lijst van verzekeringspolissen, aangeven welke polissen kunnen vervallen c.q. van kracht moeten blijven en waarbij een naamswijziging moet plaatsvinden;
 - Lijst van bezittingen en schulden, welke actueel moet worden gehouden;
 - Lijst van lidmaatschappen van verenigingen, eventueel aangeven welke voor de overblijvende partner niet meer van belang zijn;
 - Lijst van abonnementen op tijdschriften, periodieken of vakliteratuur, eventueel aangeven welke kunnen worden beëindigd;
 - Adressen en zo mogelijk telefoonnummers van nabestaanden, familieleden, vrienden en kennissen, die in geval van overlijden moeten worden ingelicht; banken en overige beheerders van uw bezittingen; de Vereniging van Nederlandse oud-loodsen; eventueel de loodsenassociatie.

MAATREGELEN BIJ OVERLIJDEN

- Bewaar alle rekeningen van de kosten die in verband met het overlijden worden gemaakt, deze zijn fiscaal aftrekbaar.
- Inschakelen (huisarts, ziekenhuis) voor het opmaken van een verklaring van overlijden.
- Waarschuwen van de/een uitvaartonderneming.
- Aangifte van overlijden bij de afdeling burgerzaken van de gemeente van overlijden, voor het doen opmaken van een akte van overlijden (wordt veelal door de uitvaartonderneming verzorgd). Het is aan te bevelen daarbij direct de nodige afschriften van deze akte te laten maken voor de te vervullen formaliteiten.

Deze zijn nodig voor het aanvragen van pensioen(en) bij BPL en SVB (Sociale Verzekeringsbank), voor AOW en/ of Anw, BPFK en overige pensioenfondsen, deze te voorzien van het betreffende registratienummer van de overledene (het BPFK vraagt bovendien om een uittreksel uit het huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten); notaris i.v.m. testament en akte van erfrecht; verkrijging van verzekeringsgelden enz.; belastingdienst met vermelding van sofi nummer; bank(en) met vermelding van rekeningnummer(s); (zorg)verzekeringen, met vermelding relatienummer (s) i.v.m. naamswijziging(en). Hieraan zijn kosten verbonden, behalve voor het aanvragen van pensioen(en). Deze zijn gratis verkrijgbaar (de gemeente zal daarop aantekenen "afgegeven ten dienste van het aanvragen van pensioen"). Een aantal maatregelen wordt ook wel door een uitvaartonderneming verricht en hierover wordt wel informatie gegeven.

- Eventueel inschakelen van een geestelijk verzorger voor geestelijke bijstand en voor de verzorging van een kerkelijke plichtigheid.
- Bericht sturen aan instanties die uitkeringen verzorgen (binnen 6 weken). Hiervoor gebruik maken van de afschriften van de Akte van overlijden, deze voorzien van het betreffende registratie/ pensioennummer. Voor ABP aspecten: ABP, Postbus 4888, 6401 JR Heerlen. Voor BPL-gepensioneerden / (oud)registerloodsen: Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL) Postbus 830, 3000 AV Rotterdam. Bezoekadres: Seattleweg 7, havennummer 280I, Pernis Rotterdam, telefoon: 010 4987451/ 52. Toezenden van overlijdensbericht of annonce; uittreksel van het overlijdensregister; persoonsgegevens van degenen die recht hebben op weduwe/ wezenpensioen van het BPL; opgave van (niet geblokkeerde) giro/ bankrekening van de echtgeno(o)t(e); (eventuele) gegevens van ex-echtgenote; opgave door (oudere) wezen van: studieverklaring dagstudie; naam, voornamen, adres; giro/ banknummer waarop het wezenpensioen gestort dient te worden (dit gebeurt rechtstreeks).

Overlijdensuitkering:

- Reglement 1988: 1/6 deel van de pensioengrondslag, respectievelijk 1/6 deel van het jaarlijkse OP
- Reglement 2004: voor de nabestaande van de deelnemer wordt bij de Stichting Staber een verzoek voor een schenking (12 procent van de pensioengrondslag) ingediend. Bij overlijden van een gepensioneerde worden twee maanden ouderdomspensioen, zoals dat laatstelijk gold voor overlijden, als een uitkering ineens uitbetaald.

Als de overledene uit vorige dienstbetrekkingen een pensioen ontving, ook deze fondsen berichten i.v.m. een pensioen voor de overblijvende (huwelijks)partner zoals bijvoorbeeld het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij (BPFK) p/a PVF Nederland B.V. Postbus 9251, 1006 AG Amsterdam; bezoekadres: Molenwerf 2-8 1014 AG Amsterdam tel: 020 607 40 69 het BPFK schriftelijk of telefonisch in kennis stellen van het overlijden. Men krijgt dan een aanvraagformulier toegestuurd (men wenst: uittreksel uit overlijdensregister en uit huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten). Zie ook: www.scheepvaartnet.nl. Indien de overledene bij vorige werkgevers een pensioenverzekering had en deze premievrij is gemaakt (zgn. slaper), moet ook deze uitkering aldaar worden aangevraagd.

- Indien de overledene een AOW pensioen genoot, en in Nederland woonachtig was, moet van het overlijden zo spoedig mogelijk bericht worden gegeven aan het districtskantoor van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in het ressort, waarin de woonplaats van de overledene is gelegen. Voor het buitenland moet het kantoor van de SVB te Amstelveen te worden ingelicht. Adres: postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-6565656). Zie voor ander kantoren: www.svb.nl.
- Alle maatschappijen waarbij verzekeringen zijn afgesloten dienen van het overlijden in kennis te worden gesteld. Hierbij vermelden de polisnummers alsmede namen en adressen van de nabestaanden. Nagaan of er nog lopende verzekeringen zijn die premievrij worden bij overlijden. Zonodig de verzekeringsadviseur raadplegen. Voor polissen die van kracht blijven, b.v. brandverzekering, huis, inboedel, auto, boot, caravan, e.d. dient naamswijziging plaats te vinden (denk ook aan 'groene kaart' bij auto-verzekering); ziektekostenverzekeringsmaatschappij inlichten.
- Bij eigendom woning via de gemeente bij het kadaster het huis op eigen naam laten registreren. Hieraan zijn kosten (geen overdrachtskosten) verbonden maar het is belangrijk als het eigen huis later verkocht gaat worden.
- Indien men een hypotheek heeft op het huis, verdient het aanbeveling de hypotheekakte te controleren of daarin een clausule is opgenomen waarin bepaald is dat bij overlijden van de echtgenoot of partner de hypotheek wordt (of kan worden) beëindigd.
- Tevens nagaan of in verband met het overlijden nog andere lopende financiële verplichtingen komen te vervallen.
- Zeg eventueel abonnementen op van tijdschriften, periodieken, vakliteratuur en lidmaatschappen van verenigingen die niet meer van belang zijn voor de overblijvende partner.
- Bezien of eventueel het paspoort van de overgebleven (huwelijks)partner moet worden gewijzigd. Mocht u onverhoopt iets overkomen (b.v. tijdens verblijf in het buitenland) dan is men op de hoogte van uw situatie.
- Ga na of het mogelijk is verlaging van bepaalde tarieven aan te vragen, zoals reinigingsrechten en milieubelasting, indien na overlijden een éénpersoons huishouding wordt gevoerd. Deze regelingen verschillen per regio/gemeente. Daar door het overlijden een deel van het inkomen wegvalt, bestaat de kans dat men op grond van het (lagere) gezinsinkomen in aanmerking komt voor subsidieregelingen, studievergoedingen e.d.
- Beschikt men over een auto:
 - Blijft deze in gebruik dan kentekenbewijs over laten schrijven/naamswijziging.
 - Wordt deze niet meer gebruikt, dan bericht sturen van overlijden naar Centraal Bureau motorrijtuigenbelasting, Antwoordnummer 470, 7300 Apeldoorn, en verzoeken om terugstorting van teveel betaalde motorrijtuigenbelasting.
 - Bij verkoop van de auto: zie op het bij de auto behorende 'overschrijvingsbewijs' welke handelingen nodig zijn voor overdracht aan de nieuwe eigenaar.
 - Wordt de auto niet verkocht doch gesloopt dan dienen de, bij de auto behorende, documenten binnen 20 dagen te worden opgestuurd aan: Rijksdienst voor het Wegvervoer, Postbus 30000, 9640 RA Veendam. Zie ook: www.rdv.nl.
 - Belasting blijft verschuldigd zolang de auto niet op een andere eigenaar is overgegaan en zich op de openbare weg (ook parkeerplaats) bevindt.
- Behandelende artsen (huisarts, specialisten en tandarts) van overlijden in kennis stellen.
- Sinds 1 juli 1996 is de Algemene nabestaandenwet (Anw) van kracht.

Deze wet regelt het recht op een Anw nabestaandenuitkering voor mannen en vrouwen van wie de (huwelijks)partner op of na 1 juli 1996 is overleden. In de Anw is ook het recht voor wezen en halfwezen geregeld. De Anw wordt evenals de AOW uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie voor adressen: www.svb.nl.

- U kunt via de info filter van de Stichting Zelfregulerend Dialogue Marketing (SZDM) de adresgegevens van overledenen uit gegevens bestanden laten verwijderen. Door de infofilter wordt ongewenste reclame via post, telefoon, SMS, e-mail en marktonderzoek tegengegaan. De SZDM werkt samen met een aantal brancheverenigingen. Aanmelden voor de infofilter kan op de volgende manieren. Post: infofilter, antwoordnummer 660, 1000 TL Amsterdam. Internet: www.infofilters.nl

C O N T A C T

CONTACT MET HET FRONTOFFICE

Heeft u vragen of opmerkingen over de pensioenregeling, uw uniform pensioenoverzicht, de ingehouden premie of over de informatievoorziening? Neem dan contact op met het frontoffice:

NORA VAN BEEK (MEDEWERKER PENSIOENEN)

010 498 74 51

N.VANBEEK@LOODSWEZEN.NL

THEO WITTKAMPF (MANAGER PENSIOENEN)

010 498 74 52

T.WITTKAMPF@LOODSWEZEN.NL

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN ROTTERDAM
• SEATTLEWEG 7 • GEBOUW 3 (HAVENNR. 2801) • 3195 ND
PERNIS-ROTTERDAM • POSTBUS 830 3000 AV ROTTERDAM
• TEL 010 498 74 51 • FAX 010 452 34 57

W W W • B P L O O D S E N • N L